

Załącznik do uchwały Nr XXIII/156/09
Rady Miejskiej w Osieku
z dnia 3 lutego 2009 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY OSIEK NA LATA 2009-2015

Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku, 28-221 Osiek, ul. Wolności 18

SPIS TREŚCI

PRZESŁANIKI AKTUALIZACJI STRATEGII	5
ROZDZIAŁ 1 METODY PRACY NAD STRATEGIĄ	6
1. TWORZENIE DIAGNOZY SPOŁECZNEJ MIASTA i GMINY OSIEK	6
1.1 Warsztaty z przedstawicielami społeczności lokalnej	6
1.2 Podstawy prawne i dokumenty programowe w zakresie planowania polityki społecznej	8
1.3 Konsultacje społeczne projektu strategii	9
1.4 Badania przeprowadzone wśród społeczności	9
ROZDZIAŁ 2 DIAGNOZA SPOŁECZNA MIASTA I GMINY OSIEK	11
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	11
2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	16
3. WARUNKI ŻYCIA GOSPODARSTW DOMOWYCH	22
3.1 Charakterystyka gospodarstw domowych i ich główne źródła utrzymania	22
3.2 Sytuacja materialna gospodarstw domowych i zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych	24
3.3 Warunki mieszkaniowe w gospodarstwach domowych	24
4. DOSTĘP DO DÓBR I USŁUG SPOŁECZNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ	25
4.1 Kultura, rekreacja, wypoczynek	26
4.2 Opieka zdrowotna	26
4.3 Edukacja	27
4.3.1 Poziom wykształcenia ludności	27
4.3.2 Edukacja przedszkolna	28
4.3.3 Gminny system edukacji	30
4.4 Edukacja ustawiczna kadr	30
5. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	31
6. INSTYTUCJE I ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ	32
7. ŚWIADCZENIA RODZINNE	37
8. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ	38
9. REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	44

10. RYNEK PRACY I AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW	48
11. STAN SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO	49
11.1 Udział społeczności lokalnej w procesach politycznych	49
11.2 Rozległość i głębokość partycypacji społecznej	49
11.3 Współpraca i komunikacja między instytucjami społeczeństwa obywatelskiego	50
11.3.1 Więzy społeczne między mieszkańcami	50
11.3.2 Relacje między władzą a mieszkańcami	50
11.3.3 Rozwój dialogu obywatelskiego	50
ROZDZIAŁ 3 PROBLEMY W ŚRODOWISKU LOKALNYM I ZASOBY	
ŚRODOWISKOWE DO ICH ROZWIĄZYWANIA	52
1. PROBLEMY SPOŁECZNE	52
2. PROBLEMY ZDROWOTNE	54
3. PROBLEMY EDUKACYJNE	56
3.1 Osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych	56
4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I PATOLOGIE SPOŁECZNE	57
4.1 Przestępczość	57
4.2 Uzależnienia	58
4.2.1 Problemy alkoholowe	58
4.2.1.1 Konsumpcja alkoholu	58
4.2.1.2 Dostępność alkoholu	58
4.2.1.3 Problemy społeczne związane z używaniem alkoholu	59
4.2.2 Problemy narkotykowe i narkomania	60
4.2.2.1 Używanie narkotyków przez młodzież szkolną	60
4.2.2.2 Problemowe używanie narkotyków	60
4.2.2.3 Dostępność narkotyków	60
4.2.3 Profilaktyka uzależnień	60
5. ZAGROŻENIE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	66
5.1 Gospodarstwa domowe z problemem ubóstwa	67
5.2 Osoby bezdomne	68
5.3 Osoby niepełnosprawne	69
5.4 Osoby bezrobotne i pomoc osobom bezrobotnym	74
6. OBSZARY PROBLEMOWE WYPRACOWANE PODCZAS WARSZTATÓW	76

ROZDZIAŁ 4 WYNIKI ANALIZY SWOT	77
ROZDZIAŁ 5 KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY	85
1. MISJA GMINY	85
2. WIZJA GMINY	85
3. CELE STRATEGICZNE W LOKALNEJ POLITYCE SPOŁECZNEJ	86
3.1 Szczegółowy opis celów strategicznych	88
3.2 Szczegółowy opis celów operacyjnych i działań	94
ROZDZIAŁ 6 INSTRUMENTY FINANSOWE DO REALIZACJI STRATEGII	102
1. PODSTAWY PRAWNE UCHWAŁY BUDŻETOWEJ RADY MIEJSKIEJ	102
2. FINANSOWANIE REALIZACJI CELÓW GMINNEJ STRATEGII	
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	102
2. 1 Fundusze strukturalne Unii Europejskiej	103
2.2 Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013	103
2.3 Instrumenty służące realizacji projektów współfinansowanych z budżetu UE	104
2.4 Instrumenty promocji zatrudnienia	106
2.5 Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	107
2.6 Instrumenty wspomagające integrację społeczną	107
2.7 Potencjał organizacji pozarządowych	109
ROZDZIAŁ 7 WDRAŻANIE GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA	
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	114
1. ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE	114
2. MONITOROWANIE	115
3. EWALUACJA	115
4. INFORMACJA I PROMOCJA STRATEGII W ŚRODOWISKU LOKALNYM	117
5. ZAŁĄCZNIKI	118
5.1 Załącznik nr 1: Lista uczestników spotkania dot. zasad realizacji Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich oraz 3 warsztatów strategicznych	118
5.2 Załącznik nr 2: Projekty opracowane na warsztatach strategicznych	120

PRZESŁANKI AKTUALIZACJI STRATEGII

Dokument Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Osiek został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Osieku Nr XLVII/246/2006 z dnia 29 czerwca 2006 r.

Strategia wskazała możliwości i cele osiągnąć organizacyjnych lokalnej polityki społecznej, wytypowane na podstawie sporządzonej diagnozy społecznej. Nakreśliła podział odpowiedzialności i towarzyszące temu delegacje kompetencji na różne poziomy organizacyjne. Zgodnie z treścią dokumentu Samorząd Miasta i Gminy Osiek został zobowiązany do monitorowania i ewaluacji działań podejmowanych w ramach obligatoryjnych zadań ustawowych gminy, gminnych programów operacyjnych oraz programów rządowych i wspólnotowych UE. Od 2005 roku, kiedy była tworzona strategia zmieniły się uwarunkowania zewnętrzne do realizacji zadań strategicznych w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE. Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 maja 2007 roku zatwierdzony został dokument Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – Narodowa Strategia Spójności, określające priorytety na nowy okres programowania i wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Program Operacyjny Kapitał Ludzki daje duże możliwości zasilenia lokalnych zasobów finansowych na cele rozwoju społecznego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Pojawia się nowy instrument wsparcia działań polityki społecznej - *Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich*.

W związku z powyższym zaistniała konieczność oceny aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz zweryfikowania wytypowanych wcześniej celów i priorytetów.

ROZDZIAŁ 1 METODY PRACY NAD STRATEGIĄ

1. TWORZENIE DIAGNOZY SPOŁECZNEJ MIASTA I GMINY OSIEK

Zakres przedmiotowy diagnozy sporządzonej dla celów rozwiązywania problemów i potrzeb społecznych mieszkańców Miasta i Gminy Osiek obejmuje główne sfery działań w polityce społecznej: zasoby ludzkie, rynek pracy, edukację, ochronę zdrowia, mieszkalnictwo, zabezpieczenie społeczne, poziom konsumpcji, środowisko, porządek publiczny i bezpieczeństwo, wykorzystanie czasu wolnego, aktywność i mobilność społeczną.

Aktualizacja diagnozy problemów społecznych Miasta i Gminy Osiek została przeprowadzona w czerwcu i lipcu 2008 r. Zostały wprowadzone aktualne dane statystyczne, dla których źródłem informacji były dostępne opracowania GUS oraz sprawozdania sektorowe instytucji społecznych obsługujących mieszkańców Miasta i Gminy Osiek.

Badania społeczne nie były aktualizowane, w związku z czym ich wyniki pozostają bez zmian. Pomiar sytuacji społecznej w ramach badań własnych wykonany został w oparciu o *projekt badawczy opracowany pod redakcją Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka „Diagnoza społeczna 2003 – warunki i jakość życia Polaków”*. Uwzględnione zostały zarówno ekonomiczne jak i pozaekonomiczne aspekty życia gospodarstw domowych: warunki życia gospodarstw domowych, jakość życia odczuwaną przez mieszkańców Miasta i Gminy Osiek, dostęp do podstawowych dóbr i usług społecznych, zagrożenie wykluczeniem społecznym, bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne, aktywność ekonomiczną mieszkańców i sytuację na rynku pracy, szanse kobiet w zatrudnieniu i życiu publicznym, wyposażenie w nowoczesne technologie komunikacyjne, postawy i zachowania obywatelskie.

1.1 Warsztaty z przedstawicielami społeczności lokalnej

W warsztatach udział wzięli przedstawiciele różnych instytucji i organizacji pozarządowych: szkoły, stowarzyszenia, sołtysi, ochotnicze straże pożarne, księża, miejsko-gminny ośrodek kultury, ośrodek pomocy społecznej.

Lista uczestników warsztatów w załączniku nr 1

I warsztat – 4 czerwca 2008r.

Cele zrealizowane podczas warsztatu:

- ustalono zasady współpracy przy aktualizacji strategii,
- zapoznano z programem PPWOW,
- omówiono rolę i zadania partycypacji,
- poddano analizie istniejącą strategię pod kątem jej aktualności,
- określono problemy i przyczyny ich powstawania,
- określono zasoby społeczne oraz siły umożliwiające rozwiązywanie problemów.

II warsztat – 24 czerwca 2008r.

Cele zrealizowane podczas warsztatu:

- zapoznano uczestników z zasadami rozwoju społecznego,
- określono cele strategiczne,
- opracowano wizje rozwoju gminy,
- wypracowano zarys projektów stanowiących odpowiedź na problemy i potrzeby mieszkańców.

III warsztat – 10 lipca 2008r.

Cele zrealizowane podczas warsztatu:

- skonfrontowano dotychczasową strategię z materiałem wypracowanym podczas warsztatów,
- opracowano strukturę dokumentu gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- określono proces wdrażania, monitorowania i ewaluowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

1.2 Podstawy prawne i dokumenty programowe w zakresie planowania polityki społecznej

Do opracowania lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych zastosowano przepisy i dokumenty programowe, które określają zakres kompetencji organów administracji samorządowej w tym zakresie:

- **Akty prawne określające zadania administracji samorządowej:**

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(Dz. U. z 2001 r., Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.)
- 2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(jt Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728, z późn. zm.)
- 3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(jt Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz.473 z późn. zm.)
- 4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493)
- 5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

- **Dokumenty programowe**

1. Narodowe Strategiczne Ramy odniesienia 2007-2013
2. Strategia Polityki Społecznej 2007-2013
3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej do 2010 r.
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010
5. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010
6. Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich
7. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 „Polska dla Dzieci”
8. strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Staszowskiego
9. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Osiek

1.3 Konsultacje społeczne projektu strategii

Projekt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Osiek na lata 2009-2015 był przedmiotem uzgodnień z niżej wymienionymi instytucjami:

1. Organizacje pozarządowe z terenu Miasta i Gminy Osiek:

- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Długołęka i Okolicy w Długołęce
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Mucharzew
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Wsi Bukowa „Bukowianie”
- Stowarzyszenie „Feniks” w Sworoniu
- Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Miasta i Gminy Osiek

2. Instytucje społeczne z terenu Miasta i Gminy Osiek

- Jednostki organizacyjne Samorządu Miasta i Gminy Osiek
- Posterunek Policji w Osieku

Ze względu na interdyscyplinarny charakter dokumentu przeprowadzono konsultacje sektorowe w dziedzinach: wychowanie i oświata, turystyka i wypoczynek, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, rynek pracy i bezrobocie, bezpieczeństwo publiczne i patologie. Głównym celem konsultacji było uzyskanie opinii przedstawicieli lokalnych i ponadlokalnych instytucji polityki społecznej w różnych sektorach na temat zaprojektowanych celów i priorytetów strategicznych w odniesieniu do zdefiniowanych problemów społecznych dla Miasta i Gminy Osiek.

1.4 Badania przeprowadzone wśród społeczności

Badania zostały przeprowadzone w 2006 roku na terenie Miasta i Gminy Osiek, uczestniczyli w nich mieszkańcy reprezentujący wszystkie miejscowości gminy, odpowiednio do struktury społeczno-demograficznej zamieszkałej populacji.

Do przeprowadzenia badań zaangażowano pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku, którzy przeprowadzili badania w terenie, pod nadzorem kierownika jednostki.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka badanej próby

Cechy społeczno-ekonomiczne respondentów	Respondenci	
	Liczba	%
Ogółem	106	100
Płeć		
Mężczyzna	42	40
Kobieta	64	60
Wiek		
18- 24 lata	16	15
25-34 lata	29	27
35-44 lata	24	23
45-59 lat	28	26
60-64 lata	7	7
65 i więcej lat	2	2
Miejsce zamieszkania		
Miasto	38	36
Wieś	68	64
Stan cywilny		
Panna/Kawaler	24	23
Mężatka/Żonaty	78	74
Konkubina/Konkubent	0	0
Wdowa/Wdowiec	2	2
Rozwiedziona/Rozwiedziony	2	2
Wykształcenie		
Podstawowe i niższe	16	15
Zasadnicze zawodowe	29	27
Średnie	49	46
Policealne	3	3
Wyższe	9	9
Status społeczno-zawodowy		
Sektor publiczny	40	38
Sektor prywatny/ - najemni	8	8
Prywatni przedsiębiorcy	2	2
Rolnicy	8	8
Renciści	9	8
Emeryci	9	8
Bezrobotni	30	28
Typ gospodarstwa domowego		
gospodarstwa jednorodzinne 2 – osobowe	13	12
gospodarstwa jednorodzinne 3 - osobowe	24	23
gospodarstwa jednorodzinne 4 i więcej osób	36	34
gospodarstwa dwurodzinne – 4 i więcej osób	21	20
gospodarstwa 3 i więcej rodzinne – 6 i więcej osób	5	5
gospodarstwa nierodzinne 1 – osobowe	6	6
gospodarstwa nierodzinne 2 – osobowe	1	1
gospodarstwa nierodzinne 3 – osobowe	0	0
gospodarstwa nierodzinne 4 i więcej osób	0	0

ROZDZIAŁ 2 . DIAGNOZA SPOŁECZNA MIASTA I GMINY OSIEK

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Miasto i Gmina Osiek położona jest w południowo-wschodniej części Województwa Świętokrzyskiego i w południowo-wschodniej części Powiatu Staszowskiego. Zajmuje obszar 12.933 ha. W skład Gminy wchodzi 18 sołectw: Bukowa, Długoleka, Kąty, Lipnik, Matiaszów, Mucharzew, Niekrasów, Niekurza, Osiek, Ossala, Pliskowola, Strużki, Suchowola, Sworoń, Szwagrów, Trzcianka Kolonia, Trzcianka, Tursko Wielkie.

Przez teren gminy biegną dwie drogi krajowe: Lublin – Kraków i Rzeszów – Kielce oraz jedna linia kolejowa Kielce – Biłgoraj. Ludność Miasta i Gminy korzysta przede wszystkim z masowej komunikacji pasażerskiej PKS oraz obsługi prywatnych przewoźników na liniach „Bus”.

Miasto i Gmina Osiek liczy 8061 ludności, co stanowi 10,84% ludności zamieszkałej w Powiecie Staszowskim. Zajmuje powierzchnię 129 km², tj. 13,95% obszaru Powiatu Staszowskiego. Na terenie Miasta i Gminy Osiek nie występuje zjawisko sfeminizowania ludności. W porównaniu do lat poprzednich wzrasta liczba zawieranych małżeństw. Według danych z Narodowego Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań (NPSLiM) oraz Powszechnego Spisu Rolnego (PSR) prowadzonego w 2002 roku notuje się niski udział ludności z wykształceniem wyższym – 4,38% w populacji osób w wieku 13 lat i więcej.

Mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek na koniec 2006 roku najczęściej byli zatrudniani w sektorze publicznym – 80,46% ogółu zatrudnionych, przede wszystkim przez zakłady pracy funkcjonujące na terenie Osieka: KiZChS „Siarkopol” S.A. Grzybów, Przedsiębiorstwo Wiertniczo-Inżynieryjne „Hydrowiert” sp. z o.o. Osiek, Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe „Propol” sp. z o.o. w Osieku.

Liczba osób bezrobotnych w Mieście i Gminie Osiek na koniec 2007 roku wynosiła 661 osób i była niższa w porównaniu do 2004 roku. Wśród bezrobotnych kobiety stanowiły 62,02%. Ponad 48,41% bezrobotnych w 2007 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym mobilnym. Bez pracy dłużej niż 12 miesięcy pozostawało 74,43%.

W 2007 roku zasoby mieszkaniowe Miasta i Gminy Osiek charakteryzowały się stanem 2052 mieszkań, co stanowiło 9,25% mieszkań w Powiecie Staszowskim. Na 1000 ludności

przypadało 259 mieszkań, podczas gdy w Powiecie Staszowskim wskaźnik ten wynosił 300, a w Województwie Świętokrzyskim 325 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 82,6 m², w tym samym czasie w Powiecie Staszowskim 78,5m², a w Województwie Świętokrzyskim 70,8 m².

Gmina ma charakter rolniczo-przemysłowy. Ilość gospodarstw i posesji ogółem wynosi 3485, w tym 2938 gospodarstw rolnych. Ogólna powierzchnia użytków rolnych na koniec 2007 r. wynosiła 7528 ha, które w 100% są własnością rolników indywidualnych. Rozwój gminy może być planowany w perspektywie poprawy stanu infrastruktury technicznej i społecznej, modernizacji sektora rolniczego oraz rozwoju drobnej przedsiębiorczości.

W 2007 roku w porównaniu do 2004 roku rośnie liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. W sektorze prywatnym działalność prowadzi 94,55% podmiotów, w sektorze publicznym 5,45%. Działalność gospodarczą najczęściej prowadzą osoby fizyczne – 83,42%. Na terenie gminy prowadzą działalność 3 spółki handlowe.

W systemie REGON odnotowano 17 organizacji pozarządowych, z którymi samorząd organizuje współpracę na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Tabela 2. Wybrane wskaźniki rozwoju Miasta i Gminy Osiek w relacji do Województwa Świętokrzyskiego i Powiatu Staszowskiego według stanu na koniec 2007 r.

Wyszczególnienie	Gmina	Powiat Staszowski	Województwo
Gęstość zaludnienia na 1 km²	62	80	109
Udział ludności w wieku (%):			
Przedprodukcyjnym	22,46	32,73	30,03
Produkcyjnym	59,96	53,35	54,84
Poprodukcyjnym	17,58	13,92	15,13
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,4	-0,7	-1,4
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	96	102	105
Bezrobotni:			
Ogółem	661	4328	83339
Udział kobiet (%)	62,02	56,28	55,18
Udział osób w wieku mobilnym (18-44 lata) (%)	74,43	73,66	68,76
Udział osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (%)	48,41	45,12	49,65
Pracujący:			
Ogółem	1 027	12988	224728
Udział pracujących kobiet (%)	29,60	45,02	47,51
Udział pracujących w sektorze publicznym (%)	x	37,85	43,45
Udział pracujących w sektorze prywatnym (%)	x	59,15	53,28
Udział pracujących w przemyśle i budownictwie (%)	x	50,55	38,67
Udział pracujących w usługach ogółem (%)	x	48,97	60,68
Udział pracujących w usługach rynkowych (%)	x	22,20	29,00
Udział pracujących w usługach nierynkowych (%)	x	26,77	31,68
Poziom wykształcenia mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (%) /wg NSPL 2002 r./:			
Wyższe	4,38	5,40	13,8
Policealne	1,34	1,93	3,8
Średnie	17,83	19,29	30,6
Zasadnicze zawodowe	26,6	20,18	18,00
Podstawowe ukończone	42,33	29,22	26,9
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	7,26	4,71	3,8
Nieustalone	0,26	brak danych	3,1
Wydatki na jednego mieszkańca w zł	2655	721	245

Zróżdła poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych, Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2008, NSPL 2002 r.

Miernikiem poziomu jakości życia mieszkańców jest także dostępność do placówek handlowych. Wskaźnik określający liczbę ludności przypadającą na jeden sklep wynosił w 2007 roku 203 (ogółem sklepów 39).

Infrastruktura społeczna na terenie gminy obejmuje głównie placówki oświatowe, ochrony zdrowia i kultury. W gminie funkcjonują niżej wymienione podstawowe instytucje społeczne:

Oświata

- Zespół Szkół w Osieku
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Pliskowoli
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Długołęce
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Suchowoli
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bukowej
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Szwagrowie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Ossali

Ochrona zdrowia

- Miejsko-Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Osieku

Kultura

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Osieku
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Osieku

Pomoc społeczna

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku

Zakład komunalny

- Zakład Gospodarki Komunalnej w Osieku

Inne

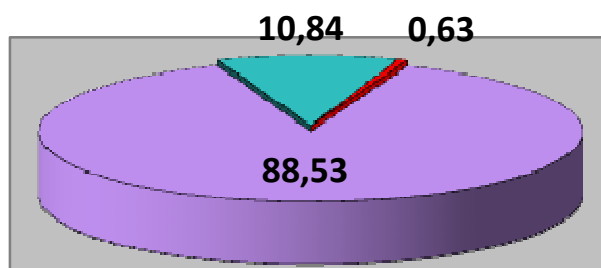
- Ochotnicza Straż Pożarna w Osieku
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pliskowoli
- Ochotnicza Straż Pożarna w Suchowoli
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bukowej
- Ochotnicza Straż Pożarna w Długołęce

- Ochotnicza Straż Pożarna w Niekrasowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ossali
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tursku Wielkim
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szwagrowie
- Parafia Osiek
- Parafia Niekrasów
- Parafia Szwagrów
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Długołęka i Okolicy w Długołęce
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Mucharzew
- Stowarzyszenie „Feniks” w Sworoniu
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Wsi Bukowa „Bukowianie”.

2. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Wykres 1

Ludność zamieszkała na terenie Miasta i Gminy Osiek w 2007 roku

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2001-2008

Według stanu na koniec 2007 roku mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek stanowili 0,63% ludności zamieszkałej w Województwie Świętokrzyskim i 10,84% ludności zamieszkałej w Powiecie Staszowskim.

Tabela 3. Podstawowe cechy demograficzne Miasta i Gminy Osiek w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	8035	8008	7999	7955	7934	7927	7927	8061
Gęstość zaludnienia	62,7	62,5	62,0	61,7	62	61	61	62
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	98,2	97,5	96,2	95,5	96	97	97	96
Małżeństwa na 1000 ludności	6,9	5,9	5,1	6,9	5,7	5,7	6,8	6,3
Urodzenia na 1000 ludności	12,5	12,6	10,5	10,5	9,9	9,6	10,3	10,9
Zgony na 1000 ludności	10,8	11,1	10,4	12,2	12,3	11,8	11,8	9,6
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,7	1,5	0,1	-1,7	-2,4	-2,2	-1,5	-1,4
Napływ ludności	106	50	83	118	83	-	-	84
Odływ ludności	88	96	95	100	77	-	-	206
Saldo migracji na 1000 ludności	2,2	-5,6	-1,5	2,3	0,8	-	-	2,55

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2001-2008, Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Miasto i Gmina Osiek według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku liczyła 8061 ludności, co przy powierzchni 129 km² oznacza gęstość zaludnienia 62 mieszkańców na 1 km².

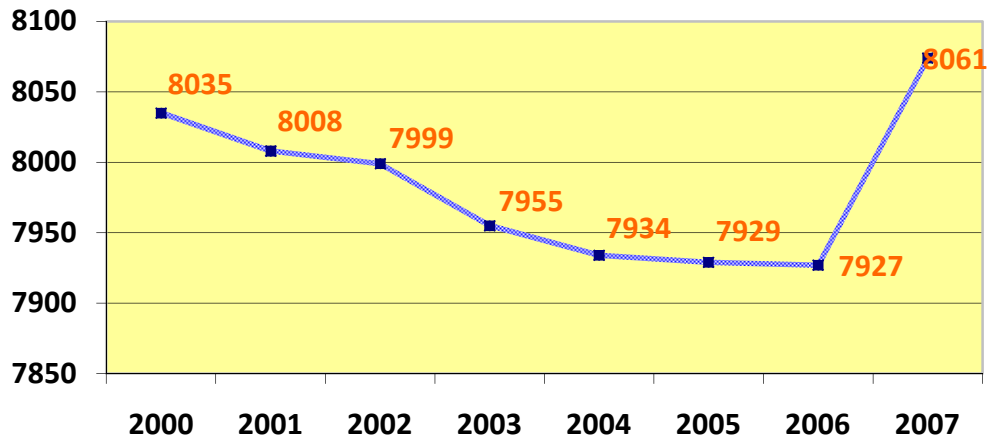
Nie obserwuje się zjawiska sfeminizowania ludności, na 100 mężczyzn przypadało 96 kobiet.

W 2007 roku wzrosła liczba zawieranych małżeństw w porównaniu do 2004 roku.

Przyrost naturalny od 2004 roku przyjmuje wartości ujemne.

Wykres 2

Dynamika liczby ludności w Mieście i Gminie Osiek w latach 2000-2007

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2001-2008

W 2007 roku nastąpił wzrost ludności o 134 osoby, tj. o 1,69%, co nastąpiło w wyniku wzrostu przyrostu naturalnego w latach 2005-2007.

Tabela 4 Liczba ludności według wieku aktywności zawodowej

Wiek mieszkańc ów	Województwo Świętokrzyskie				Powiat Staszowski				Miasto i Gmina Osiek			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
	W liczbach bezwzględnych											
Ogółem	1297774	1285007	1279838	1468637	74460	74176	73955	86054	7934	7929	7927	8061
Przedprodukcyjny	272879	264275	255615	441099	17427	16874	16310	28167	1895	1858	1829	1811
Produkcyjny	798163	802420	804330	805391	45083	45429	45767	45912	4642	4682	4698	4833
Poprodukcyjny	217651	218312	219893	222147	11950	11873	11878	11975	1397	1389	1400	1417
	W odsetkach											
Przedprodukcyjny	21,03	20,57	19,97	30,03	23,40	22,75	22,05	32,73	23,88	23,43	23,07	22,46
Produkcyjny	61,50	62,44	62,85	54,84	60,55	61,24	61,88	53,35	58,51	59,05	59,26	59,96
Poprodukcyjny	16,77	16,99	17,18	15,13	16,05	16,00	16,06	13,92	17,61	17,52	17,66	17,58

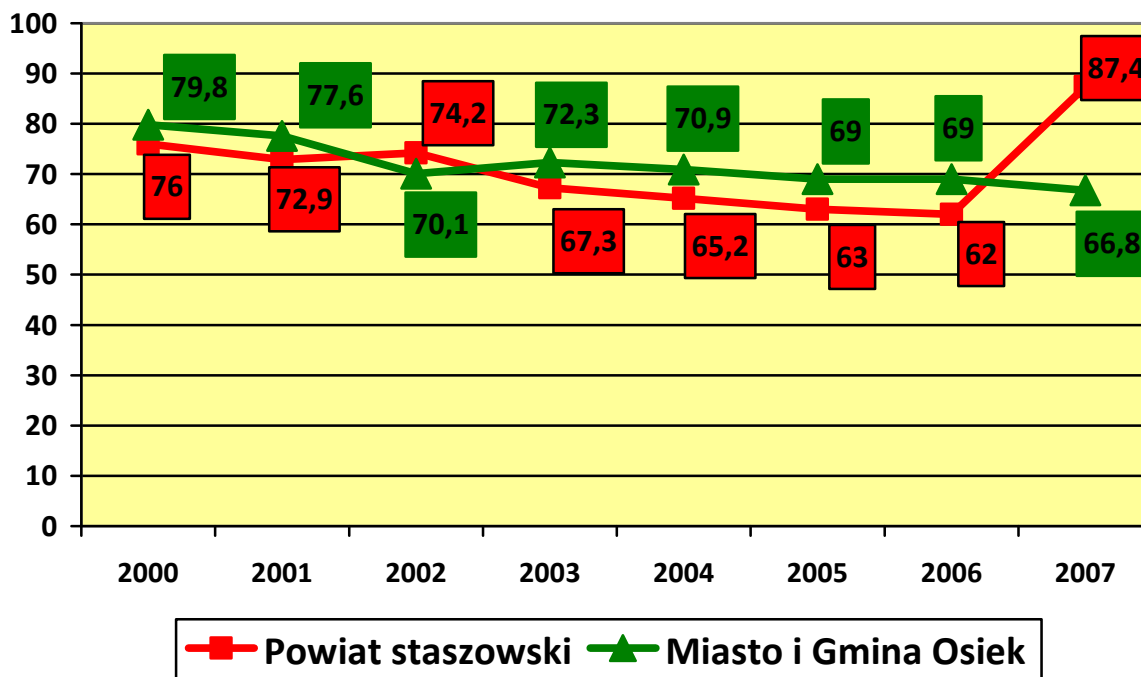
Źródło informacji: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Do 2006 roku spada liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w województwie świętokrzyskim i powiecie staszowskim, w 2007 nastąpił wzrost. Natomiast w Mieście i Gminie Osiek nadal maleje. Obserwuje się wzrost ludności w wieku produkcyjnym i w wieku poprodukcyjnym,

Wykres 3

Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2000-2007

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Na terenie Miasta i Gminy Osiek od 2004 roku analogicznie do sytuacji w Powiecie Staszowskim spada liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2007 roku wskaźniki te zaczęły wzrastać.

Tabela 5 Prognoza ludności w tys., na lata 2005-2030

Jednostka terytorialna	2005		2010		2015		2020		2025		2030	
	O*	K*	O	K	O	K	O	K	O	K	O	K
Województwo Świętokrzyskie	1283,1	657,1	1263,6	647,3	1244,6	636,7	1222,5	624,2	1194,4	608,8	1158,7	590,3
Powiat Staszowski	74,5	37,5	74,1	37,4	73,8	37,2	73,8	37,1	73,3	36,9	72,3	36,5

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2001-2008

O* - ogółem

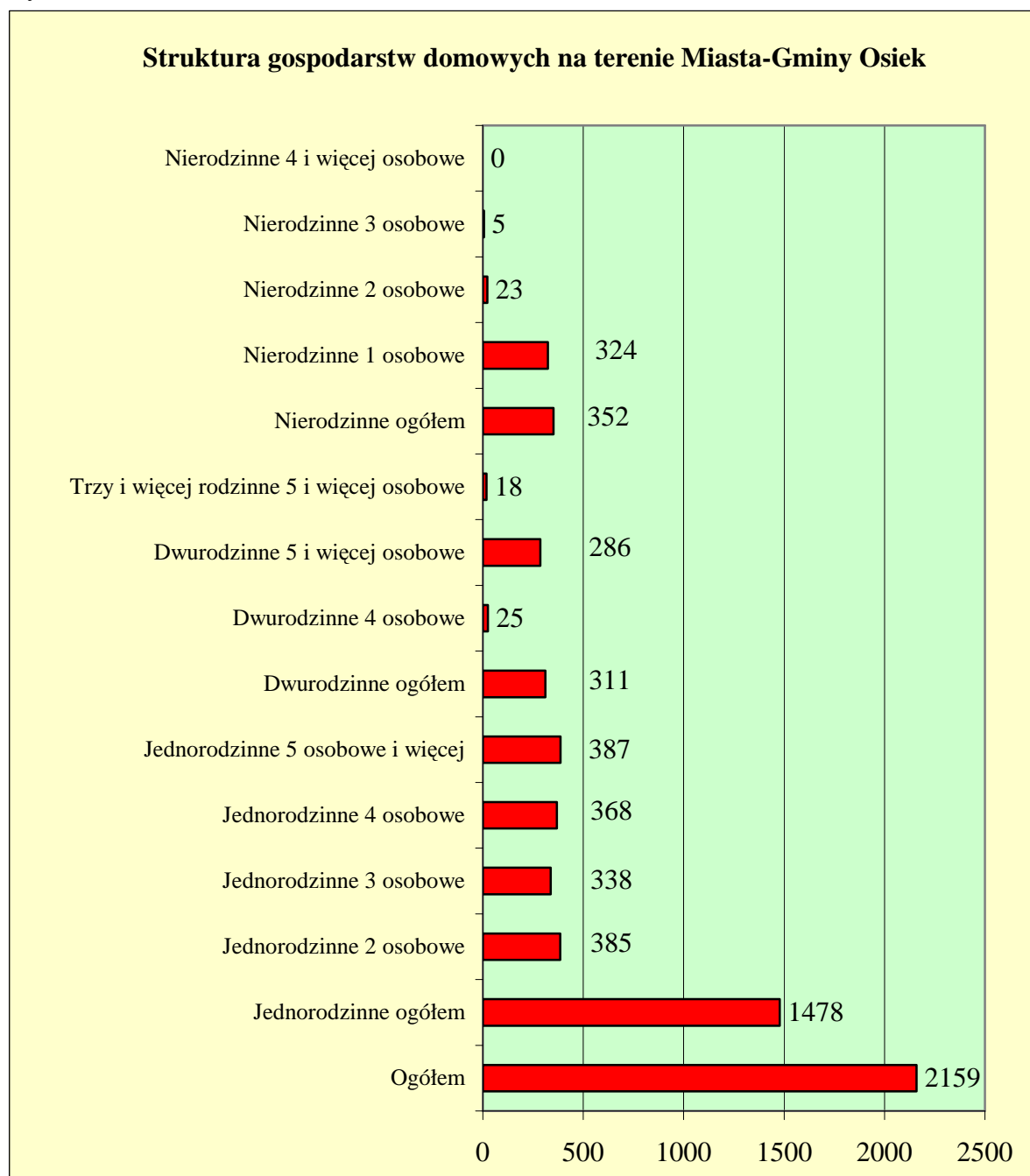
K* - kobiety

Trendy demograficzne potwierdzają starzenie się społeczności lokalnej, co w perspektywie czasu przekładać się będzie na potrzeby w zakresie usług społecznych, w szczególności w sferze edukacji, ochrony zdrowia oraz zabezpieczenia społecznego. Wzrost ludności w wieku produkcyjnym może prognozować pogorszenie się sytuacji na rynku pracy. Jednocześnie zbliżanie się większości osób do wieku emerytalnego, w warunkach malejącego przyrostu naturalnego w perspektywie czasu, spowoduje trudną, ale ustabilizowaną sytuację dochodową tej grupy z niezarobkowych źródeł. Malejąca liczba zawieranych małżeństw może być wywołana trudnymi warunkami życia związanymi z niekorzystną sytuacją mieszkaniową oraz brakiem możliwości zatrudnienia.

3. WARUNKI ŻYCIA GOSPODARSTW DOMOWYCH

3.1 Charakterystyka gospodarstw domowych i ich główne źródła utrzymania

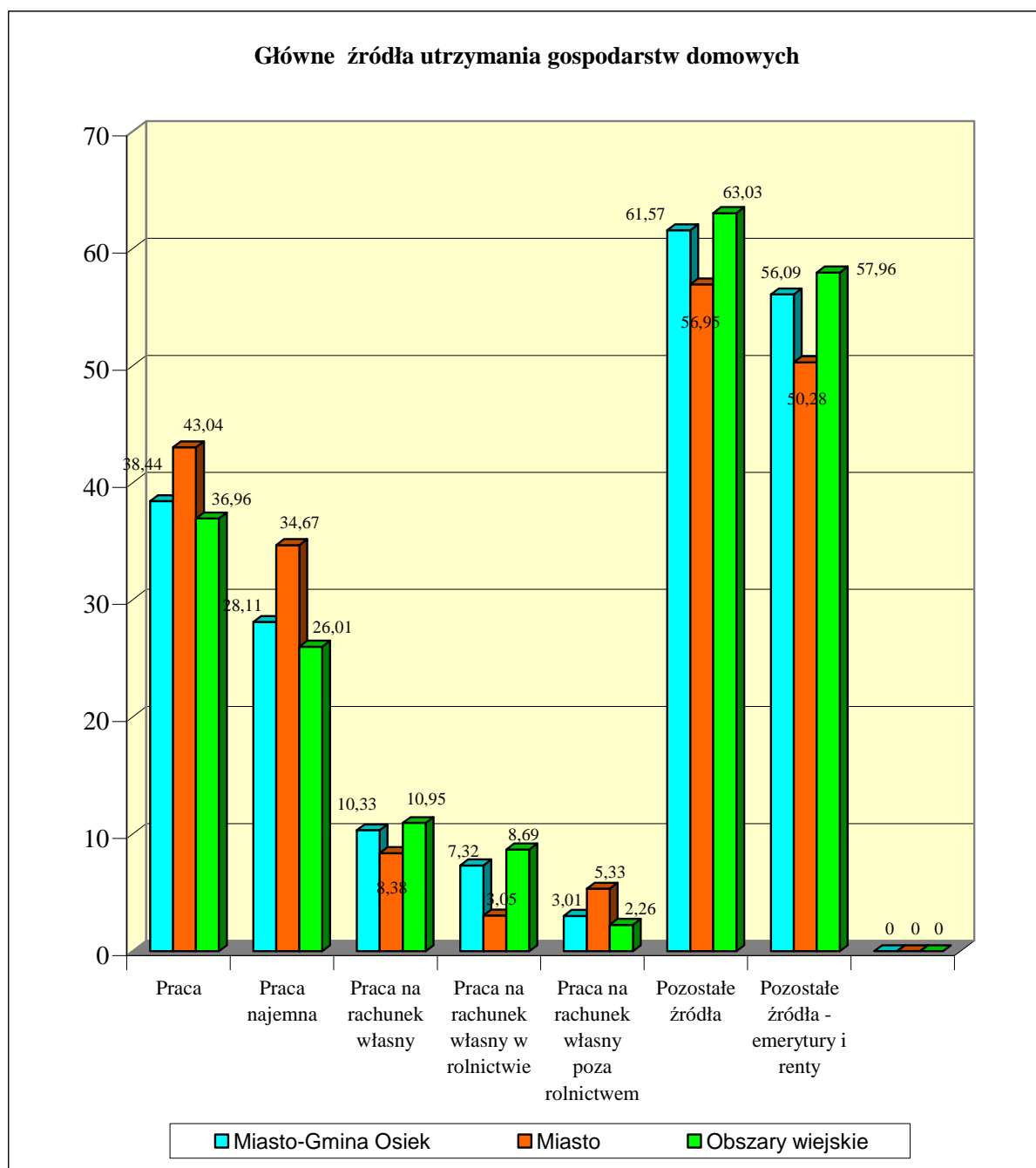
Wykres 4

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny 2002 Gospodarstwa Domowe

W strukturze gospodarstw domowych dominują gospodarstwa jednorodzinne, stanowią one 68,45% wszystkich gospodarstw. W dalszej kolejności są gospodarstwa nierodzinne – 16,30% oraz dwurodzinne – 14,40 %.

Wykres 5

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny 2002 Gospodarstwa Domowe

Mieszkańcy w większości utrzymują się z rent i emerytur, dochody z tytułu wykonywanej pracy dotyczą mniejszości. Indywidualna przedsiębiorczość można powiedzieć, że jest w zarodku, jakkolwiek mieszkańcy zainteresowani są edukacją w tym zakresie.

3.2 Sytuacja materialna gospodarstw domowych i zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych

Dla większości badanych pozyskiwane dochody z trudnością wystarczają na zabezpieczenie niezbędnych potrzeb w gospodarstwach domowych – 54,71%. Tylko nieco ponad 10% badanych osób nie ma problemów budżetowych. Z badań wynika, iż mieszkańcy w różnym stopniu i zakresie muszą ograniczać wydatki pierwszoplanowe w gospodarstwie domowym takie jak zakup żywności, odzieży i obuwia, środków czystości i higieny. Niejednokrotnie problemem jest utrzymanie i wyposażenie mieszkania – 34,9%. W swojej sytuacji materialnej ankietowani najczęściej muszą zrezygnować z wypoczynku dla siebie – 40,56% oraz swoich dzieci – 37,73%. Z powodów finansowych nie zawsze mogą uczestniczyć w życiu kulturalnym oraz realizować potrzeby edukacyjne. Poczucie bezpieczeństwa socjalnego ma tylko 10,37% ankietowanych osób. Pozostała grupa funkcjonuje w warunkach niepewności i niestabilności pod względem ekonomicznym. Znaczna grupa nie dysponuje stałym dochodem – 13,2% badanych osób.

3.3 Warunki mieszkaniowe w gospodarstwach domowych

Warunki mieszkaniowe ludności Miasta i Gminy Osiek nie do końca są zadowalające. Znaczna część osób nie dysponuje samodzielnym mieszkaniem, a także zamieszkuje w lokalach substandardowych. Zasoby mieszkaniowe Miasta i Gminy Osiek na koniec 2006 roku stanowiło 2052 mieszkania. Przeważająca część infrastruktury mieszkaniowej w gminie jest własnością prywatną. Własność gminy stanowiło 15 mieszkań, co stanowiło 0,73% ogółu zasobów mieszkaniowych, na ogólną powierzchnię użytkową 662 m² tj. 0,39% powierzchni mieszkań użytkowanych ogółem. Obserwuje się regres budownictwa mieszkaniowego, w 2006 roku w porównaniu do 1999 roku nastąpił spadek zasobów mieszkaniowych o ponad 26%. W związku z tym problemem podstawowym dla władz lokalnych jest przełamanie stagnacji w budownictwie mieszkaniowym. W niewielkim stopniu rozwija się budownictwo indywidualne, inne formy własności wygasają, co nie daje rokowań na poprawę sytuacji mieszkaniowej rodzin niezamożnych. Według stanu na koniec 2006 roku mieszkania z dostępem do wodociągu stanowiły 91,37%, ustęp spłukiwany miało 61,84% mieszkań, łazienki – 65,40%, centralne ogrzewanie 54,97% Mieszkańcy nie mają dostępu do gazu sieciowego.

W ramach polityki mieszkaniowej funkcjonują dodatki mieszkaniowe, które są zadaniem własnym gmin dofinansowywanym z dotacji celowej z budżetu państwa. Dodatki przyznawane są rodzinom według kryteriów dochodowych oraz kryterium powierzchni normatywnej zajmowanego lokalu. Mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek nie korzystają z tej formy pomocy, ze względu na brak takich uprawnień.

4. DOSTĘP DO DÓBR I USŁUG SPOŁECZNYCH UMOŻLIWIAJĄCYCH INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ

Tworzenie racjonalnej strategii rozwoju lokalnego wymaga niezbędnych zasobów finansowych. Poniżej prezentowane są wydatki samorządu na cele polityki społecznej w latach 2000-2007.

Tabela 6 Wydatki samorządu Miasta i Gminy Osiek w latach 2000-2007

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Wydatki ogółem	12208987	14867790	14424257	11938818	13479594	14453756	20323708	20940552
Rolnictwo	176150	178054	1298095	353838	202339	15075	1850472	326532
Transport i łączność	444958	1047469	872759	302809	761456	1153433	1037093	1301208
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2164126	4140870	2213353	1300874	1349077	665427	552982	490569
Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	174367	0	0	0	0	0	0	0
Oświata i wychowanie	6152177	5511566	5683766	5473374	5987869	6589391	8797196	10754653
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	144600	175694	248869	168000	182240	257970	311708	378709
Ochrona zdrowia	227937	385883	486806	179965	510887	639079	111624	62609
Opieka społeczna	764925	883593	945529	967776	1240094	2053149	3461065	3426777
Kultura fizyczna i sport	46812	19650	22366	38646	49831	30000	32703	50000
Administracja samorządowa	1526846	1865378	2014857	2026714	2239594	1848919	2668664	2697221
Rolnictwo	1,44	1,19	8,99	2,96	1,50	0,10	9,10	1,56
Transport i łączność	3,64	7,04	6,05	2,53	5,64	7,98	5,10	6,21
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	17,72	27,85	15,34	10,89	10,00	4,60	2,72	2,34

Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	1,42	0	0	0	0	0	0	0
Oświata i wychowanie	50,39	37,07	39,40	45,84	44,42	45,59	43,28	51,36
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,18	1,18	1,72	0,14	1,35	1,78	1,53	1,81
Ochrona zdrowia	1,86	2,59	3,37	1,50	3,79	4,42	0,55	0,30
Opieka społeczna	6,26	5,94	6,55	8,10	9,19	14,20	17,03	16,36
Kultura fizyczna i sport	0,38	0,13	0,15	0,32	0,36	0,21	0,16	0,24
Administracja samorządowa	12,50	12,54	13,96	16,97	16,61	12,79	13,13	12,88

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2001-2008 , GUS, Bank Danych Regionalnych

Największa część budżetu przeznaczana jest na oświatę i wychowanie oraz do 2004 roku na administrację samorządową i na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. Najmniej w sferze polityki społecznej wydaje się na cele mieszkaniowe, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz kultury fizycznej i sportu. Od roku 2005 zaczynają wzrastać wydatki na opiekę społeczną.

4.1 Kultura, rekreacja, wypoczynek

Animowaniem życia kulturalnego na terenie Miasta i Gminy Osiek zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Osieku. Zmiany w strukturze wydatków gospodarstw domowych ze względu na pogorszenie sytuacji ekonomicznej, spadek wydatków publicznych na kulturę, brak infrastruktury: domów kultury, klubów, świetlic oraz ograniczanie ich działalności powodują ograniczone, a niejednokrotnie brak możliwości skorzystania z zakupu dóbr i usług związanych z uczestnictwem w kulturze, rekreacją i wypoczynkiem – takie sygnały daje ponad 28% ankietowanych osób. Istnieje konieczność poprawy sieci instytucji kulturalnych poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury kulturalnej, wspieranie organizacji pozarządowych w animowaniu kultury oraz zwiększenie możliwości integracji społecznej poprzez kulturę, poprzez poszerzenie oferty kulturalnej na bazie dysponowanej infrastruktury z wykorzystaniem placówek oświatowych.

4.2 Opieka zdrowotna

Podstawowym źródłem finansowania świadczeń medycznych dla respondentów jest ubezpieczenie zdrowotne NFZ. Z prywatnych usług zdrowotnych, pokrywając koszty

leczenia na własny rachunek korzysta 26,42% badanych. W zakresie podstawowym dostęp do opieki zdrowotnej na terenie Miasta i Gminy Osiek zapewnia Miejsko-Gminny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Osieku. Według stanu na 31.12.2007 r. łącznie w podstawowej opiece zdrowotnej zatrudnia 4 lekarzy rodzinnych, 6 pielęgniarek (2 środowiskowe, 2 rodzinne, 2 nauczania i wychowania) i 2 położne. Na umowę zlecenie zatrudnionych jest 2 lekarzy - ginekolog i internista. Gminę obsługują 4 apteki prywatne, w których zatrudnia się 6 farmaceutów.

Ocena dostępu do świadczeń medycznych była przedmiotem badania opinii publicznej. W sprawach dostępności do świadczeń zdrowotnych mieszkańcy nie są zadowoleni w szczególności z możliwości leczenia uzdrowiskowego, opieki stomatologicznej.

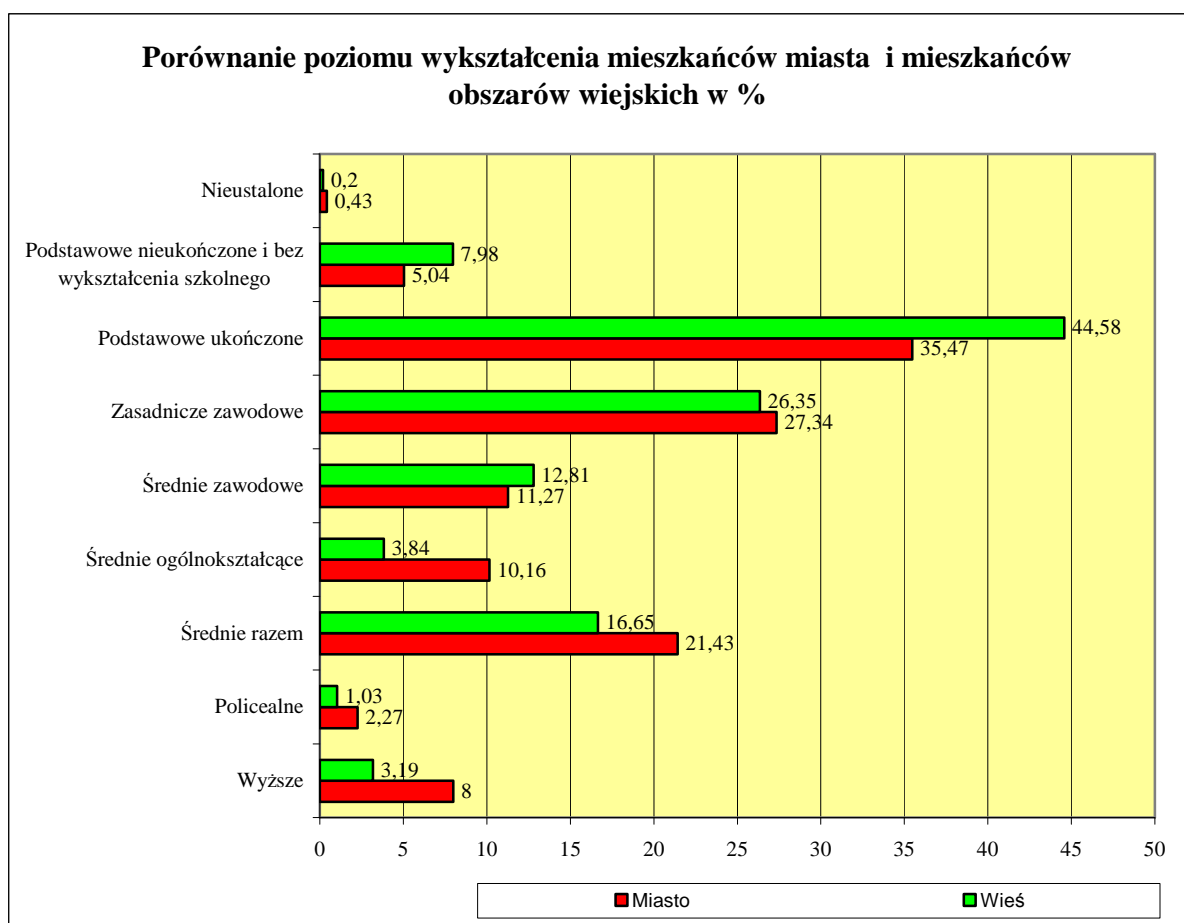
W ofercie programów zdrowotnych finansowanych przez samorząd miasta/gminy realizowane są jedynie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, brak jest programów odpowiadających rozpoznanej sytuacji epidemiologicznej, tj. z zakresu profilaktyki chorób układu krążenia, układu oddechowego oraz narządu ruchu u dzieci i młodzieży. Należy zatem inspirować działania profilaktyczne pod kątem najczęściej występujących chorób oraz trendów demograficznych.

4.3. Edukacja

4.3.1 Poziom wykształcenia ludności

Odsetek osób z wykształceniem ponadpodstawowym w 2002 roku wynosił 50,15%, w tym osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 4,38%. W grupie osób z wykształceniem wyższym większość stanowiły kobiety – 69,44%. Odsetek osób z wyższym wykształceniem jest niski w populacji powyżej 40 roku życia.

Wykres 6

Źródło informacji: Narodowy Spis Powszechny 2002 Gospodarstwa Domowe

W porównaniu do poziomu wykształcenia mieszkańców miasta, wykształcenie ludności wiejskiej nadal wypada niekorzystnie. Mieszkańcy miasta charakteryzują się zdecydowanie większym odsetkiem osób z wykształceniem ponadpodstawowym, w tym dwukrotnie większym z wykształceniem wyższym. Na obszarach wiejskich notuje się większe wskaźniki dotyczące osób z wykształceniem podstawowym.

4.3.2 Edukacja przedszkolna

Od roku szkolnego 2004/2005 wprowadzone zostało obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne dla 6-latków. Na terenie Miasta i Gminy Osiek nadal istotny jest ograniczony dostęp do wychowania przedszkolnego, dzieci w wieku 3-5 lat, w szczególności na obszarach wiejskich.

Tabela 7 Liczba i odsetek dzieci zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Osiek objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2003-2007

Rok	Liczba dzieci w rocznikach		Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
			Liczba		%	
	3-6 lat	6 lat	3-6 lat	6 lat	3-6 lat	6 lat
Miasto – Gmina Osiek						
2003	394	92	39	21	9,90	22,83
2004	409	117	62	44	15,16	37,61
2005	373	86	49	25	13,14	29,07
2006	370	102	48	24	12,97	23,53
2007	343	105	48	33	13,99	31,43
Miasto						
2003	81	17	39	21	48,15	123,53
2004	94	33	62	44	65,96	133,33
2005	78	21	49	25	62,82	119,05
2006	71	21	48	24	67,61	114,29
2007	67	24	48	33	71,64	137,50
Wieś						
2003	313	75	79	74	25,24	98,66
2004	315	84	77	77	24,44	91,66
2005	295	65	59	59	20,00	90,77
2006	299	81	75	75	25,08	92,59
2007	276	81	60	59	21,74	72,84

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Nie wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat mają możliwość uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym. W odniesieniu do 6-latków wskaźniki są korzystniejsze, z powodu obowiązkowych zapisów ustawowych. Nadwyżka w przedszkolach w mieście może wynikać z zapisów dzieci pozamiejscowych. W gorszej sytuacji są dzieci z obszarów wiejskich, na których odsetek uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym ogółem dzieci w wieku 3-6 lat wynosi najwyżej nieco ponad 20%.

4.3.3 Gminny system edukacji

Aktualnie na terenie Miasta i Gminy Osiek działa 6 szkół podstawowych, Zespół Szkół – w tym: przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum oraz szkoła ponadgimnazjalna.

Tabela 8

Rok szkolny	Szkoly podstawowe		Gimnazja		Szkoly zasadnicze zawodowe		Licea profilowane		Licea ogólnokształcące	
	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba Szkół	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba szkół	Liczba uczniów
1999/00	8	884	1	115	-	-	-	-	1	166
2000/01	8	739	1	228	-	-	-	-	1	197
2001/02	8	751	1	332	-	-	-	-	1	164
2002/03	8	755	1	313	1	20	-	-	1	182
2003/04	8	730	1	327	1	37	-	-	1	213
2004/05	8	677	1	367	1	32	-	-	1	159
2005/06	8	671	1	402	1	18	-	-	1	138
2006/07	8	639	1	386	-	-	-	-	1	126
2007/08	8	614	1	362	1	30	-	-	1	118

Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2000-2008.

Od roku szkolnego 2004/2005 zmniejsza się liczba uczniów w porównaniu z ubiegłymi latami. Sytuacja ta może mieć wpływ na potrzeby kadrowe na tym etapie kształcenia i w konsekwencji pogorszyć sytuację kadry pedagogicznej na rynku pracy.

W roku szkolnym 2007/2008 w szkołach na terenie Miasta i Gminy Osiek zatrudnionych było 122 nauczycieli, z czego 80,33% (98) stanowiły kobiety. Wykształceniem wyższym zawodowym legitymowało się 4 nauczycieli, wyższym magisterskim 118 nauczycieli.

Wśród zatrudnionych nauczycieli 122 posiadało wykształcenie pedagogiczne. Miasto i Gmina Osiek dysponuje własnym autobusem szkolnym, ponadto uczniowie są dowożeni do dwóch szkół podstawowych i gimnazjum przez wynajętego przewoźnika.

4.4 Edukacja ustawiczna kadr

Postęp technologiczny wymaga umiejętności szybkiego przystosowywania się do zmian. Powolna reakcja osób aktywnych zawodowo na zmiany technologiczne oraz zbyt niski poziom ich kwalifikacji potęgują bezrobocie strukturalne, a także obniżają standard i sprawność usług publicznych w wielu obszarach życia społeczno-gospodarczego. Kształcenie ustawiczne stało się niezbędnym środkiem do aktualizowania kwalifikacji.

Jego rozwój to także sposób na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę

sytuacji jednostki na rynku pracy, mniejsze ryzyko utraty pracy i wzrost dochodów oraz poprawę standardu usług publicznych. Ankietowani są zainteresowani edukacją ustawiczną - 69,81%, 57,54% - w celu doskonalenia zawodowego, rekwalifikacji oraz nabycia umiejętności zawodowych w celu utrzymania się, bądź otrzymania oferty na rynku pracy.

Zwraca uwagę zapotrzebowanie na szkolenia na poziomie zawodowym np. malarz i inni pracownicy fizyczni. Wychodząc naprzeciw zagrożeniom odpływu z rynku pracy, aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych niezbędne jest stałe budzenie aktywności edukacyjnej mieszkańców w ramach kształcenia ustawicznego. Jest ono też ważnym instrumentem poprawy sprawności instytucjonalnej administracji samorządowej, na co zwracają uwagę ankietowani oraz standardu usług w innych dziedzinach. W szczególności oferta edukacyjna powinna być dostępna dla mieszkańców gminy rekrutowanych z grupy osób bezrobotnych narażonych na wykluczenie społeczne (niepełnosprawni, osoby z rodzin dotkniętych ubóstwem, kobiety, inne osoby długotrwale bezrobotne) odpowiednio do sytuacji na rynku pracy poprzez szkolenia i kursy w celu poprawy bądź uaktualnienia kwalifikacji.

5. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

W systemie transportowym Miasta i Gminy Osiek ważną rolę odgrywa transport samochodowy. Zamieszkała ludność korzysta z masowej komunikacji pasażerskiej PKS. Miasto/gmina obsługiwane są przez PKS Staszów, PKS Tarnobrzeg, PKS Lublin, PKS Stalowa Wola, PKS Biłgoraj i PKS Zamość. Funkcjonują również usługi prywatnych przewoźników na liniach „Bus”. Największe trudności w związku z ograniczonym dostępem do transportu sprawia ankietowanym dojazd do pracy – 48,11% wypowiedzi. W dalszej kolejności utrudnienia dotyczą dostępu do placówek ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji. Ankietowani zwracają również uwagę na likwidację barier transportowych dla osób niepełnosprawnych – 28,3%. W świetle przeprowadzonych badań niezbędne jest usprawnienie lokalnych połączeń komunikacyjnych, poprawa sieci dróg lokalnych oraz poprawa infrastruktury drogowej.

6. INSTYTUCJE I ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

System pomocy społecznej obejmuje pomoc instytucjonalną i środowiskową. Podstawowe instrumenty pomocy społecznej to praca socjalna, poradnictwo – psychologiczne, prawne, rodzinne, świadczenia finansowe, świadczenia rzeczowe oraz usługi. Aktualnie praktykowane są aktywne instrumenty pomocy społecznej takie jak kontrakt socjalny, prace społecznie użyteczne, zatrudnienie socjalne i wspierane. Zasadą ogólną udzielania pomocy jest zobowiązanie klienta do współudziału w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej. Na terenie Miasta i Gminy Osiek jedyną jednostką pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku. Według stanu zatrudnienia na dzień 31.12.2007 r. rejon opiekuńczy obsługuje 3 pracowników socjalnych, 1 osoba wykonuje specjalistyczne usługi opiekuńcze. Specjalizację posiada 2 pracowników w tym kierownik w zakresie organizacji pomocy społecznej oraz pracy socjalnej i 1 pracownik socjalny w zakresie pracy socjalnej.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ośrodki pomocy społecznej powinny zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku: 1 pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W miejscowym ośrodku pomocy społecznej wskaźnik ten na koniec 2007 roku wynosił 2687 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego, co oznacza, że nie są spełnione standardowe normy zatrudnienia dla celów pracy socjalnej. Mieszkańcy miasta/gminy, którzy pozbawieni są opieki rodzinnej korzystają z pobytu w domach pomocy społecznej. W 2006 roku umieszczono 2 osoby w domu pomocy społecznej, z tego 2 w dps dla osób przewlekle psychicznie chorych. W latach 2001-2003 odnotowano skierowania do dps dla osób przewlekle psychicznie chorych - po 1 osobie w roku. Ponadto w 2003 roku wydano po 1 decyzji o umieszczeniu w dps dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Tabela 9 Zestawienie budżetu miasta/gminy na cele pomocy społecznej, w tym na świadczenia udzielane klientom pomocy społecznej w latach 2001-2007.

Rok	Wydatki w budżecie gminy na pomoc społeczną ogółem	Kwota wypłaconych świadczeń			Udział % kwoty wypłaconych świadczeń w ogólnej kwocie wydatków na pomoc społeczną	Udział % kwoty wypłaconych świadczeń w ramach zadań zleconych w ogólnej kwocie wypłaconych świadczeń	Udział % kwoty wypłaconych świadczeń w ramach zadań własnych w ogólnej kwocie wypłaconych świadczeń
		Ogółem	W ramach zadań zleconych gmin	W ramach zadań własnych gmin			
2001	883.593,00	558.660,00	516.881,00	41.779,00	63	58	5
2002	934.141,00	601.816,00	551.796,00	50.020,00	64	59	5
2003	962.746,00	687.567,00	614.841,00	72.726,00	71	54	7
2004	470.561,00	261.678,00	145.038,00	116.640,00	53	31	25
2005	497.664,00	314.475,00	136.572,00	177.903,00	63	27	36
2006	1104.476,00	387.896,00	151.028,00	236.868,00	35	14	21
2007	646.777,00	400.811,00	125.022,00	274.770,00	51	16	25

Źródło poznania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku - sprawozdanie MPiPS – 03,

Wydatki na świadczenia pomocy społecznej były największe w 2007 roku. W 2005 roku kwota wydatków obniża się istotnie z powodu zmian organizacyjnych w systemie zabezpieczenia społecznego. Od 2002 roku sukcesywnie rosną wydatki na cele pomocy społecznej ze środków własnych samorządu miast/gminy.

Tabela 10 Rzeczywista liczba osób i rodzin zamieszkałych w Mieście i Gminie Osiek, które w trybie decyzji zostały objęte pomocą społeczną w ramach zadań zleconych i własnych gmin w latach 2001-2007

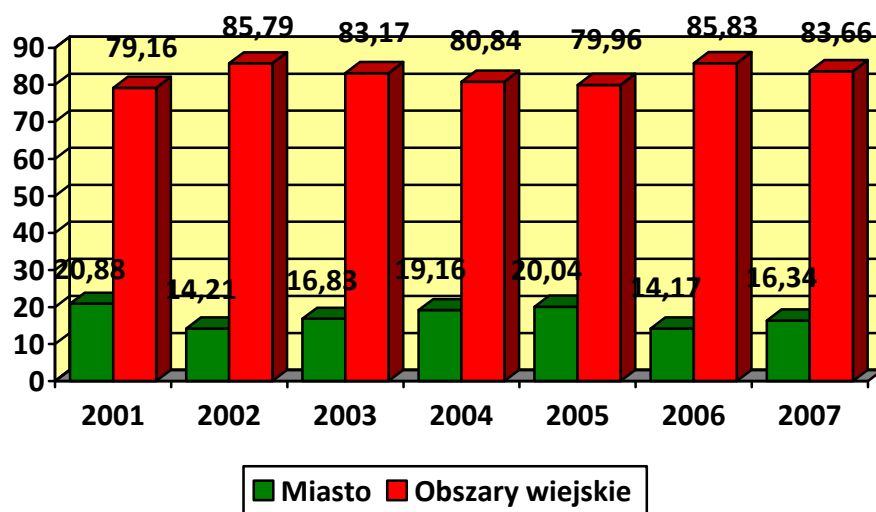
Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w trybie decyzji							Liczba rodzin							Liczba osób w rodzinach							Odsetek ludności zamieszkałej na terenie gminy korzystającej z pomocy społecznej w stosunku do ogółu zamieszkałej ludności							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	306	567	693	597	951	398	655	297	373	416	308	469	289	306	114	139	157	125	223	930	122	7	14	17	19	15	28	12	15
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	288	310	283	197	47	48	54	282	302	274	193	47	48	44	107	110	964	812	211	3	106	103	13	14	12	10	26	1	1
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	108	286	462	451	904	236	618	63	158	232	239	422	171	284	277	724	103	104	123	709	118	2	3	9	13	13	2	9	15
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	45	66	120	120	178	250	137	45	66	120	120	178	250	137	133	307	390	432	291	673	304	2	4	5	5	4	8	4	
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	38	28	87	80	113	73	112	38	21	87	80	113	73	112	112	175	274	378	205	234	207	1	2	3	5	3	3	2	

Źródło poznania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku - sprawozdanie MPiPS – 03,

W 2005 nastąpił znaczny wzrost osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w pozostałych latach liczba korzystających z pomocy utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2007 roku 15,22% zamieszkałej ludności na terenie miasta/gminy korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Liczba klientów pomocy społecznej, którym udzielana jest pomoc w postaci pracy socjalnej z roku na rok wzrasta.

Wykres 7

Odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej według miejsca zamieszkania w latach 2001-2007

W ewidencji pomocy społecznej dominują rodziny pochodzące z obszarów wiejskich. W 2007 roku osoby korzystające z pomocy społecznej zamieszkałe na wsi stanowiły 83,66% wszystkich klientów. Krąg osób uprawnionych do pomocy społecznej jest dość szeroki.

Tabela 11 Powody trudnych sytuacji życiowych, w których przyznawano świadczenia pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2001-2007

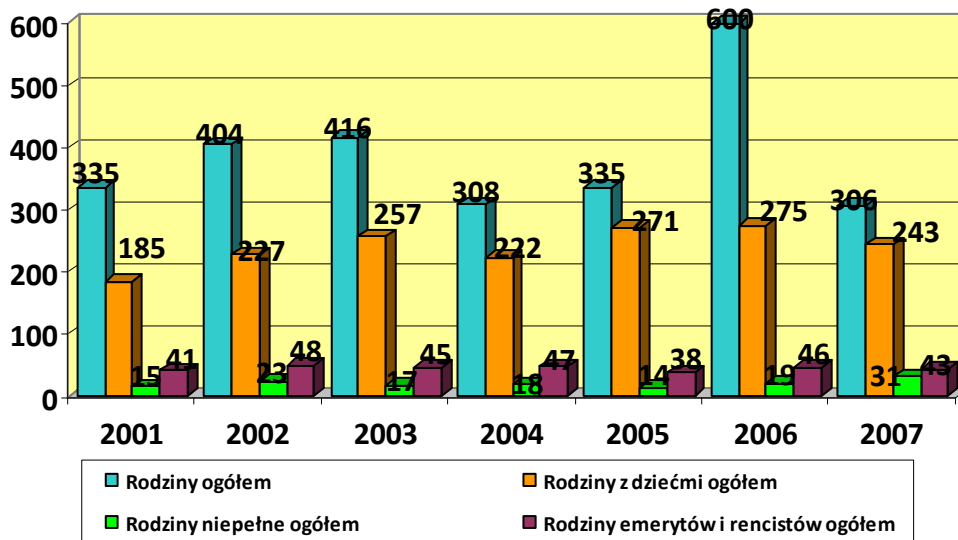
Wyszczególnienie	Liczba rodzin							Liczba osób w rodzinach						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ubóstwo	6	15	14	14	66	15	33	24	70	65	64	205	67	132
Sieroctwo	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-
Bezdomność	-	-	1	3	-	2	-	-	-	5	8	-	4	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	71	58	84	49	8	47	1	277	232	340	212	52	229	5
W tym wielodzietność	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Bezrobocie	136	176	200	193	296	222	203	607	784	888	831	1564	936	847
Niepełnosprawność	76	105	112	37	43	48	41	203	258	302	126	130	136	125
Długotrwała lub ciężka choroba	24	44	41	32	29	33	34	89	166	153	127	108	107	105
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	14	21	22	16	18	15	13	113	156	166	114	131	108	86
Rodziny niepełne	-	-	-	-	-	3	5	-	-	-	-	-	13	18
Rodziny wielodzietne	-	-	-	-	-	13	9	-	-	-	-	-	103	75
Przemoc w rodzinie	x	x	x	-	-	-	-	x	x	x	-	-	-	-
Alkoholizm	-	16	-	1	6	1	-	-	137	-	1	37	1	-
Narkomania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	x	x	x	x	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	x	x	x	x	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-
Zdarzenie losowe	x	x	x	x	2	2	1	x	x	x	x	8	5	4
Sytuacja kryzysowa	x	x	x	x	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło poznania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku - sprawozdanie MPiPS – 03

W latach 2001-2007 wśród klientów pomocy społecznej dominowały takie problemy jak bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. W 2007 roku klienci, którym z powodu bezrobocia przyznano pomoc stanowili 66,34%, niepełnosprawności 13,40%, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 4,25% oraz długotrwałej choroby 11,11% - wszystkich osób otrzymujących świadczenia pomocy społecznej.

Wykres 8

Rodziny korzystające z pomocy społecznej według typu rodzin w latach 2001-2007

Źródło informacji: Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku - sprawozdanie MPiPS – 03

W najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej są rodziny z dziećmi. Stanowią one największą grupę w ewidencji wszystkich rodzin ośrodka pomocy społecznej – w 2007 roku około 80%. Pomoc dla rodzin z dziećmi realizowana jest między innymi w ramach rządowego programu dożywiania, w którym to gmina partycypuje w kosztach.

Tabela 12

Wyszczególnienie		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem liczba uczniów objętych dożywianiem		144	112	213	284	314	368	359	404
Szacunkowa liczba uczniów wymagających dożywiania nie objęta tą formą pomocy		-	-	-	100	80	285	52	50
Koszt dożywiania ogółem		10.832,00	19.940,00	18.814,00	456.59,00	34.510,00	81.744,00	93.604,00	98.454,00
z tego ze środków	własnych gminy	10.832,00	19.940,00	18.814,00	7.926,00	10.950,00	2.316,00	0	19.757,00
	dotychczas z rezerwy budżetowej	Brak danych	Brak danych	Brak danych	37.733,00	25.460,00	79.428,00	93.604,00	78.697,00

Źródło poznania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku

W latach 2000-2007 dynamicznie rośnie liczba uczniów objętych programem dożywiania. Jednocześnie występuje liczba uczniów, którzy powinni uczestniczyć w programie ze względu na trudną sytuację materialną, a nie zostali objęci tego rodzaju pomocą.

Szacunkowa liczba uczniów, którzy powinni uczestniczyć w programie jest większa niż liczba uczniów faktycznie programem objęta.

7. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Świadczenia rodzinne stanowią odrębny dział zabezpieczenia społecznego.

Tabela 13 Wydatki na świadczenia rodzinne i świadczeniobiorcy w IV kwartale w latach 2004-2007

Rok	Zasiłki rodzinne z dodatkami						Świadczenia opiekuńcze					
	Ogółem		Zasiłki rodzinne		Dodatki do zasiłków rodzinnych		Ogółem		Zasiłki pielęgnacyjne		Świadczenia pielęgnacyjne	
	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń
2004	83379	1099	35498	777	47881	322	14856	80	9648	67	5208	13
2005	197458	1822	65479	1417	41979	405	35832	222	29952	208	5880	14
2006	1683917	26301	891420	17505	792497	8796	440508	2677	368226	2504	72282	173
2007	1901086	25814	1069689	17313	831397	8501	453785	2682	385101	2517	68684	165

Źródło poznania: Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku - sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizowanych świadczeń.

W strukturze świadczeń rodzinnych dominują zasiłki rodzinne. W 2004 roku 41,44% pobierających zasiłki rodzinne otrzymywało dodatki rodzinne, w 2005 roku 28,58 %, w 2007 roku 49,10% W ramach świadczeń opiekuńczych częściej przyznawane są zasiłki pielęgnacyjne – w 2004 roku 83,85%, w 2005 roku 93,69%, a w 2007 roku 93,85 %.

Tabela 14 Struktura dodatków do zasiłków rodzinnych - wydatki i liczba świadczeń w latach 2004-2007

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń			
	2004	2005	2006	2007
Urodzenie dziecka	6	10	68	63
Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	44	35	355	307
Samotne wychowywanie dziecka i utrata prawa do zasiłku dla bezrobotnych	2	1	8	0
Samotne wychowywanie dziecka	107	29	409	447
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	59	92	1069	1055
Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	12	12	297	175
Kształcenie i rehabilitacja dziecka powyżej 5 roku życia	47	80	772	880
Rozpoczęcie roku szkolnego	1	-	1054	1067
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	103	238	2362	2394
Wydatki związane z zamieszkaniem w miejscowości w której znajduje się szkoła	12	29	264	270
Wydatki związane z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	91	209	2098	2124
Razem	377	405	8756	8787

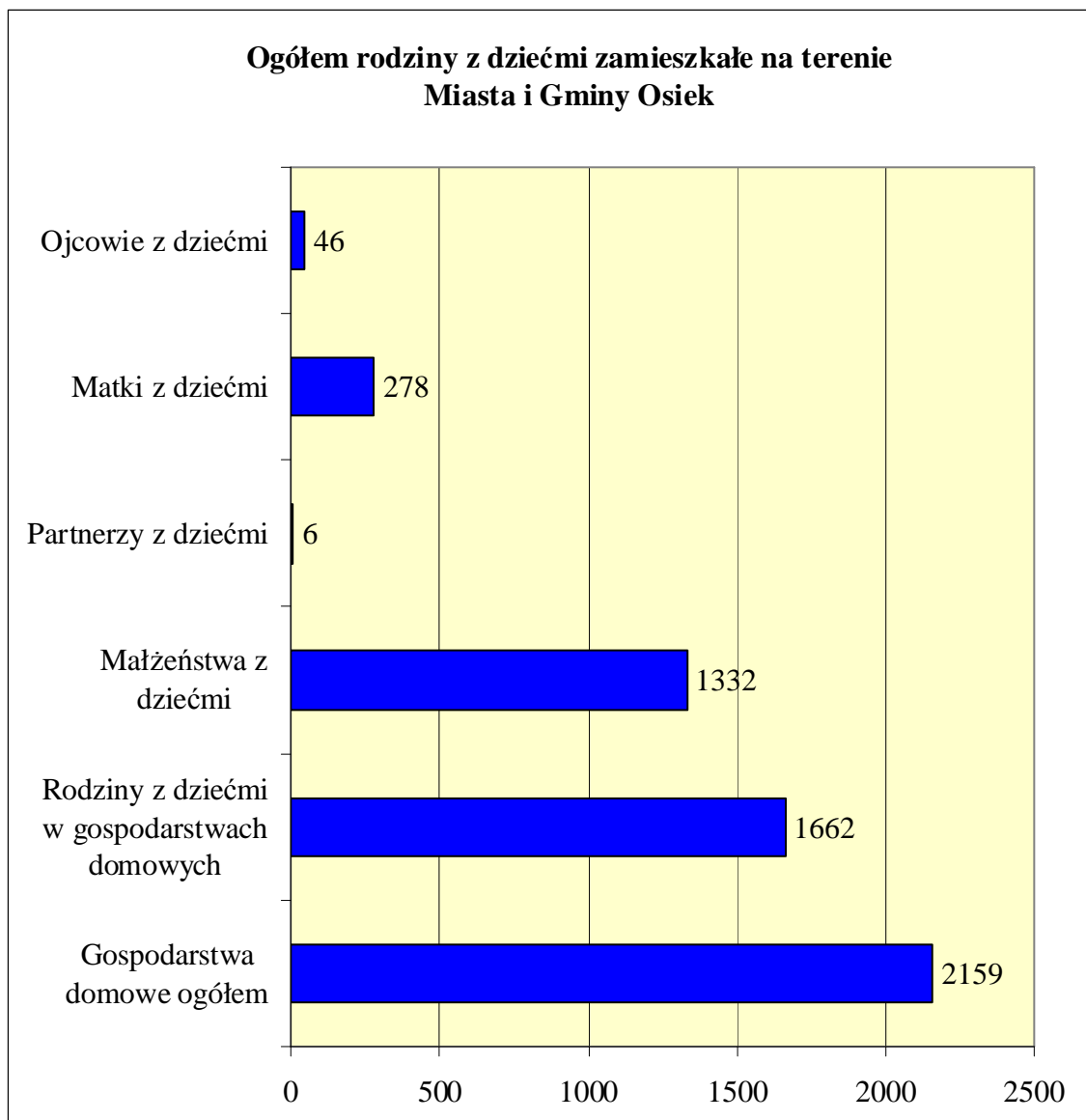
Zródło informacji: OP S w Osieku - sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizowanych świadczeń

Dodatki rodzinne najczęściej są przyznawane z powodu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania, w dalszej kolejności wydatki związane z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła.

8. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

Rodzina jako fundamentalnie ważna instytucja życia społecznego jest objęta opieką prawa, które gwarantuje jej pomoc władz publicznych. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na samorządy gminne obowiązek wykonywania zadań związanych z tworzeniem gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

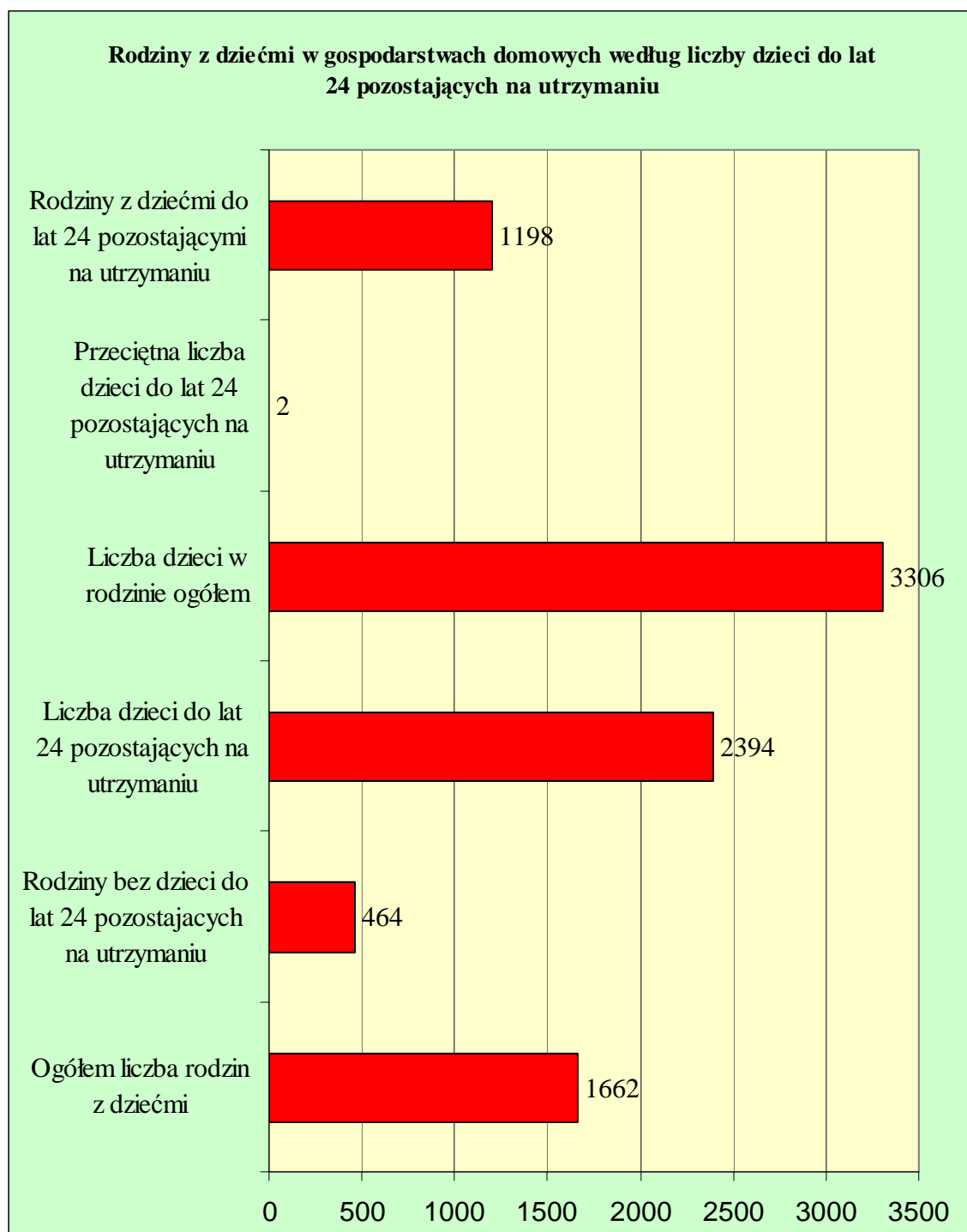
Wykres 9

Źródło poznania: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

Rodziny z dziećmi zamieszkują 76,98% gospodarstw domowych. Małżeństwa z dziećmi stanowią 80,14% rodzin z dziećmi, matki z dziećmi 16,37%, ojcowie z dziećmi 2,77% i partnerzy z dziećmi 0,36%.

Wykres 10

Źródło poznania: Narodowy Spis Powszechny Ludności 2002

Wśród rodzin z dziećmi ponad 72% stanowią rodziny z dziećmi do lat 24 pozostających na utrzymaniu. Dzieci do lat 24 pozostające na utrzymaniu stanowią 72,41% dzieci w rodzinach ogółem.

Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy, w szczególności w formie zapewnienia dzieciom opieki i wychowania poza rodziną.

Dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Dziecko takie może być także umieszczane w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zapewnienie takiej opieki jest zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Tabela 15 Liczba dzieci objętych opieką w latach 2000-2007 w ramach kompetencji samorządu powiatowego

Rok	Liczba dzieci objętych opieką	Relacja dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych do liczby dzieci objętych opieką ogółem	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
2000	3	100	-	3
2001	4	25	1	3
2002	3	33	1	2
2003	4	25	1	3
2004	4	25	1	3
2005	2	-	-	2
2006	3	-	-	3
2007	3	-	-	3

Zródło poznania: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie

Zapewnienie opieki dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo od 2000 roku znajduje się na tym samym poziomie. W placówkach opiekuńczo wychowawczych w okresie 2005-2007 nie przebywa żadne dziecko, natomiast w rodzinie zastępczej umieszczonych jest 3 dzieci.

Otoczenie instytucjonalne lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną:

Placówki oświatowe

Placówki ochrony zdrowia

Ośrodek Pomocy Społecznej

Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Posterunek Policji

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

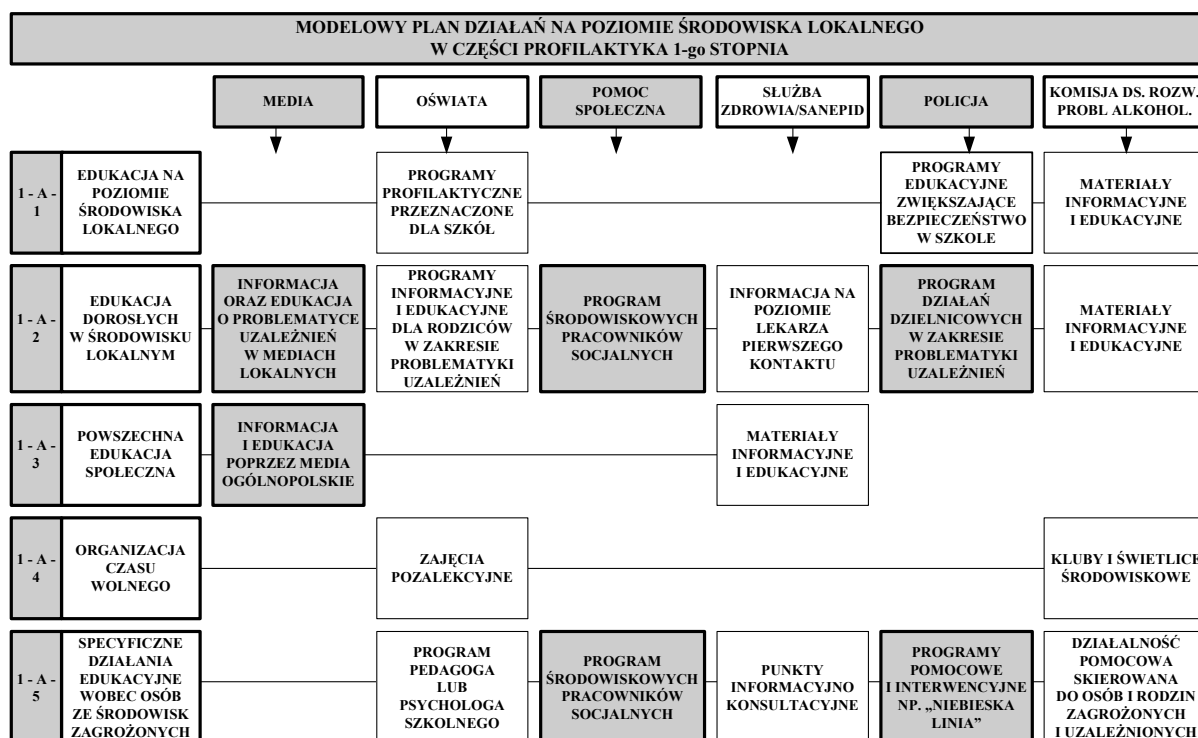
Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu
Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
Sąd rejonowy
Powiatowy Urząd Pracy
Parafie Kościoła Rzymsko-Katolickiego
Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie województwa

Wszystkie te instytucje wraz ze swoim zakresem działań i zasobami kadrowymi stanowią lokalny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

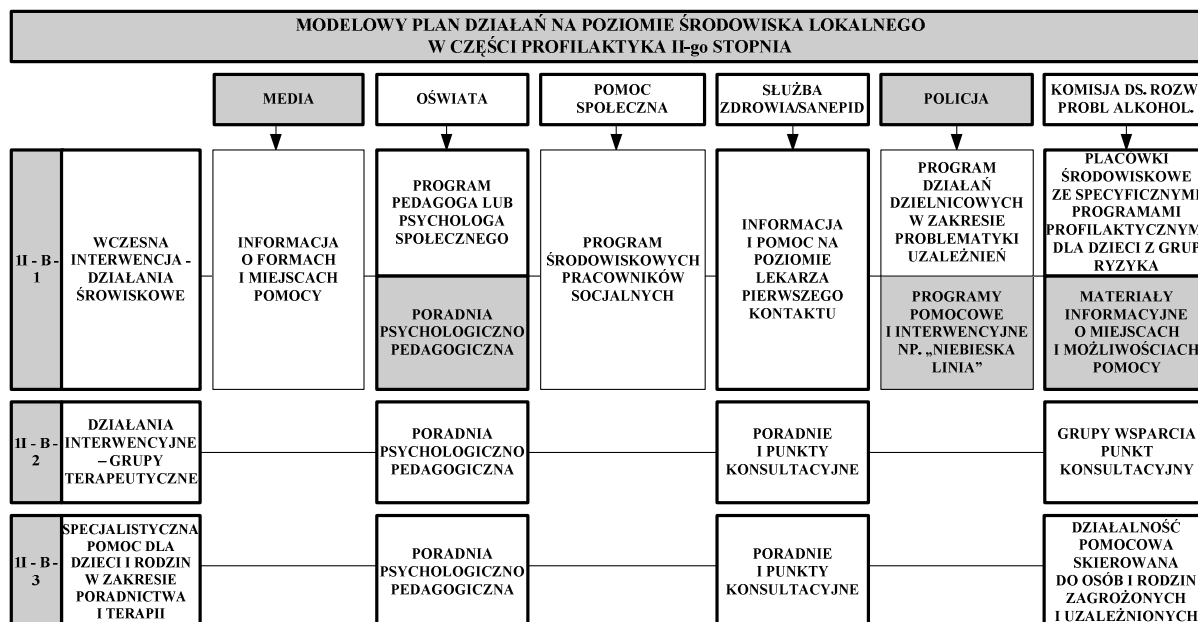
W środowiskowym systemie wsparcia społecznego należy wyodrębnić trzy poziomy działań profilaktyczno-opiekuńczych, w ramach których oferowane będą specyficzne działania do poszczególnych rodzin z dziećmi.

Gminny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Schemat 1 Modelowy plan działań na poziomie środowiska lokalnego – profilaktyka I stopnia

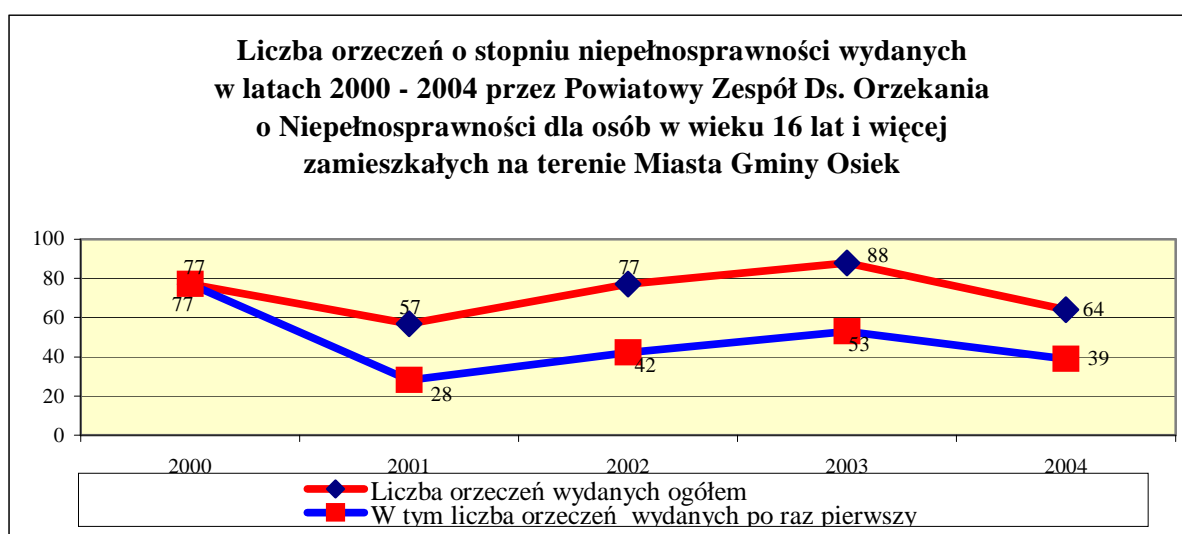
Schemat 2 Modelowy plan działań na poziomie środowiska lokalnego – profilaktyka II stopnia

9. REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Możliwą pomoc oferowaną osobom niepełnosprawnym poza ustawą o pomocy społecznej określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności dla osób w wieku 16 lat i więcej, w których uwzględnia się stopień niezdolności do zatrudnienia i zarabkowania tj. znaczny, umiarkowany i lekki. Na podstawie liczby orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych w kolejnych latach przez instytucje uprawnione możemy ocenić dynamikę narastania problemu niepełnosprawności oraz najczęściej występujące dysfunkcje zdrowotne osób niepełnosprawnych, z którymi wiążą się ich specyficzne potrzeby, a tym samym kierunki modernizacji środowiska lokalnego w celu umożliwienia aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

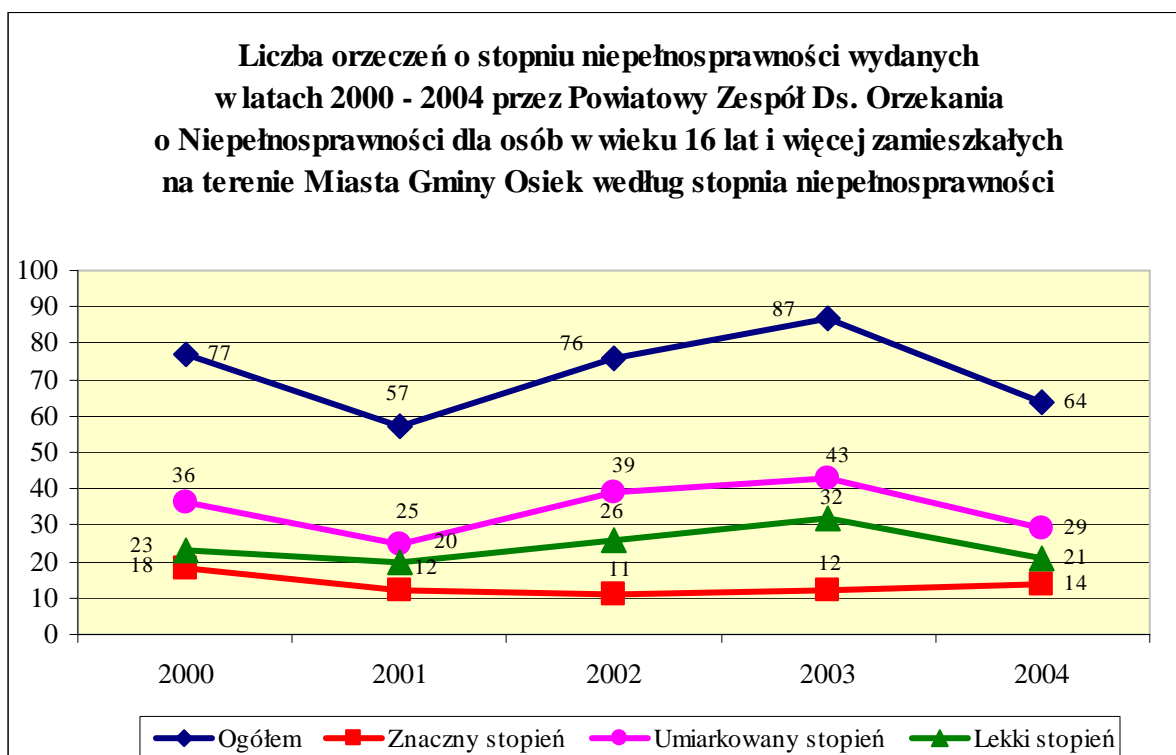
Wykres 11

Źródło poznania: Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opatowie

W 2001 roku spada liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych dla osób w wieku 16 lat i więcej w porównaniu z 2000 rokiem. W latach 2002-2003 obserwuje się tendencje wzrostowe, w 2004 roku notuje się spadek liczby orzeczeń o ponad 27% w stosunku do 2003 roku.

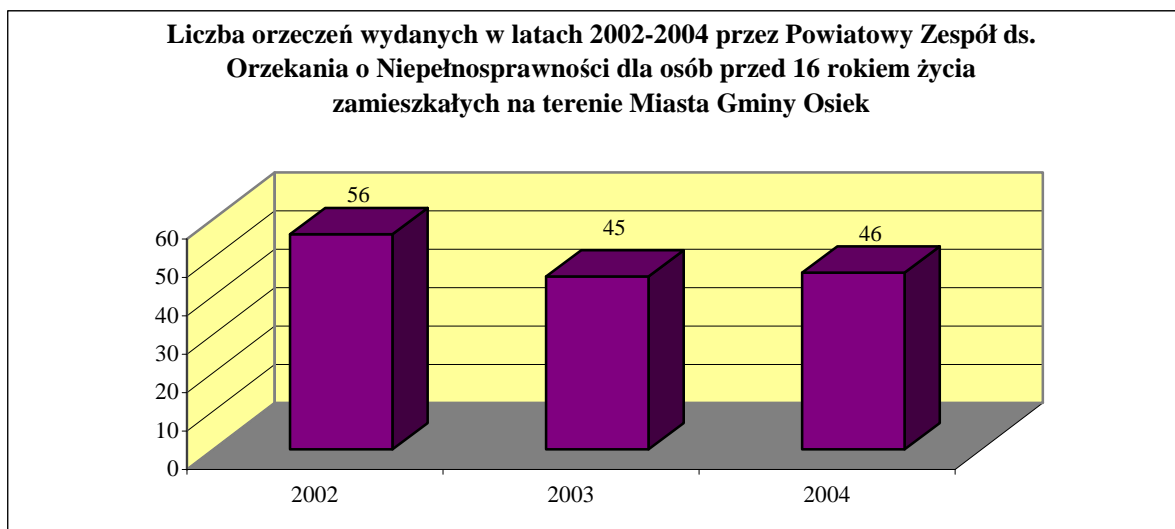
Wykres 12

Źródło poznania: Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opatowie

Najwięcej orzeczeń ze znacznym stopniem niepełnosprawności wydano w 2000 roku i w 2004 roku, przy czym w 2004 w porównaniu do 2000 roku notuje się ich spadek o około 23%. W latach 2001-2003 rośnie liczba orzeczeń w kategorii umiarkowanego i lekkiego stopnia niepełnosprawności, po czym w 2004 roku notowany był ich spadek. Liczba orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności spada o około 33% i o lekkim stopniu niepełnosprawności o około 35%.

Wykres 13

Źródło poznania: Powiatowy Zespół Ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Opatowie

Od 2002 roku spada liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydawanych dla osób przed 16 rokiem życia.

W latach 2000-2004 orzeczenia o niepełnosprawności najczęściej były wydawane z powodu upośledzenia umysłowego i chorób psychicznych, chorób narządu ruchu, chorób układu krążenia i układu oddechowego oraz chorób neurologicznych. Wśród przyczyn niepełnosprawności zidentyfikowano również choroby wzroku oraz zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu.

Osoby legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności mogą korzystać z ulg i uprawnień w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Celem rehabilitacji jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym optymalnej niezależności i funkcjonowania poprzez przywrócenie im lub kompensację utraconych umiejętności. Rehabilitacja zawodowa oznacza wspieranie osób niepełnosprawnych na rynku pracy i obejmuje zapewnienie takich usług jak doradztwo zawodowe, szkolenie zawodowe, selektywne pośrednictwo pracy, mające na celu pomoc osobie niepełnosprawnej w zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. Rehabilitacja społeczna obejmuje likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych, organizowanie turnusów rehabilitacyjnych, warsztaty terapii zajęciowej i służy włączeniu osób niepełnosprawnych do uczestnictwa w różnych formach i dziedzinach życia zbiorowego. Zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, wynikające z ustawy realizują właściwe organy administracji rządowej i organy jednostek samorządu terytorialnego. Określone zadania mogą być również zlecane organizacjom pozarządowym. Realizacja zadań jest współfinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który jest funduszem

celowym w rozumieniu przepisów ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz.2104, z późn. zm.), i działającym na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Beneficjentami pomocy ze środków PFRON mogą być pracodawcy, indywidualne osoby niepełnosprawne, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego oraz inne podmioty, których celem jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. PFRON jest dysponentem środków Europejskiego Funduszu Społecznego przeznaczonych na realizację projektów aplikujących o finansowanie ze środków Unii Europejskiej w zakresie integracji osób niepełnosprawnych, które mogą być opracowywane i wdrażane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela 16 Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych w latach 2005-2007 wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób zamieszkałych na terenie Powiatu Staszowskiego.

Rok	Dzieci do 16 roku życia	Pozostałe osoby	Razem
2005	391	941	1332
2006	136	604	740
2007	300	937	1237

Na przestrzeni 2005- 2007 roku najwięcej wydanych orzeczeń było w 2005 roku, dzieci z niepełnosprawnością stanowiły 29,35%. Najmniej orzeczeń wydanych było w 2006 roku, gdzie dzieci stanowiły 19,32% w .W 2007 roku w stosunku do roku 2006 wydano ogółem o ok. 60% więcej orzeczeń.

10. RYNEK PRACY I AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Tabela 17 Liczba pracujących mieszkańców Miasta i Gminy Osiek w latach

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem osoby zatrudnione	858	857	935	846	850	870	889	927	1027
W tym kobiety	303	345	371	294	302	302	295	289	304

Źródło poznania: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych, Roczniki Statystyczne 2000-2008

Liczba pracujących mieszkańców Miasta i Gminy Osiek na koniec 2007 roku wynosiła 1027 osób. W porównaniu do 1999 roku była większa o 16,46%. Wśród zatrudnionych ogółem kobiety stanowiły 29,60%.

Tabela 18 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	275	286	330	338	360	374	374	378	386
Sektor publiczny	13	15	19	20	20	21	21	21	21
Sektor prywatny	262	271	311	318	340	353	353	357	365
Spółki handlowe razem	2	2	3	3	3	4	4	4	3
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	x	x	x	x	-	-	-	-	-
Spółki cywilne	x	x	x	x	18	18	18	17	-
Spółdzielnie	4	4	3	2	2	2	2	2	2
Spółki prowadzone przez fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne	X	x	x	x	12	13	14	16	17
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	240	248	277	285	304	315	313	314	322

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego 2000 -2008

W latach 1999-2007 obserwuje się sukcesywny wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. W 2007 roku w porównaniu do 1999 roku wzrost wynosi 28,76%. W sektorze prywatnym działalność prowadzi 94,56% podmiotów, w sektorze publicznym 5,44%. Działalność gospodarczą najczęściej prowadzą osoby fizyczne – 83,42%. Na terenie gminy prowadzą działalność 3 spółki handlowe. W systemie REGON odnotowano 17 organizacji pozarządowych.

11. STAN SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

11.1 Udział społeczności lokalnej w procesach politycznych

Według dokumentów źródłowych Urzędu Miasta i Gminy w Osieku w ostatnich wyborach parlamentarnych uczestniczyło 60 % uprawnionych, natomiast w wyborach samorządowych ponad 80 %.

11.2 Rozległość i głębokość partycypacji społecznej

Istotnym elementem funkcjonowania aktywności obywatelskiej jest działanie organizacji pozarządowych i kwestia jakości oraz skali ich współpracy z administracją publiczną.

W województwie Świętokrzyskim w 2007 r. funkcjonowało 2524 organizacji pozarządowych, w tym 16 na terenie Miasta i Gminy Osiek. Organizacje pozarządowe wspierane są pracą wolontariuszy. W Świętokrzyskim Centrum Wolontariatu zarejestrowanych jest 1300 wolontariuszy. Z badań ankietowych wynika, iż niewiele mieszkańców deklaruje, że poświęca swój wolny czas na działalność społeczną. W opinii mieszkańców organizacje pozarządowe potrzebne są najbardziej w sferze wspierania osób samotnych i dzieci z rodzin patologicznych i ubogich. Pod względem indywidualnie pojętej aktywności obywatelskiej mieszkańcy miasta/gminy wymagają edukacji zmierzającej do kształtowania postaw i zachowań obywatelskich przejawiających się większą frekwencją w wyborach, przynależnością do organizacji społecznych, rozwojem wolontariatu, zaangażowaniem w sprawy lokalne, lepszą integracją w rozwiązywaniu nurtujących problemów. Obserwowany jest niski poziom zaufania do instytucji społecznych i władzy, które w opinii badanych nie zawsze zmierzają do dialogu w sprawach lokalnych i nie zawsze wykazują oczekiwany poziom kompetencji merytorycznych i komunikacyjnych.

11.3 Współpraca i komunikacja między instytucjami społeczeństwa obywatelskiego

11.3.1 Więzi społeczne między mieszkańcami

Obok dobrego stanu zdrowia i czynników socjoekonomicznych istotnym jest stworzenie takich warunków życia we wspólnocie samorządowej, które pozwolą wszystkim generacjom na udane zintegrowane kontakty społeczne. W trudnych sytuacjach losowych badani respondenci najbardziej ufają własnej rodzinie i znajomym, natomiast w środowiskowym systemie wsparcia społecznego największą rolę przypisują instytucji pomocy społecznej oraz administracji publicznej i parafii. Jednak 32,07 % ankietowanych odczuwa brak wzajemnej życzliwości.

11.3.2 Relacje między władzą a mieszkańcami

Najbardziej popularne osoby w gronie wykonujących ważne funkcje publiczne na terenie miasta/gminy są burmistrz oraz radni, w dalszej kolejności lokowany jest dyrektor szkoły. Tylko 7,55% ankietowanych osób funkcjonuje w przekonaniu, że może mieć wpływ na bieg zdarzeń lokalnych. Konsultacje społeczne prowadzone przez władze gminy w sprawach ważnych przedsięwzięć lokalnych potwierdza około 45% badanych osób. Jako najbardziej zaniedbane sfery ankietowani postrzegają sprawy bezpieczeństwa publicznego, rozwoju lokalnego i stanu dróg lokalnych. Według badanych osób niezbędna jest poprawa obsługi w instytucjach administracji publicznej oraz większa aktywność i sprawność władz w rozwiązywaniu lokalnych kwestii społecznych. .

11.3.3 Rozwój dialogu obywatelskiego

Najważniejszym warunkiem integracji jest dialog oparty na zaangażowaniu we wspólne działanie, w którym istnieje szansa na wymianę wiedzy, doświadczeń i kompetencji oraz wsparcia społecznego w sytuacjach kryzysowych. Zasady i formy współpracy między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi określa ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz.873, ze zm.). Współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi może odbywać się w formach:

- zlecenia realizacji zadań publicznych
- wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków
- konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami właściwymi według zapisów ustawowych projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji
- tworzenia wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych z udziałem przedstawicieli trzeciego sektora.

W latach 2004-2007 zawierano z organizacjami pozarządowymi umowy na realizację zadań publicznych w sferze profilaktyki uzależnień na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Kwoty wydatków przeznaczonych na ten cel z budżetu Miasta i Gminy Osiek w poszczególnych latach wynosiły: 2004 r. – 49831 zł., 2005 r. – 24000 zł., 2006 r. – 24000 zł., 2007 r. – 21000 zł. Współpraca administracji publicznej z trzecim sektorem prowadzona jest w wąskim zakresie pod względem metod współpracy, a także pod względem szerokości oferty świadczonych usług społecznych.

ROZDZIAŁ 3 PROBLEMY W ŚRODOWISKU LOKALNYM I ZASOBY ŚRODOWISKOWE DO ICH ROZWIĄZYWANIA

1. PROBLEMY SPOŁECZNE

<i>Proszę o wskazanie, które z wymienionych problemów społecznych w tabeli poniżej, Pana(i) zdaniem są najbardziej dotkliwe dla mieszkańców miasta i gminy?</i>	Wskazania respondentów *			
	N= 106			
	Ogółem	Duży problem	Mały problem	Trudno powiedzieć
	Liczba	%	%	%
Bezrobocie	104	92,45	1,88	3,77
Problemy osób niepełnosprawnych	90	27,35	7,54	50
Problemy zdrowotne	92	33,96	16,03	36,79
Problemy osób psychicznie chorych	88	20,75	18,86	43,39
Ubóstwo/bieda	106	60,37	17,92	21,69
Bezdomność	80	16,03	22,64	36,79
Trudna sytuacja rodzin wielodzietnych i niepełnych	80	43,39	10,37	21,69
Sieroctwo biologiczne i społeczne /dzieci zaniedbane, opuszczone/	79	16,98	22,64	34,9
Problemy ludzi starszych	80	20,75	20,75	33,96
Trudna sytuacja mieszkaniowa	82	28,3	18,86	30,18
Problemy alkoholowe	99	61,32	11,32	20,75
Problemy narkomanii	81	10,37	20,75	45,28
Problemy przemocy w rodzinie	92	16,03	19,81	50,94
Problemy imigrantów, repatriantów, uchodźców	79	-	19,81	54,71
Problemy osób opuszczających zakłady karne	81	3,77	22,64	50
Problemy edukacyjne	86	16,03	33,96	31,13
Problemy zagrożenia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców	87	18,86	30,18	33,01
Problemy transportowe i komunikacyjne	97	39,62	37,73	14,15
Problemy braku dostępu do informacji, poradnictwa i doradztwa	87	33,96	27,35	20,75
Brak dostępności do instytucji społecznych dla osób niepełnosprawnych ze względu na bariery architektoniczne	86	33,01	16,98	31,13
Inne – wymienić, jakie	-	-	-	-

* Procenty nie sumują się, do 100, ponieważ respondenci wskazywali kilka kategorii

Wśród najbardziej dotkliwych problemów społecznych ankietowani mieszkańcy miasta/gminy wymieniają bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, trudną sytuację rodzin wielodzietnych i niepełnych. Potęgowane są one przez brak odpowiednich usług społecznych, w tym między innymi dostępu do informacji i poradnictwa, niedostosowanie warunków transportu i komunikacji, w sytuacji osób niepełnosprawnych bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej. Jako najbardziej zaniedbane sfery ankietowani postrzegają sprawy bezpieczeństwa publicznego, rozwoju lokalnego i stanu dróg lokalnych. Odczuwają niedoinwestowanie i niedostosowanie infrastruktury technicznej i społecznej, oczekują rozwoju lokalnego rynku pracy, podejmują kwestie ekologiczne. Wskazują na niewykorzystane możliwości Miasta i Gminy Osiek w zakresie rozwoju agroturystyki.

Wśród negatywnych zjawisk związanych z opieką nad dzieckiem i rodziną w wyniku sporządzonej diagnozy społecznej rozpoznano:

- przemoc w rodzinie stosowaną wobec dzieci –21,69% wypowiedzi ankietowanych osób
- bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ewidencji OPS - w 2001 roku -9,89% osób, którym przyznano z tego powodu świadczenia pomocy społecznej, w 2002 roku – 11,22%, w 2003 roku- 10,56%, w 2004 roku -9,11%, w 2005 roku - 5,85%.
- trudną sytuację materialną rodzin wielodzietnych i niepełnych – dostrzega ją 75,47% ankietowanych osób
- dzieci zaniedbane i opuszczone – problem rozpoznawany przez 74,53% ankietowanych osób
- ubóstwo rodzin z dziećmi – w 2004 roku wśród rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa 84,45% stanowiły rodziny z dziećmi.
- brak możliwości organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – dostrzega 79,24 % ankietowanych osób
- problemy edukacyjne – brak możliwości uczestnictwa w wychowaniu przedszkolnym postrzega 20,38% ankietowanych osób, brak możliwości uczestnictwa w pozalekcyjnych zajęciach rozwojowych - zgłasza około 30% ankietowanych
- zachorowania z powodu niedożywienia – zidentyfikowano 10 - ro dzieci w dokumentacji miejscowej ochrony zdrowia
- w latach 2000-2004 obserwuje się rozwój rodzinnych form opieki, jednak realizuje się ją w warunkach rozłąki dziecka ze środowiskiem rodzinnym.

- podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania -58,77% w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych
- samotne wychowywanie dziecka – 7,41% w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych
- kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego – 20,72% w strukturze dodatków do zasiłków rodzinnych

W środowiskowym systemie wsparcia społecznego niezbędny jest dalszy rozwój **instrumentów profilaktycznych** w kierunku wczesnego zapobiegania różnego rodzaju dysfunkcjom ze szczególnym uwzględnieniem organizowania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży, budowy systemu pomocy rodzinom niewydolnym wychowawczo, wielospecjalistycznej, kompleksowej i skoordynowanej pomocy dziecku zagrożonemu niepełnosprawnością, **aktywizacyjnych** łączących instrumenty pomocy społecznej i rynku pracy, takich jak kontrakt socjalny, prace społecznie użyteczne, programy zatrudnienia socjalnego oraz **opiekuńczo-środowiskowych** poprzez budowanie systemu opieki długoterminowej dla osób starszych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych tj. domów pomocy społecznej, zakładów opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno – opiekuńczych.

2. PROBLEMY ZDROWOTNE

Mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek w wieku 19 lat i więcej najczęściej chorują na choroby układu krążenia, cukrzycę oraz choroby układu oddechowego. W 2007 roku choroby układu krążenia stanowiły 62,56% wszystkich rozpoznanych schorzeń. Cukrzycę rozpoznano u 12,90 % chorych osób, przy czym nadmienia się, że w porównaniu do 2004 roku jest to wzrost o ok. 70%.

Tabela 19 Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2000-2007

Wyszczególnienie jednostek chorobowych	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Gruźlica	-	-	-	-	-	-	-	-
Nowotwory	-	-	-	-	-	1	-	-
Choroby tarczycy	-	-	-	-	-	5	19	20
Cukrzyca	51	60	72	85	92	108	137	132
Niedokrwistość	-	-	-	-	-	-	33	2
Choroby obwodowego układu nerwowego	-	-	-	10	10	5	38	36
Choroby układu krążenia	311	331	427	493	493	478	682	640
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	25	49	70	75	73	17	77	79
Przewlekłe choroby układu trawiennego	16	24	35	36	36	36	40	41
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	2	3	35	55	58	58	59	56
Inne schorzenia	2	2	10	8	2	2	13	17
Ogółem	407	493	649	762	764	730	1098	1023

Źródło poznania: MZ-11 roczne sprawozdanie o działalności i zatrudnieniu w podstawowej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej

Tabela 20 Dane o stanie zdrowia osób w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2002-2007

Wyszczególnienie jednostek chorobowych	2002	2003	2004	2005	2006	2007	
Nowotwory	-	-	-	1	-	-	
Niedokrwistości	-	-	-	-	2	2	
Choroby tarczycy	-	-	-	5	6	6	
Cukrzyca	-	-	-	-	3	1	
Niedożywienie	-	-	-	10	-	7	
Otyłość	-	-	-	14	25	24	
Zaburzenia odżywiania	-	-	17	7	1	2	
Upośledzenie umysłowe	-	-	-	12	4	9	
Padaczka	-	-	-	3	6	8	
Dziecięce porażenie mózgowe	-	-	-	4	8	6	
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	33	25	28	77	135	127	
Choroba nadciśnieniowa	-	-	-	2	1	2	
Alergie	Dychawica oskrzelowa	28	36	24	42	60	88
	Pokarmowe	-	-	-	12	18	16
	Skórne	-	-	-	14	17	25
Zniekształcenia kręgosłupa	-	-	-	92	102	99	
Choroby układu moczowego	-	-	-	13	9	17	
Wady rozwojowe	12	14	9	8	31	31	
Zaburzenia rozwoju	27	57	-	23	97	133	
Trwale uszkodzenia narządu ruchu	25	-	-	8	9	8	
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagający czynnej opieki	-	-	-	52	63	66	
Inne schorzenia	-	-	-	-	-	-	
Ogółem	125	132	78	399	597	677	

Źródło poznania: MZ-11 roczne sprawozdanie o działalności i zatrudnieniu w podstawowej ambulatoryjnej opiece zdrowotnej

W latach 2004-2007 rośnie liczba zachorowań u dzieci i młodzieży. W 2005 roku zwracają uwagę często rozpoznawane zniekształcenia kręgosłupa – 23,06% udzielonych porad oraz choroby narządu wzroku – 19,3%. **Rozpoznawane są przypadki niedożywienia w 2005 r. – 2,5%, a w 2007r. - 1,03%.** W 2007 roku najczęściej występują zaburzenia refrakcji i akomodacji oka – 18,76% udzielonych porad,

W ramach samooceny swój stan zdrowia w kategoriach złego samopoczucia ocenia 23,59% badanych osób, w tym 4,72% ocenia zdecydowanie jako zły

3. PROBLEMY EDUKACYJNE

Ogólnie szanse edukacyjne dzieci i młodzieży zależą od kapitału społecznego w rodzinach i z tego punktu widzenia należy wspierać szanse dzieci z rodzin ubogich oraz tych, których rodzice legitymują się niskim wykształceniem. Kształcenie ograniczają możliwości dojazdu do szkoły oraz koszty dojazdu – tak uważa 17,92% ankietowanych. Znaczna grupa dzieci i młodzieży nie korzysta z nadobowiązkowych zajęć pozalekcyjnych, sprzyjających wyrównywaniu szans edukacyjnych. W zasobach edukacyjnych bezpośredniego otoczenia ważnym jest udostępnianie wszelkiego rodzaju metod, placówek i urzędzeń sprzyjających rozwojowi osobistemu dzieci i młodzieży.

3.1 Osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Dzieci niepełnosprawne, posiadające specjalne potrzeby edukacyjne mają prawo do pobierania nauki we wszystkich typach szkół, dostosowania treści, metod i organizacji nauczania do ich możliwości psychofizycznych, pomocy psychologiczno pedagogicznej. Formy kształcenia specjalnego stosowane są według indywidualnych preferencji określanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz innych poradniach specjalistycznych. Deficyty rozwojowe najczęściej są rozpoznawane na etapie kształcenia podstawowego. Niewielka liczba orzeczeń dotyczy nauczania w trybie indywidualnym.

Tabela 21 Liczba niepełnosprawnych uczniów pobierających naukę w szkołach na terenie Miasta i Gminy Osiek w latach 2000-2007

Rok szkolny	Liczba szkół		Liczba niepełnosprawnych uczniów	
	Podst.	Gimn.	Ponadgimnaz.	Ogółem szkoły podstawowe i gimnazjalne
2000/2001	8	1	-	16
2001/2002	8	1	-	19
2002/2003	8	1	1	21
2003/2004	8	1	1	17
2004/2005	8	1	1	11
2005/2006	8	1	1	60
2006/2007	8	1	1	62
2007/2008	7	1	1	68

W szkołach podstawowych i gimnazjalnych na terenie Miasta i Gminy Osiek w roku szkolnym 2007/2008 uczyło się 62 niepełnosprawnych uczniów, więcej niż w latach poprzednich.

4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I PATOLOGIE SPOŁECZNE

Poczucie bezpieczeństwa publicznego zagrożone jest dla 90,6% ankietowanych osób. Sytuacja ta związana jest z utrzymywaniem się przestępczości, rozwojem problemów uzależnień oraz notowanych zjawisk przemocy domowej w tym stosowanej wobec dzieci.

4.1 Przestępczość

Od 1999 roku do 2002 roku obserwuje się wzrost przestępczości na terenie Miasta i Gminy Osiek 40-121 przestępstw. W latach następnych dostrzega się spadek przestępczości i przez dwa ostatnie lata 2006-2007 sytuacja utrzymuje się niemal na tym samym poziomie 65-74 przestępstwa. Jednak w 2007 roku w porównaniu do 1999 roku notuje się wzrost liczby przestępstw o 54%. Przestępczość nieletnich osiągnęła najwyższe wskaźniki w 2002 roku, w latach następnych sytuacja jest dużo korzystniejsza, notuje się spadek o ponad 88%.

W 2007 roku najwięcej przestępstw odnotowano w takich kategoriach jak: przestępstwa drogowe, kradzież rzeczy oraz kradzież z włamaniem. W latach 1999-2007 nie notowano na terenie Miasta i Gminy Osiek przestępstw przeciwko postanowieniom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ostatnie przestępstwa przeciwko postanowieniom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii stwierdzono w 2000 roku

– 11 przestępstw. W latach następnych nie rozpoznano tego rodzaju przestępstw na terenie Miasta i Gminy Osiek. Jednak z uwagi na wysoką przestępczość w tym obszarze na terenie Powiatu Staszowskiego tj.: w 2003 roku - 388 stwierdzonych przestępstw, w 2004 roku - 305 stwierdzonych przestępstw, sytuację należy uznać za niepokojącą i wymagającą intensywnych działań profilaktycznych w sferze zapobiegawczo- wychowawczej. Od 2002 roku w dokumentach policji notuje się interwencje podejmowane przez funkcjonariuszy pionu prewencji. W 2003 roku podjęto 270 interwencji, w 2004 roku 330 tj. o ponad 22% więcej niż w 2003 roku. Najwięcej interwencji podejmowano w miejscach publicznych, domowe występowały rzadziej.

W 2007 roku odnotowano 2 przestępstwa znęcania się nad członkami rodziny, o 3 mniej niż w 2006 roku. Maleje również liczba ofiar w wyniku występowania zjawiska przemocy w rodzinie z 25 w 2006 roku do 18 w 2007 roku. Podejmuje się coraz więcej interwencji wobec sprawców przemocy, których w 2007 roku jest również mniej - 18. Stosowana jest procedura postępowania według „Niebieskiej karty”.

4.2 Uzależnienia

Miasto i Gmina Osiek nie dysponuje lokalną diagnozą problemów uzależnień. Za podstawę oceny sytuacji pod względem rozwoju problemów uzależnień przyjęto wyniki badań wykonanych w 2005 roku na próbie reprezentatywnej dla populacji mieszkańców Województwa Świętokrzyskiego:

- Wzorce konsumpcji alkoholu w Województwie Świętokrzyskim – raport z badań ankietowych zrealizowanych w 2005 roku przez Pracownię Badań Społecznych w Sopocie,
- ESPAD – używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną – raport z badań ankietowych zrealizowanych w 2005 roku przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

4.2.1 Problemy alkoholowe

4.2.1.1 Konsumpcja alkoholu

Średnio w 2005 roku każdy mieszkaniec Województwa Świętokrzyskiego wypił 3,65 l. stuprocentowego alkoholu podczas gdy statystyczny Polak wypijał go 4,31 l. W Województwie Świętokrzyskim struktura spożycia różni się tylko nieznacznie od ogólnopolskiej. W obu przypadkach przeważa wódka, (49% w Województwie Świętokrzyskim oraz 47% w Polsce). Na drugim miejscu znajduje się piwo (42% wobec 45% w Polsce). W obu porównywalnych zbiorowościach wino stanowi najmniejszą część spożywanych napojów alkoholowych (9% zarówno w Województwie Świętokrzyskim jak i w Polsce).

Szacuje się, że w Województwie Świętokrzyskim jest około 11% nadmiernie pijących. Największy odsetek nadmiernie pijących odnotowano w przedziale wieku 40-49 lat – 16,4%, bezrobotnych – 21,3%, o najniższych dochodach – 13,6%, niewierzących albo wierzących,

ale niepraktykujących – 23,1% oraz z wykształceniem podstawowym – 12,9% i średnim – 11,6%. Osoby nadmiernie pijące praktycznie nie zdarzają się w grupie najstarszych mieszkańców województwa oraz w grupie gospodyń domowych, niewiele jest ich też wśród osób z wykształceniem wyższym 14%, wierzących – 7,5% oraz mieszkańców wsi 9,7%.

Według przesiewowego testu CAGE, średnio jeden na trzynastu (8%) konsumentów alkoholu w Województwie Świętokrzyskim miał poczucie, że powinien ograniczyć swoje picie. Blisko jeden na 9 konsumentów alkoholu z Województwa Świętokrzyskiego słyszał od kogoś krytykę w związku z ilością spożywanego alkoholu. Dla 4% napicie się alkoholu było pierwszą czynnością wykonywaną rano po to, aby uspokoić nerwy lub złagodzić kaca.

Źródło poznania: Samorząd Województwa Świętokrzyskiego, Pracownia Badań Społecznych w Sopotcu „Wzorce Konsumpcji Alkoholu w Województwie Świętokrzyskim”.

4.2.1.2 Dostępność alkoholu

W 2007 roku na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało 98 mieszkańców.

W porównaniu do 2003 i 2004 roku, kiedy to wskaźnik wynosił 176 mieszkańców na 1 punkt sprzedaży, zwiększa się dostępność napojów alkoholowych. Na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 18% alkoholu w 2007 roku przypadało 621 mieszkańców, w tej kategorii obserwuje się mniejszą dostępność - w 2003 i 2004 roku przypadało 507 mieszkańców na 1 punkt sprzedaży.

Źródło poznania: PARPA – G1- Roczne sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych/

4.2.1.3 Problemy społeczne związane z używaniem alkoholu

- **Samoniszczenie osób uzależnionych od alkoholu i szkody zdrowotne nadużywających alkoholu osób dorosłych** – w 2007 roku Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osieku zidentyfikowała 29 osób z problemem alkoholowym, w 2007 roku rozmowy interwencyjne dotyczyły 17 osób.
- **Przemoc domowa** – stanowi problem według 86,79% ankietowanych, występuje w statystykach policji, w pracy Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2006 roku zidentyfikowano 8 sprawców przemocy w rodzinie i 23 ofiar, w 2007 roku 11 nie zidentyfikowano sprawców przemocy w rodzinie i ofiar.
- **Inne szkody w rodzinie** – alkoholizm stanowi problem według 93,4% ankietowanych, w latach 2000-2004 notowany jest wśród powodów przyznawania świadczeń pomocy

społecznej: 2002 rok – 16 rodzin, 2004 rok – 1 rodzina, 2005 rok – 6 rodzin, 2006 rok – 6 rodzin, 2007 rok – 6 rodzin.

- **Nietrzeźwość w miejscach publicznych** –problem ten został rozpoznany w badaniach społecznych zorganizowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego „Wzorce konsumpcji alkoholu w Województwie Świętokrzyskim” – w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 12,7% ankietowanych kierowało samochodem lub innym pojazdem mechanicznym pod wpływem alkoholu.

4.2.2 Problemy narkotykowe i narkomania

4.2.2.1 Używanie narkotyków przez młodzież szkolną

Według wyników badań ESPAD, „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” prowadzonych na terenie Województwa Świętokrzyskiego w 2005 roku, chęć spróbowania narkotyku wyraża 18,7% uczniów trzecich klas gimnazjów oraz 34,3% drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Wysokie wskaźniki badań potwierdzają używanie przez młodzież narkotyków kiedykolwiek w życiu. Dla młodzieży z trzecich klas gimnazjum najwyższy odsetek odpowiedzi dotyczył używania leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza – 15,9%, w dalszej kolejności marihuany lub haszyszu – 13,1%. Te same tendencje odnotowano dla młodzieży drugich klas szkół ponadgimnazjalnych: marihuana i haszysz – 27,9%, leki - 18,3%.

Źródło poznania – Raport „Narkotyki, narkomania w Województwie Świętokrzyskim w 2004 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego/

4.2.2.2 Problemowe używanie narkotyków

Na terenie Województwa Świętokrzyskiego obserwuje się regularny wzrost osób leczonych w zakładach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej i stacjonarnej w wyniku zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych (ICD X F11-F19). W 1999 roku wskaźnik leczonych w psychiatrycznych oddziałach pełno dobowych z rozpoznaniem uzależnienia od środków psychoaktywnych, łącznie z psychozami na 100.000 ludności wynosił 5,2, w 2000 r. 7,4, w 2001 r. 8,8, w 2002 r. 11, w 2003 r. 13, w 2004 roku już 15,5.

Źródło poznania – Raport „Narkotyki, narkomania w Województwie Świętokrzyskim w 2004 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

4.2.2.3 Dostępność narkotyków

Dostęp do substancji nielegalnych oceniany jest przez młodzież z terenu Województwa Świętokrzyskiego w dużym stopniu jako łatwy. Badana młodzież najwyżej ocenia dostępność marihuany. Propozycję używania marihuany lub haszyszu otrzymywało 20,6% badanych uczniów, amfetaminy 7,8%, kokainy 5,3%. Wśród miejsc gdzie łatwo można nabyć marihuanę lub haszysz młodzież wskazuje dyskotekę i bar – 37%, mieszkanie dealera – 24,1%, ulice i park – 19,5% oraz szkołę – 17%.

Źródło poznania – Raport „Narkotyki, narkomania w Województwie Świętokrzyskim w 2004 roku, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

4.2.3 Profilaktyka uzależnień

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych obejmuje:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy, psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo -wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.
- Monitorowanie problemów alkoholowych w gminie oraz ewaluacja prowadzonych działań profilaktycznych i naprawczych.

Tabela 22 Finansowanie działań profilaktycznych na terenie Miasta i Gminy Osiek w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Łączna wysokość środków finansowych uzyskanych przez gminę z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, oraz zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć a także jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	70.755,70	74.395,00	75.619,00	79.208,00	76.345,00
Łączna wysokość środków finansowych zaplanowanych w budżecie gminy na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	70.754,00	74.500,00	75.700,00	79.208,00	76.345,00
Inne środki finansowe	-	-	-	-	-
Wysokość środków finansowych faktycznie wykorzystanych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	70.753,39	74.395,00	64.011,00	74.303,00	62.908,00
Wykorzystanie dysponowanych środków finansowych	100%	100%	84,65%	93,81%	82,40%

Źródło poznania: PARPA – G1- Roczne sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Działania profilaktyczne finansowane są ze środków uzyskanych przez gminę z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W latach 2003-2004 dysponowane środki były wykorzystywane w całości, w 2005 roku na poziomie 85%, w 2006 roku – 93,81%, a w 2007 roku – 82,40%

Tabela 23 Działania profilaktyczne organizowane w środowisku lokalnym

Wyszczególnienie	Wysokość środków finansowych					Liczba uczestników				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
Szkolne programy profilaktyczne	2004	5.590,00	11.794,80	4.760,00	7.933,00	84	464	151	572	643
Środowiskowe programy profilaktyczne	2.962,16	450,00	500,00	-	5.713,00	106	67	20	-	665
Programy profilaktyczne w zakładach pracy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kolonie i obozy dla dzieci	-	390,00	2.000,00	9.965,00	300,00	-	3	45	51	2
Programy socjoterapeutyczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Programy opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Świetlice socjoterapeutyczne	-	-	-	-	30.000,00	-	-	-	23	-
Świetlice opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	-	-	-	-	2.476,00	-	-	-	-	26
Pozalekcyjne zajęcia sportowe	-	-	-	24.000,00	17.000,00	-	-	-	200	46
Edukacja publiczna	91,60	-	-	500,00	X	X	-	-	-	-
Edukacja kierowców	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło poznania: PARPA – G1- Roczne sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

W działaniach profilaktycznych dominują programy szkolne, w których uczestniczy ponad 56% młodzieży uczącej się. Do udziału w programach rekrutowani są nauczyciele oraz w niewielkim stopniu rodzice.

Od 2002 roku ograniczana jest oferta programów środowiskowych. Brak jest programów profilaktycznych w zakładach pracy. Na terenie Miasta i Gminy Osiek nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze. Nie prowadzi się pozalekcyjnych zajęć sportowych,

co koresponduje z uwagami ankietowanych osób w sprawie braku infrastruktury sportowej. Dożywiane dzieci prowadzone jest w ramach rządowego programu osłonowego, co wykazane jest w świadczeniach pomocy społecznej. W latach 2000-2007 w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych organizowano kolonie dla dzieci z rodzin problemowych. Słabą stroną miasta/gminy są działania z zakresu edukacji publicznej, brak jest inicjatyw w ramach ogólnopolskich kampanii edukacyjnych.

W środowiskowym systemie wsparcia społecznego dla osób uzależnionych i ich rodzin obserwuje się duże ograniczenia instytucjonalne. Najbliższe placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy usytuowane są w Staszowie. Samorząd Miasta i Gminy Osiek wspiera działania służące zwiększeniu dostępności do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez dofinansowanie szkoleń dla pracowników leczenia odwykowego.

Nie rozwijają się organizacje pozarządowe i ruchy samopomocowe promujące inicjatywy służące zapobieganiu lub ograniczaniu szkód powodowanych przez alkohol.

Brak jest punktu konsultacyjnego, nie działa telefon zaufania dla osób z problemem alkoholowym. Nie zafunkcjonowały rozwiązania postulowane w ustawie o zatrudnieniu socjalnym dla celów readaptacji społecznej i zawodowej – Centrum Integracji Społecznej.

Stałą ofertą pomocy dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin są świadczenia pomocy społecznej. Deficyt usług dotyczy również gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W działaniach KRPA praktykowane są rozmowy interwencyjne ze sprawcami przemocy, natomiast nie kieruje się ich do udziału w programach korekcyjnych. Brak jest również programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie. Prowadzona jest w tym zakresie współpraca z policją i prokuraturą. W gminnych programach nie uwzględnia się ustawicznych szkoleń członków KRPA. Nie organizuje się szkoleń dla kadr funkcjonujących w systemie przeciwdziałania w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Realizując zadania profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych gmina może współpracować z innymi samorządami w takich obszarach jak:

- Lecznictwo odwykowe i jego rozwój
- Profilaktyka szkolna i środowiskowa
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- Edukacja publiczna (kampanie społeczne, wydawnictwa)
- Badania naukowe, sondaże i analizy

- Szkolenia i konferencje

Do chwili obecnej prowadzono formalną współpracę w zakresie edukacji publicznej – kampanie oraz szkolenia kadr pomocy społecznej i samorządu miasta/gminy.

Pierwszym krokiem do wypracowania skutecznych metod zapobiegania i redukcji szkód powstałych w wyniku nadużywania środków psychoaktywnych jest znajomość skali rozpowszechnienia problemów, a także efektów realizowanych zadań i programów. Służą temu między innymi profesjonalne badania ilościowe i jakościowe stanowiące formę audytu zewnętrznego i ostatecznie dostarczające szeregu obiektywnych wskaźników do oceny rzeczywistych rozmiarów i nasilenia poszczególnych zjawisk. Do chwili obecnej na terenie Miasta i Gminy Osiek nie prowadzono żadnych badań i ekspertyz pozwalających zauważyć i ocenić zmiany w zachowaniach lub postawach mieszkańców miasta i gminy oraz analizować na przestrzeni czasu panujące trendy.

Przeciwdziałanie narkomanii

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii wyodrębnia zakres zadań własnych dla gminy:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W sferze przeciwdziałania patologii społecznej należy przede wszystkim poszerzyć ofertę działań zapobiegawczo-wychowawczych adresowanych zarówno do dzieci jak i dorosłych

w tym rodziców i wychowawców oraz realizowanych w koncepcji profilaktyki zintegrowanej na płaszczyźnie niżej wymienionych założeń:

- Przy powszechnych zachowaniach ryzykownych wśród młodzieży należy tworzyć programy edukacyjne dotyczące różnych rodzajów środków uzależniających – alkohol, tytoń, narkotyki.
- W działaniach należy wspierać czynniki chroniące przed uzależnieniami tj. silne więzi rodzinne, rozwijanie zainteresowań nauką szkolną oraz innych pozytywnych umiejętności - sport, sztuka, kultura, turystyka, informatyka oraz wzmacniać skłonności do respektowania norm moralnych i etycznych w tym również wspierać praktyki religijne.
- Realizować programy profilaktyczne w wyniku precyzyjnej diagnozy problemów i zasobów.
- Uwzględniać w programach wszystkie podstawowe środowiska funkcjonowania jednostki i grupy – szkoła, rodzina, społeczność lokalna, w tym zakłady pracy, globalne środowisko społeczno-kulturowe tworzone za pomocą przekazów kulturowych i medialnych.

5. ZAGROŻENIE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Przyczyny wykluczenia społecznego, podobnie jak samo zjawisko są złożone i dynamiczne, zależne od otoczenia społecznego, ram politycznych i schematów zabezpieczenia społecznego oraz w mniejszym stopniu od działań jednostek. Ogólnie przyczynami tego zjawiska mogą być:

- Czynniki strukturalne związane z sytuacją ekonomiczną, społeczną i demograficzną
- Czynniki instytucjonalne jako brak dostępu lub utrudniony dostęp do praw w wyniku wadliwego działania instytucji
- Czynniki społeczne jako dyskryminacja oraz niekorzystna sytuacja indywidualna.

Wśród czynników strukturalnych, które w największym stopniu determinują trudną sytuację najczęściej wskazuje się bezrobocie, niskie dochody, długotrwałą chorobę i niepełnosprawność, stan rodzinny tj. wielodzietność, samotne wychowywanie dziecka, niski poziom wykształcenia, peryferyjne miejsce zamieszkania tj. zamieszkiwanie na wsi, w małej miejscowości lub na terenie o słabym poziomie rozwoju. Na czynniki strukturalne nakładają się czynniki instytucjonalne powodujące proces wykluczenia społecznego.

Do najistotniejszych należy nierówny dostęp lub brak dostępu do usług z zakresu edukacji, zdrowia, mieszkalnictwa i kultury. Trzeci obszar czynników związany jest z kształtowaniem się niekorzystnych czynników indywidualnych wynikających z różnych sytuacji życiowych: bezdomności, sieroctwa, uzależnień, imigracji. Wszystkie te okoliczności mogą występować jednocześnie, co zwiększa zakres i dotkliwość wykluczenia przekładając się na niską jakość życia. Poniżej scharakteryzowano te grupy społeczne narażone na wykluczenie społeczne, które zidentyfikowano ewentualnie mogą się pojawić wśród mieszkańców Miasta i Gminy Osiek.

5.1 Gospodarstwa domowe z problemem ubóstwa

W grupach zwiększonego ryzyka wykluczenia społecznego w wyniku sporządzonej diagnozy zidentyfikowano między innymi rodziny dotknięte i zagrożone ubóstwem. Ogółem z powodu ubóstwa w 2007 roku ośrodek pomocy społecznej wspierał 180 gospodarstw domowych. W strukturze tych gospodarstw możemy wymienić: gospodarstwa jednoosobowe, gospodarstwa wieloosobowe, rodziny emerytów i rencistów, rodziny z dziećmi w gronie rodzin wieloosobowych, rodziny niepełne. Ubóstwo w ujęciu absolutnym to stan warunków bytowych, który uniemożliwia lub w istotnym stopniu utrudnia spełnianie podstawowych funkcji życiowych. Do pomiaru sfery ubóstwa najczęściej stosuje się niżej wymienione mierniki:

- 1) Kwotę, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (miesięczny dochód netto w gospodarstwie domowym) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej, jako ustawową granicę ubóstwa
- 2) Poziom minimum socjalnego, liczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPiSS), stanowiący miarę integracji społecznej jako granicę ostrzegającą przed ubóstwem
- 3) Poziom minimum egzystencji, szacowany przez IPiSS, jako granicę ubóstwa skrajnego

W 2007 r. 10,78% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej stanowiły rodziny z problemem ubóstwa na łączną liczbę 132 osoby w tych rodzinach. Są to rodziny z dziećmi, w których dominują rodziny z dwojgiem i trojgiem dzieci. Notuje się również rodziny wielodzietne powyżej siedmiorga dzieci. Z powodu ubóstwa pomoc otrzymały też rodziny emerytów i rencistów oraz rodziny niepełne.

Ustalając zasięg ubóstwa, wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej zidentyfikowano te gospodarstwa domowe, w których kryteria dochodowe są równe i niższe niż wartości minimum socjalnego i minimum egzystencji wyliczane przez IPISS dla określonych modeli rodzin, jako linie stosowane w definiowaniu ubóstwa bezwzględnego.

5.2 Osoby bezdomne

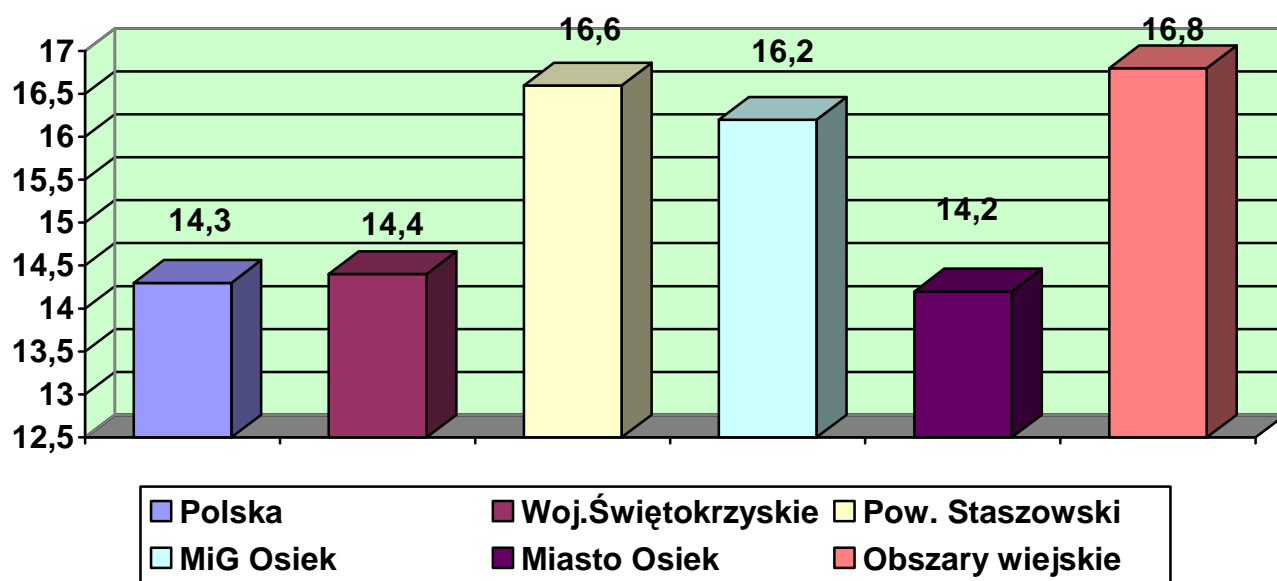
W środowisku lokalnym zidentyfikowano również osoby bezdomne. Bezdomność w ujęciu psychologicznym to kryzysowy stan egzystencji osoby nie posiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Jako stan ewidentnej i trwałej deprivacji potrzeb mieszkaniowych, w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością osoba nie jest w stanie jej zapobiec, wiąże się z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka. Na terenie Miasta i Gminy Osiek w ewidencji OPS w 2006 roku odnotowano 2 osoby z problemem bezdomności. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Pomoc ta może mieć formę udzielenia schronienia, posiłku, ubrania, a także zasiłku celowego na leczenie. Gminy mogą zlecać wykonywanie tych zadań organizacjom pozarządowym. Problem bezdomności wymaga działań o charakterze:

- profilaktycznym – zapobiegającym utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności, skierowanych do najbardziej zagrożonych bezdomnością grup społecznych,
- osłonowym – zapobiegającym degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych z zastosowaniem standardowych rodzajów i form świadczeń pomocy społecznej oraz podstawowych elementów pracy socjalnej
- aktywizującym- zmierzających do wyprowadzania z bezdomności konkretnych osób i grup społecznych, rokujących perspektywy przezwyciężenia tej sytuacji.

5.3 Osoby niepełnosprawne

W populacji mieszkańców miasta/gminy znaczną grupę stanowią osoby niepełnosprawne, co łączy się z potrzebą kształtowania społecznego modelu niepełnosprawności uwzględniającego wyrównywanie szans tych osób poprzez kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji oraz modernizację środowiska lokalnego pod względem różnego rodzaju barier technicznych.

Wykres 14

Źródło informacji: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Wskaźnik osób niepełnosprawnych w ogólnej populacji mieszkańców według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności z 2002 roku, w Mieście i Gminie Osiek wynosił 16,2 % i był większy niż w kraju i w Województwie Świętokrzyskim oraz nieco mniejszy niż w Powiecie Staszowskim. Więcej osób niepełnosprawnych zamieszkuje obszary wiejskie, gdzie stanowią one 16,8% ludności ogółem.

W klasyfikacji osób niepełnosprawnych stosowana jest definicja prawna i biologiczna.

Kryteria zakwalifikowania danej osoby do **zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie** stanowią:

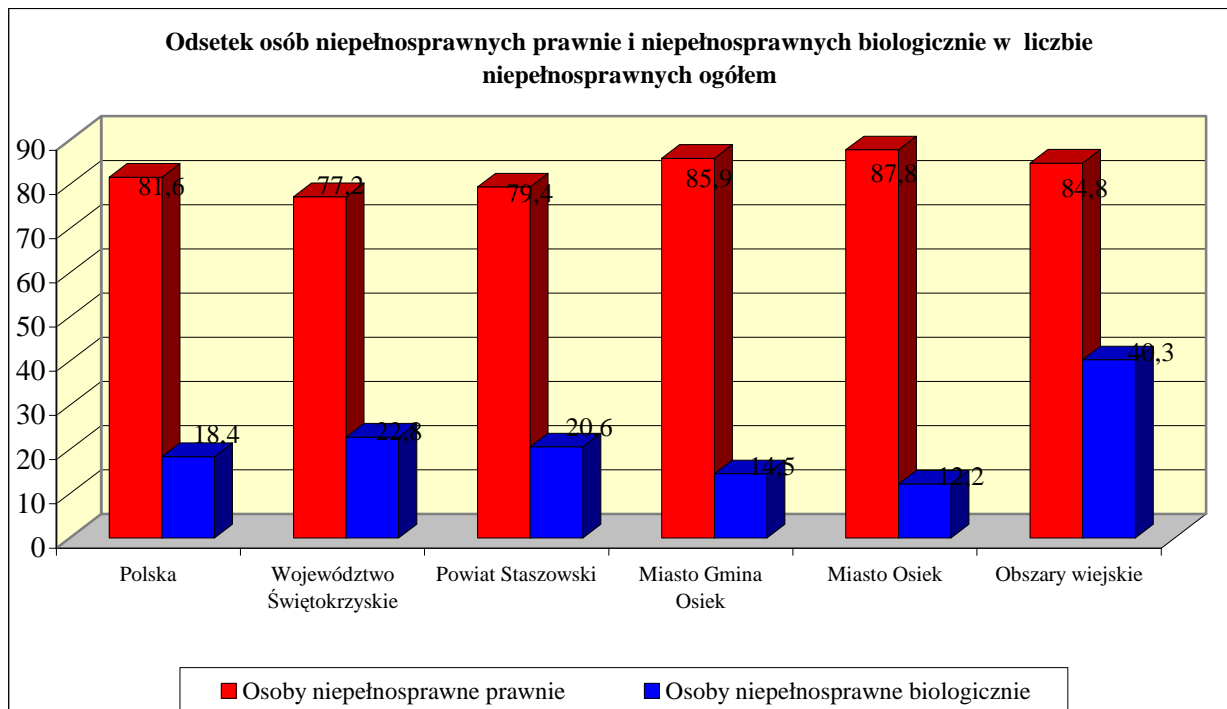
- 1) dla osób w wieku 16 lat i więcej – posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalający niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo;
- 2) dla dzieci poniżej 16 roku życia tj. urodzonych po 20 maja 1986 r. uprawnienie do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego.

Osoby niepełnosprawne **prawnie** posiadają odpowiednie aktualne orzeczenie wydane przez organy do tego uprawnione, zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj.:

- Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności
- Zakład Ubezpieczenia Społecznego
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Orzecznictwo mundurowe (MON i MSW)

Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie to takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczenie zdolności do wykonywania czynności podstawowych stosownie do wieku biologicznego.

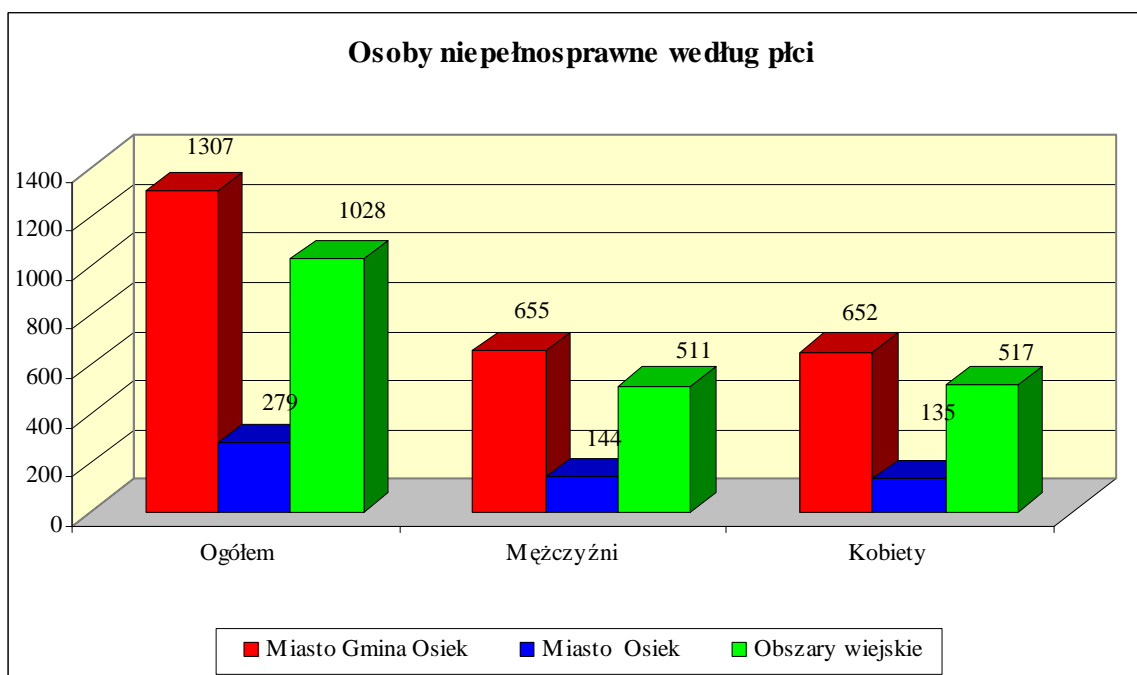
Wykres 15

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Większość w populacji osób niepełnosprawnych stanowią osoby niepełnosprawne posiadające prawne orzeczenie dysfunkcji. W Mieście i Gminie Osiek jest większy odsetek osób niepełnosprawnych prawnie i mniejszy odsetek osób niepełnosprawnych biologicznie niż w skali kraju, Województwa Świętokrzyskiego oraz Powiatu Staszowskiego.

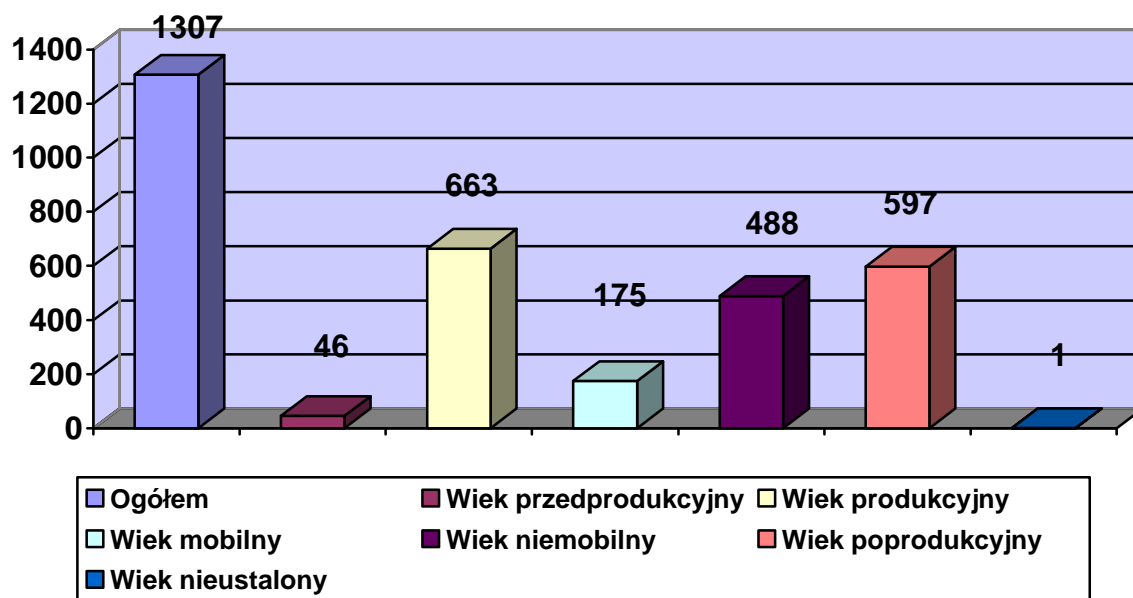
Wykres 16

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

W ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Mieście i Gminie Osiek kobiety stanowią 49,9%. Dla miasta wskaźnik ten wynosi 48,4%, natomiast dla obszarów wiejskich 50,3%.

Wykres 17

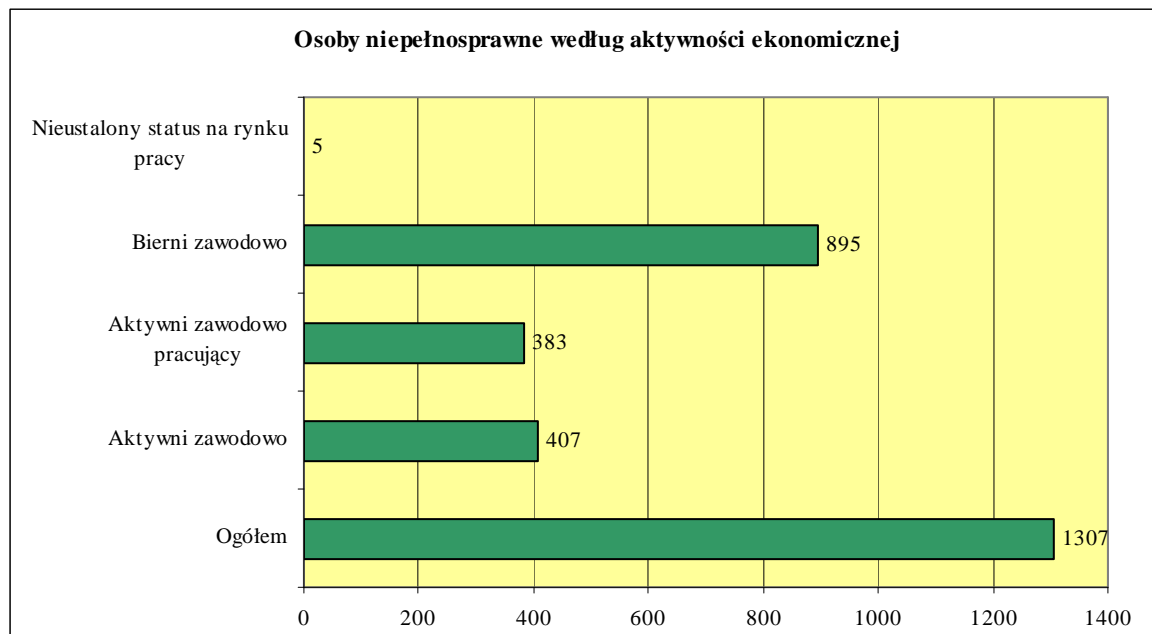

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

W populacji osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Mieście i Gminie Osiek dominują osoby w wieku produkcyjnym – 50,73%. Niepełnosprawni w wieku poprodukcyjnym stanowią 45,68% tej populacji, a dzieci 3,52%. W grupie osób w wieku produkcyjnym 26,4 % stanowią osoby w wieku mobilnym i 73,6% osoby w wieku niemobilnym.

Wykres18

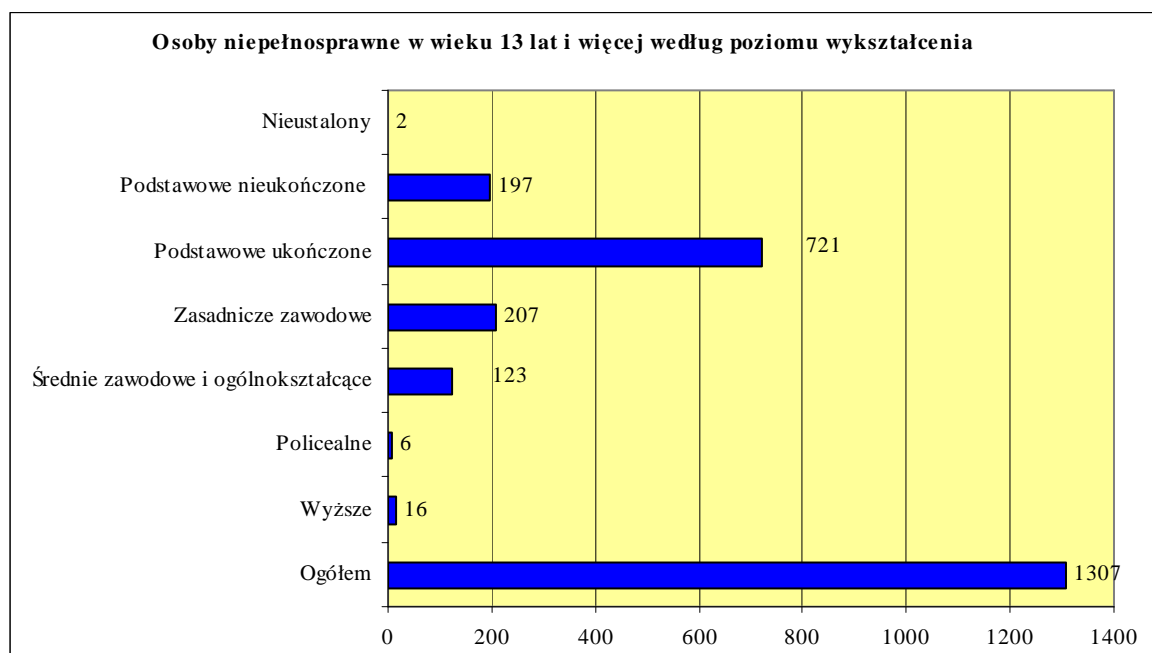

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych jest bierna zawodowo – 68,48%.

Aktywni zawodowo stanowią 31,14% populacji osób niepełnosprawnych, dla 29,30% tej grupy główne źródło utrzymania stanowi praca.

Wykres 19

Źródło poznania: Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 r.

Poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych jest niski. Największą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym - 55,16%. Poziomu podstawowego nie ukończyło – 15,97%. Wykształceniem średnim legitymuje się 9,41% osób niepełnosprawnych i 15,84% wykształceniem zawodowym. Z wykształceniem wyższym notuje się 1,22 % oraz 0,45% z policealnym.

5.4 Osoby bezrobotne i pomoc osobom bezrobotnym

Bezrobocie oznacza niezrealizowaną podaż pracy, będącą efektem braku równowagi między podażą siły roboczej, a popytem na pracę. Kumuluje negatywne cechy położenia materialnego, społecznego i politycznego. Zakłóca prawidłowy rozwój jednostek i rodzin, wywołuje społeczny niepokój, jest źródłem napięć i konfliktów społecznych, może być rozwiązane jedynie drogą wspierania zatrudnienia bezrobotnych w ramach aktywnej polityki rynku pracy.

Tabela 24 Struktura osób bezrobotnych

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ogółem	1080	1085	1172	986	867	935	919	768	661
Kobiety	518	544	578	467	430	466	490	410	410
Absolwenci	43	40	60	33	26	x	x	x	x
Nie posiadający prawa do zasiłku	699	826	909	891	x	x	x	x	x
Z prawem do zasiłku	x	x	x	x	97	152	104	85	78
W wieku produkcyjnym mobilnym (18 - 44)	x	x	x	x	726	769	717	578	492
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	x	x	x	x	466	405	441	400	320

Źródło poznania: Roczniki Statystyczne Województwa Świętokrzyskiego w latach 2000-2008

Liczba osób bezrobotnych w Mieście i Gminie Osiek na koniec 2007 roku wynosiła 661 osób i jest niższa w porównaniu do 2004 roku. W grupie bezrobotnych rejestrowanych przez urząd pracy kobiety stanowiły 62,02%. Według stanu w 2007 roku ponad 74,43% bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym mobilnym. Bez pracy dłużej niż 12 miesięcy pozostaje 48,41%.

Pomoc osobom bezrobotnym - dla zachodzących przemian strukturalnych na rynku pracy kluczowe znaczenie ma efektywna aktywna polityka rynku pracy, której podstawowym zadaniem jest ograniczać ujawniające się niedopasowania pomiędzy popytem, a podażą na rynku pracy. Grupy docelowe wśród bezrobotnych powinny stanowić przede wszystkim osoby młode, osoby powyżej 50 roku życia, osoby niepełnosprawne, definiowane jako zwiększonego ryzyka wykluczenia społecznego, w tym kobiety. Uwagę należy koncentrować na bezrobociu długookresowym, które często nie daje szans ponownego podjęcia pracy. Osoby wchodzące na rynek pracy po przerwie, w większości kobiety mają mniejsze niż przeciętne szanse znalezienia pracy. Wśród nich można szukać zagrożonych trwałą dezaktywizacją. Respondenci w dużej części nie są zadowoleni z obsługi instytucji rynku pracy. Według nich szkolenia zawodowe mogą mieć pozytywny wpływ na prawdopodobieństwo znalezienia pracy, jednak nie wszyscy bezrobotni mają do nich dostęp. Ponadto oczekują oni poszerzenia oferty usług w zakresie pośrednictwa i doradztwa zawodowego. W łagodzeniu bezrobocia istotną rolę może odegrać promowanie samozatrudnienia, które wymaga przede wszystkim kształtowania wiedzy i kompetencji zawodowych oraz promowania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Należy też

uwzględnić takie bariery dla rozwoju przedsiębiorczości jak wysokie koszty korzystania z pomieszczeń, ograniczony dostęp do Internetu i szerzej usług telekomunikacyjnych.

6. OBSZARY PROBLEMOWE WYPRACOWANE PODCZAS WARSZTATÓW

- Patologie – szczególnie alkoholizm oraz przemoc w rodzinie i w szkole
- Bezrobocie „często dziedziczne”
- Mała aktywność mieszkańców i niski poziom integracji społecznej
- Ubóstwo i trudna sytuacja rodzin wielodzietnych
- Niepełnosprawność fizyczna i psychiczna

ROZDZIAŁ 4 WYNIKI ANALIZY SWOT

Na podstawie przedstawionej diagnozy sfery społecznej Miasta i Gminy Osiek dokonano analizy SWOT, której wyniki przedstawiają tabele poniżej.

WARUNKI SOCJALNO-BYTOWE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Baza dysponowanej infrastruktury społecznej w tym ochrony zdrowia, kultury, pomocy społecznej • Korzystne walory turystyczno-krajoznawcze dla rozwoju turystyki i wypoczynku • Funkcjonujące zakłady przemysłowe na terenie miasta/gminy umożliwiające zatrudnienie miejscowej społeczności • Obszary rolnicze stwarzające możliwość rozwoju produkcji rolniczej oraz agroturystyki i w związku z tym perspektywy poprawy sytuacji dochodowej wielu rodzin z terenu gminy • Rozwijający się sektor indywidualnej działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta sieć dróg na terenie gminy, oraz niedostosowania komunikacyjne dla celów edukacji, zatrudnienia i korzystania z innych usług społecznych • Zły stan techniczny okolicznych dróg i brak chodników, • Pauperyzacja społeczności lokalnej generująca obszary ubóstwa oraz utrudniająca w przypadku rolników indywidualnych korzystanie ze środków wspólnotowych na zasadzie współfinansowania • Stagnacja w rozwoju mieszkalnictwa, brak budownictwa socjalnego • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura techniczna –telefonizacja, elektryfikacja, sieć gazownicza, kanalizacja • Ograniczona dostępność do usług medycznych, brak samorządowych programów zdrowotnych • Niski stopień rozwoju infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej i sportowej • Niezadowalająca jakość obsługi służb publicznych w tym w administracji samorządowej • Ograniczenia instytucjonalne i kadrowe w środowiskowym systemie wsparcia społecznego • Ograniczony dostęp do informacji obywatelskiej, doradztwa i poradnictwa • Brak miejsc pracy • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy i zanieczyszczenie środowiska naturalnego

WARUNKI SOCJALNO - BYTOWE

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do programów rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków UE oraz ułatwiony dostęp do sprawdzonych rozwiązań i przykładów dobrej praktyki dotyczących różnych sfer i dziedzin polityki społecznej i zatrudnienia • Wzrost dochodów gospodarstw rolnych związany z uczestnictwem Polski we Wspólnotowej Polityce Rolnej • Wzrost zainteresowania obszarami wiejskimi jako miejscem zamieszkania i spędzania czasu wolnego • Możliwość skorzystania z infrastruktury pomocy społecznej na terenie Powiatu Staszowskiego i Województwa Świętokrzyskiego • Rozwój kompetencji sektora pozarządowego, reprezentującego prawa i interesy grup społecznych oraz budującego sieć usług społecznych w tym wolontariatu • Duża ilość programów szkoleniowych na temat instrumentów wsparcia finansowego UE • Dostępność do środków pomocowych z UE na inwestycje i działania prorozwojowe • Możliwość szkoleń służb publicznych w ramach programów operacyjnych NPR 2004 – 2006, 2007-2013 • Stymulowanie rozwoju MSP i zatrudnienia na własny rachunek • Swobodny przepływ siły roboczej w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wdrożenie i rozwój systemu EUROS 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna obszarów wiejskich i w konsekwencji wzrost natężenia biedy i ubóstwa • Utrzymująca się stagnacja gospodarcza • Niski poziom kapitału i niedofinansowanie gospodarstw rolnych • Brak kontynuacji działań strategicznych w sytuacjach zmian kadrowych w ośrodkach władzy i decydentów, • Rotacja kadr w sytuacji zmian politycznych, która niejednokrotnie prowadzi do odpływu z instytucji społecznych kadry wyposażonej w wiedzę i umiejętności niezbędne do wdrażania programów krajowych i pomocowych • Niekorzystne przemiany społeczno-kulturowe prowadzące do ograniczenia miejsca osób starszych i chorych w rodzinie • Degradacja środowiska naturalnego w wyniku działalności człowieka bez zabezpieczenia właściwych funkcji komunalnych • Niski poziom współpracy programowej i organizacyjnej pomiędzy różnymi instytucjami rynku pracy i pomocy społecznej • Nieefektywna polityka aktywizacji wobec osób niepełnosprawnych • Wysokie koszty funkcjonowania systemu ochrony zdrowia

ZASOBY LUDZKIE

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązek szkolny i obowiązek nauki do 18 roku życia oraz obowiązek wychowania przedszkolnego 6-latków • Rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych, szkoły ponadgimnazjalne • System poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w poradniach powiatowych • Wysoki poziom aspiracji edukacyjnych, akceptacja potrzeby edukacji ustawicznej przez miejscową ludność w tym osoby pracujące • Dostępność zasobów pracy • Możliwość skorzystania z poradnictwa i doradztwa zawodowego w strukturach powiatowych urzędów pracy • Szereg prawnych regulacji na rzecz przeciwdziałania wykluczenia społecznego promujących aktywizację oraz integrację zawodową i społeczną, partnerstwo publiczno-społeczne, strategiczne myślenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa • Utrzymywanie się wysokiego poziomu bezrobocia • Duży udział osób długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku • Utrzymujące się na rynku pracy nierówności dotyczące kobiet i grup narażonych na wykluczenie społeczne • Ograniczone możliwości mobilności przestrzennej i zawodowej mieszkańców gminy z powodu niekorzystnej sytuacji w strukturze wykształcenia ludności, oraz niezadawalających warunków komunikacyjnych – transport i technologie informacyjne • Niski poziom umiejętności informatycznych społeczności lokalnej • Wysoki wskaźnik nisko kwalifikowanych osób pracujących w rolnictwie • Ukryte bezrobocie w rolnictwie • Słabość lokalnego szczebla publicznych służb

<p>w polityce społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie regulacji prawnych określających zasady współpracy sektora publicznego i pozarządowego • Wysoka społeczna akceptacja kultury oraz publicznych wydatków na kulturę w kierunku aktywnego uczestnictwa w kulturze 	<p>zatrudnienia oraz deficyt pozapublicznych instytucji i organizacji zatrudnieniowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenia możliwości poprawy wykształcenia ludności wiejskiej przy ubogiej infrastrukturze społecznej • Niskie wskaźniki upowszechnienia edukacji przedszkolnej • Niedostateczny dostęp do poradnictwa i doradztwa zawodowego • Wzrost udziału w populacji odsetka osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych i z zaburzeniami psychicznymi • Dysproporcje w dostępie do usług medycznych z uwagi na warunki ekonomiczne osób i rodzin • Niedostateczny poziom zadowolenia z relacji społecznych, brak sprawnego przepływu informacji między władzą a obywatelami • Niska aktywność i zaangażowanie obywatelskie • Brak działań na rzecz świadomości zdrowotnej społeczeństwa • Niskie wydatki w budżecie samorządu na kulturę i sport • Ograniczony dostęp do nauki języków obcych i informatyki
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dynamiczny rozwój podmiotów związanych z edukacją w regionie w tym rozwój różnych form edukacji ustawicznej • Możliwość upowszechniania edukacji przedszkolnej i ustawicznej w ramach Podstaw Wsparcia UE • System pomocy materialnej dla studentów w ramach podstaw wsparcia UE • Priorytetowy charakter polityki zatrudnienia i integracji na poziomie UE • Przyjęcie większości dokumentów krajowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wykluczenia społecznego osób na rynku pracy przez różne instytucje polityki społecznej • Funkcjonowanie funduszy celowych pozwalających na aktywizację osób bezrobotnych i tracących pracę, w tym w szczególności: Fundusz Pracy oraz PFRON • Pomoc finansowa w postaci funduszy strukturalnych przeznaczonych na cele zatrudnienia i integracji społecznej • Sukcesywne wdrażanie przez samorządy terytorialne ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym jako podstawy prawnej do udzielania pomocy osobom zagrożonym trwałym wykluczeniem społecznym z powodu braku zatrudnienia (CIS, KIS) • Wzrost udziału organizacji pozarządowych w życiu kulturalnym mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Pauperyzacja społeczeństwa • Migracja młodzieży, która może powodować dalszy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym • Brak aktywności samorządów terytorialnych i ich jednostek organizacyjnych w zakresie praktycznego wdrażania instrumentów polityki rynku pracy wspieranych ze środków UE • Konieczność restrukturyzacji branż i sektorów gospodarki pociągająca za sobą redukcję zatrudnienia • Koncentracja instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości w ośrodkach miejskich • Bariery we wprowadzaniu nowych form zatrudnienia i nowoczesnej organizacji pracy • Niedostateczne rozpoznanie struktury popytu na kwalifikacje ze strony przedsiębiorstw i niedopasowania do niego systemu szkoleń • Niezdolność/ niechęć długookresowo bezrobotnych do udziału w programach aktywizujących i podejmowaniu wysiłku edukacyjnego

WYRÓWNYWANIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowania prawne dotyczące rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych • Uregulowania prawne stwarzające możliwość likwidacji barier komunikacyjnych, transportowych i architektonicznych • Istnienie systemu prawnego w zakresie edukacji, rehabilitacji oraz likwidacji barier architektonicznych • Stosunkowo dobry poziom akceptacji społecznej dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i wzrost świadomości społecznej w aspekcie zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych • Istnienie systemu edukacji i rehabilitacji obejmującego dzieci i młodzież niepełnosprawną 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska aktywność społeczna osób niepełnosprawnych w samoorganizowaniu się w celu rozwiązywania swoich problemów • Niski stopień wykształcenia osób niepełnosprawnych • Słabo przystosowane środowisko fizyczne dla potrzeb osób niepełnosprawnych – bariery architektoniczne w obiektach użyteczności publicznej , • Ograniczenia środowiskowe do mobilności terytorialnej osób niepełnosprawnych - liczne bariery transportowe i komunikacyjne • Brak aktywności samorządów w realizacji projektów ze środków EFS na działania z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych • Bariery techniczne w infrastrukturze edukacyjnej -niewystarczające wyposażenie placówek edukacyjnych w specyficzne urządzenia i sprzęt dydaktyczny dla potrzeb nauczania osób niepełnosprawnych • Ograniczone zasoby finansowe samorządów terytorialnych do edukacji ustawicznej kadr pracujących i współpracujących z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną • Brak zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych • Wysoka stopa bezrobocia ogółem w tym rosnąca liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych • Niepełna dostępność w aspekcie terytorialnym do placówek rehabilitacji społecznej dla mieszkańców okolicznych wsi • Małe zainteresowanie pracodawców doskonaleniem zawodowym niepełnosprawnych pracowników • Niski poziom świadomości pracodawców z otwartego rynku pracy w zakresie finansowych korzyści płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych • Niedostosowanie stanowisk pracy do potrzeb i możliwości pracowników niepełnosprawnych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie się osób niepełnosprawnych i ich rodzin w ramach rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego • Funkcjonujące na terenie województwa instytucje kształcenia zawodowego i ustawicznego kadr do pracy z osobami niepełnosprawnymi • Rzecznictwo organizacji pozarządowych w samorządach terytorialnych tj. Wojewódzka i Powiatowe Społeczne Rady Ds. Osób Niepełnosprawnych • Świętokrzyskie Centrum Wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka społeczna państwa zmierzająca do ograniczania wydatków publicznych, w tym szczególnie na rehabilitację społeczną, • Powszechność występowania barier architektonicznych i transportowych • Słabo przygotowana kadra do rozwiązywania problemów niepełnosprawnych dzieci w systemie szkolnictwa ogólnodostępnego • Brak systemu badania przydatności zawodowej niepełnosprawnej młodzieży i zbyt wąska oferta kształcenia zawodowego

<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość zwiększenia szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych w ramach programów celowych PFRON • Wzmocnienie administracji samorządowej dla celów projektowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE • Konsekwentna realizacja narodowych dokumentów strategicznych w dziedzinie polityki społecznej w szczególności ukierunkowanych na rozwój zatrudnienia, potwierdzona wolą polityczną poprawy sytuacji na rynku pracy • Uczestnictwo samorządów terytorialnych w programach PFRON z możliwością otrzymania wsparcia finansowego, • Wymiana informacji i doświadczeń na temat wdrażanych polityk integracji społecznej w drodze współpracy zagranicznej • Gotowość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa do brania udziału w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Załamanie się systemu finansującego rehabilitację osób niepełnosprawnych • Słaba kondycja finansowa jednostek samorządu terytorialnego ogranicza możliwości partycypowania w kosztach realizacji działań wynikających z określonych programów, co stanowi obowiązującą regułę w wielu programach UE i PFRON • Nierówności w dostępie do edukacji na niekorzyść dla osób niepełnosprawnych zamieszkałych na obszarach wiejskich, w szczególności do kształcenia na poziomie średnim i wyższym • Niewystarczająca komunikacja między instytucjami we wspólnych działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych
---	---

STAN SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Duża aprobatą społeczną dla funkcjonowania trzeciego sektora • Instytucje społeczne i rozpoznani lokalni animatorzy działań zbiorowych na rzecz społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewielka szerokość i głębokość trzeciego sektora w różnych formach działalności – stowarzyszenia, fundacje, wolontariat • Niska świadomość obywatelska cechująca się brakiem aktywności i odpowiedzialności za wspólnotę • Niewielki zakres otwartości instytucji państwowych wobec obywateli w zakresie partycypacyjnych metod zarządzania
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany instytucjonalne w zakresie miejsca i roli sektora pozarządowego w państwie i społeczeństwie poprzez wprowadzanie nowych instytucji dialogu społecznego w administracji, rozwój ustawodawstwa stanowiącego podwaliny polskiej ekonomii społecznej • Tworzenie właściwych warunków do rozwoju i wykorzystania aktywności społecznej – upowszechnianie konsultacji społecznych poprzez debaty publiczne w sprawach lokalnych, forum organizacji pozarządowych, • Możliwość współpracy samorządu z organizacjami z innego terenu w wyniku wysokiego zaangażowanie członków organizacji pozarządowych i ich identyfikacji z misją społeczną na terenie województwa i w kraju • Dostępność informacji na tematy istotne dla działań samych organizacji (strony internetowe, publikacje o powszechnym zasięgu) • Możliwość wsparcia rozwoju trzeciego sektora w ramach strategii, programów UE i krajowych • Ustrojowa zmiana sposobu alokacji środków publicznych w zakresie dostępu do nich organizacji pozarządowych -FIO 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba kondycja finansowa i zaplecze kadrowe większości organizacji pozarządowych • Brak łatwego dostępu do usług infrastrukturalnych (doradztwo, szkolenia, itp.) dla organizacji z terenów miejskich • Układy klientelistyczne sektora w relacjach z przedstawicielami administracji publicznej

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie trzeciego sektora w otoczeniu instytucjonalnym UE • Możliwość znacznego zwiększenia skali działań organizacji w oparciu o większe niż dotychczas zasoby finansowe –FIO, EOG EFS) 	
--	--

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I PATOLOGIE SPOŁECZNE	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Stałe źródła finansowania niezbędnych działań profilaktycznych w tym wspierania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na mocy uregulowań prawnych, • Możliwość współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w ramach Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz wojewódzkich programów w sferze profilaktyki uzależnień • Podstawowa sieć instytucji pomocy na terenie gminy – OPS, Grupa AA • Prawne możliwości tworzenia programów opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie gminy, powiatu, i województwa • Rozwój rodzinnych form opieki i wychowania • Akceptacja społeczna dla priorytetowego traktowania działań na rzecz dzieci i rodzin ubogich i dysfunkcyjnych • Działalność Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych w sferze wspierania rodziny na poziomie profilaktyki i interwencji 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymująca się przestępczość • Rozwój problemów uzależnień • Nasilanie się zjawisk przemocy domowej • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura pomocy , terapii, rehabilitacji i reintegracji dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz ofiar przemocy w rodzinie • Niewystarczająca jakościowo i ilościowo dostępność nowoczesnych usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych ich rodzin • Mały zasięg programów terapeutycznych dla członków rodzin osób uzależnionych w szczególności dla dzieci • Brak dostępu do programów dla ofiar przemocy w rodzinie i korekcyjnych programów dla sprawców przemocy w rodzinie • Wąska oferta środowiskowych programów profilaktycznych w tym brak programów profilaktycznych realizowanych w zakładach pracy • Niedostateczne finansowanie sportu i kultury przez samorząd gminny • Ograniczona baza obiektów i urządzeń sportowych • Ograniczona sieć instytucji kultury • Brak miejsc do rekreacji i wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych • Brak oferty kulturalnej ze szczególnym uwzględnieniem propozycji dla osób i rodzin z gospodarstw o niskich dochodach • Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych oraz bezpłatnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży • Niedostateczny dostęp do programów dożywiania dzieci z rodzin ubogich, • Brak działań w zakresie edukacji publicznej w sferze przeciwdziałania patologii społecznej • Brak współpracy z samorządami i innymi instytucjami w kierunku rozwoju form i metod profilaktyki, kadr oraz programów • Brak lokalnej diagnozy i analizy problemów uzależnień. • Brak kontaktu z partnerami zagranicznymi w różnych sferach działalności samorządowej • Brak oświetlenia w miejscach publicznych • Niebezpieczne agresywne psy na ulicach

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca świadomość zagrożeń związanych z uzależnieniami • Pomoc finansowa UE na cele zwalczania wykluczenia społecznego osób z grup zwiększonego ryzyka • Inicjatywy prewencyjne w ramach programu „Bezpieczne Świętokrzyskie” • Intensyfikacja współpracy i partnerstwa z samorządami wszystkich szczebli i innymi instytucjami prowadzącymi działalność profilaktyczną w tym z agendami rządowymi i organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Masowość środowisk - mieszkania, pracy, komunikacji, • Powszechnie lansowany i promowany konsumpcyjny, rozrywkowy styl życia młodzieży, • Łatwy dostęp do środków odurzających i psychoaktywnych na terenie powiatu i województwa • Migracje ludności • Moda i zaraźliwość zjawiskiem narkomanii • Pogorszenie się warunków egzystencji, wzrost czynników stresogennych np. z powodu bezrobocia • Rozproszenie kompetencji i środków na realizację zadań w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną • Niewystarczająca na terenie województwa sieć placówek readaptacji społecznej i zawodowej osób uzależnionych • Długi czas oczekiwania na leczenie w oddziałach odwykowych

RÓWNOŚĆ SZANS KOBIEŃ I MĘŻCZYŹN	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Udział kobiet w wykonywaniu władzy publicznej i funkcji kierowniczych w instytucjach na terenie miasta/gminy • Dostrzeganie przez społeczność lokalną potrzeb wspierania kobiet w podejmowaniu aktywności zawodowej • Możliwość rozwoju usług opiekuńczo-wychowawczych w ramach dysponowania budżetem na cele profilaktyki uzależnień • Zainteresowanie bezrobotnych kobiet możliwością podejmowania indywidualnej przedsiębiorczości • Rozwiązania prawno-instytucjonalne w sferze równości szans 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna sytuacja kobiet na rynku pracy • Ogólnie niskie kwalifikacje zawodowe kobiet poszukujących pracę • Dezaktualizacja kwalifikacji zawodowych kobiet w wyniku przebywania na urloпах macierzyńskich i wychowawczych w odniesieniu do potrzeb rynku pracy • Ograniczenia w dostępności usług opiekuńczo-wychowawczych dla osób wychowujących dzieci zainteresowanych podjęciem pracy zarobkowej • Niekorzystne warunki komunikacyjne niezbędne do wspierania aktywności zawodowej • Negatywne stereotypy dotyczące podziału ról domowych dla mężczyzny i kobiety oraz stanowisk pracy • Niekorzystne formy organizacyjne wykonywania pracy dla kobiet wychowujących dzieci stosowane przez lokalnych pracodawców • Trudna sytuacja materialna do inwestowania w indywidualną działalność przedsiębiorczą
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie zasady równych szans mężczyzn i kobiet we wszystkich programach UE • Rozwijanie usług opiekuńczych w celu wspomaganie aktywizacji zawodowej kobiet • Udział w programach rządowych z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną • Możliwość zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do poszukiwania i wykonywania pracy w ramach programów aktywnej polityki rynku pracy • Przedsiębiorczość kobiet • Promowanie elastycznych form zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna ogólna sytuacja na rynku pracy • Postrzeganie kobiety jak mało kreatywnej i efektywnej w pracy ze względu na zaabsorbowanie powinnościami rodzinnymi<ul style="list-style-type: none"> ○ Segregacja płciowa i segmentacja rynku pracy powodująca dyskryminację kobiet na rynku pracy
--	--

ROZDZIAŁ 5 KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY

1. MISJA GMINY

Gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Misją Gminy jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców przez podejmowanie spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżonych ustawowo na rzecz innych podmiotów. Zamierzeniem samorządu lokalnego jest zapewnienie gminie wysokiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz warunków życia mieszkańców.

2. WIZJA GMINY

Gmina Osiek to gmina otwarta na pomoc potrzebującym, integrację, przedsiębiorczość. Dbająca o ochronę środowiska, turystykę i estetykę. Promująca aktywny styl życia.

Gmina Osiek do roku 2015 będzie to:

- Gmina na terenie, której mieszkańcy mają zapewnione źródło utrzymania i związaną z tym stabilizację i warunki wszechstronnego rozwoju,
- Gmina, w której mieszkańcy będą mieli poczucie bezpieczeństwa socjalnego w sytuacjach kryzysowych oraz poczucia bezpieczeństwa publicznego,
- Gmina wolna od patologii społecznych,
- Gmina o wykształconej społeczności lokalnej,
- Gmina, która charakteryzuje się odpowiednio rozwiniętą i wyposażoną siecią infrastruktury społecznej, zapewniająca mieszkańcom życia dostęp do różnych usług społecznych o zadawalającym standardzie,
- Gmina z atrakcyjną ofertą w zakresie kultury, sportu, oświaty i rekreacji,
- Gmina otwarta pod względem komunikacyjnym,
- Gmina o dobrym poziomie rozwoju przedsiębiorczości,
- Gmina o silnej siedzibie w zakresie obsługi mieszkańców,
- Gmina zamieszkiwana przez aktywne społeczeństwo obywatelskie,
- Gmina przygotowana do wyzwań cywilizacji informatycznej,
- Gmina o dobrym stanie środowiska.

3. CELE STRATEGICZNE W LOKALNEJ POLITYCE SPOŁECZNEJ

CEL GŁÓWNY	Poprawa warunków życia i rozwoju ludności, budowanie wolnej od barier zintegrowanej społeczności lokalnej
Cele strategiczne	Cele operacyjne
Poprawa sytuacji klientów (beneficjentów) pomocy społecznej	Zwiększenie pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z problemem ubóstwa i rodzin wielodzietnych.
	Poprawa sytuacji rodzin z problemami uzależnień.
	Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.
Aktywna społeczność lokalna	Rozwój wiedzy, kompetencji i umiejętności mieszkańców gminy.
	Wzrost efektywności funkcjonowania administracji lokalnej.
	Poprawa sytuacji bezrobotnych na rynku pracy.
	Rozbudowa, poprawianie zasobów i funkcjonowania infrastruktury społecznej (metody, urządzenia i instytucje służące zaspokajaniu potrzeb).
	Wzmocnienie inicjatyw aktywizujących i integrujących społeczność lokalną
Poprawa bezpieczeństwa w tym zdrowotnego	Lepszy stan zdrowia mieszkańców gminy oraz poprawa funkcjonowania lokalnego systemu ochrony zdrowia.
	Budowa lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.
	Stwarzanie i wzmacnianie warunków sprzyjających aktywności indywidualnej i zbiorowej stanowiącej podstawę utrzymania oraz osiągnięcia przynajmniej minimum gwarantującego egzystencję odpowiadającą współczesnemu rozumieniu godności ludzkiej.

	Zapewnienie mieszkańcom gminy poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego.
--	---

3.1 Szczegółowy opis celów strategicznych

Cel strategiczny	Opis problemu, na który odpowiada cel strategiczny	Wskaźniki opisujące problemy dominujące w Gminie Osiek i realizację założonych celów	Potencjalni realizatorzy/partnerzy
<p>Poprawa sytuacji klientów (beneficjentów) pomocy społeczne</p>	<p>Osoby i rodziny dysfunkcyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • % mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej • % klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń w określonej kategorii problemowej do ogólnej liczby klientów pomocy społecznej • środowiskowa oferta pomocy dla osób i rodzin dysfunkcyjnych /instytucje, usługi, kadry, formy pomocy, metody pracy, programy, organizacje pozarządowe, wolontariat, środki finansowe, grupy wsparcia, grupy samopomocy/ • % klientów pomocy społecznej objętych kontraktem socjalnym i pracą socjalną • % mieszkańców funkcjonujących w warunkach poniżej progu ubóstwa • liczba osób bezdomnych • % klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych • środowiskowa oferta pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych • liczba osób uzależnionych skierowanych wnioskiem GKRPA i orzeczeniem sądu na leczenie odwykowe • % osób, które ukończyły leczenie odwykowe i podjęły zatrudnienie w systemie zatrudnienia socjalnego, wspieranego, bądź na otwartym rynku pracy • % klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności • relacja osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej do liczby osób niepełnosprawnych zamieszkałych w gminie • liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku • Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Organizacje pozarządowe • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Powiatowy Urząd Pracy • PFRON • Samorząd powiatowy • Samorząd województwa

		<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów użyteczności publicznej, które nie są przystosowane architektonicznie i technicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych i relacja tych obiektów do liczby obiektów ogółem /urzędy, szkoły, instytucje kultury, instytucje ochrony zdrowia itp./ • liczba wydarzeń/imprez promujących i wspierających integrację międzypokoleniową • liczba projektów badawczych dotyczących sytuacji różnych grup społecznych i ich potrzeb oraz wyniki przeprowadzonych badań 	
Aktywna społeczność lokalna	<p>Ograniczone warunki do kształtowania i pozyskiwania zasobów ludzkich, tworzenie się grup osób marginalizowanych, niski stopień aktywności obywatelskiej, bezrobocie, niski poziom wykształcenia mieszkańców miasta i gminy, niska aktywność edukacyjna osób dorosłych, niezadowolająca administracja publiczna ograniczona przestrzeń do korzystania z kultury, rekreacji i wypoczynku, problemy osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poziom wykształcenia mieszkańców miasta i gminy - % ludności z wykształceniem wyższym , średnim , zawodowym i podstawowym • oferta edukacyjna placówek oświatowych • liczba miejsc w przedszkolach na liczbę dzieci w wieku przedszkolnym • % dzieci w wieku przedszkolnym uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym • liczba inicjatyw z zakresu edukacji ustawicznej podejmowanych na rzecz mieszkańców miasta i gminy, oraz liczba osób uczestniczących w tych inicjatywach • dostęp do informacji dotyczących działań podejmowanych przez władze lokalne na rzecz wspólnoty samorządowej/ formy upowszechniania informacji • średnia liczba odwiedzin serwisu i portali internetowych poświęconych miastu • liczba uczestników dużych imprez organizowanych pod patronatem władz miejskich sprzyjających integracji społecznej • przepływ informacji w urzędzie miasta i gminy między poszczególnymi komórkami organizacyjnymi • przeciętny czas odpowiedzi urzędnika w sprawach dotyczących zainteresowanego petenta • opinie mieszkańców gminy dotyczące przejrzystości działań administracji publicznej oraz dostępności interesujących ich danych o mieście i gminie • liczba punktów informacji obywatelskiej i liczba osób korzystających z tej informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • UMiG w Osieku • Ośrodek Pomocy Społecznej w Osieku • Gminne jednostki oświatowe • Organizacje pozarządowe • Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Osieku • Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna • Samorząd Powiatowy • Samorząd Województwa

		<ul style="list-style-type: none"> • liczba inicjatyw związanych z upowszechnianiem informacji o możliwościach wsparcia UE w zakresie problemów mieszkańców gminy i liczba osób uczestniczących w tych inicjatywach • liczba programów/projektów przygotowanych przez samorząd miasta i gminy w ramach absorpcji EFS, relacja programów i projektów, które uzyskały dofinansowanie do liczby programów/projektów przygotowanych ogółem, relacja przyznanych środków finansowych do środków finansowych ogółem w budżecie miasta i gminy oraz liczba osób uczestniczących w tych programach • liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w pup, w tym liczba bezrobotnych kobiet i osób długotrwale bezrobotnych • liczba skutecznych skierowań pup do pracy dla mieszkańców miasta i gminy • liczba miejsc staży i praktyk zawodowych zapewnionych dla bezrobotnych absolwentów • % nowych działalności gospodarczych uruchomionych w danym roku do liczby podmiotów działalności gospodarczej ogółem • liczba podmiotów ekonomii społecznej /spółdzielnie, CIS, organizacje pozarządowe itp./ i liczba miejsc pracy stworzonych przez te podmioty • liczba osób zatrudnionych w ramach prywatnej działalności gospodarczej • liczba osób świadczących usługi pracy w formie wolontariatu i liczba instytucji w których taka forma pracy jest realizowana • % wspieranych miejsc pracy tworzonych w sektorze usług – kultury, opieki i wychowania • liczba projektów badawczych dotyczących sytuacji osób bezrobotnych i wyniki przeprowadzonych badań • liczba otwartych placów zabaw dla dzieci i ich stan techniczny pod względem bezpieczeństwa 100 osób • % gospodarstw domowych funkcjonujących w warunkach substandardowych • % mieszkań komunalnych przeznaczonych na cele polityki społecznej – mieszkania socjalne, chronione, hostele 	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • % terenów rekreacyjnych, wypoczynkowych i sportowych • liczba turystów rocznie • liczba miejsc noclegowych dla turystów • % mieszkańców zrzeszonych w klubach sportowych • % mieszkańców uprawiających sport • liczba restauracji i klubów na 1000 mieszkańców • % mieszkańców deklarujących, że mają zadawalający dostęp do kultury sportu i rekreacji • liczba instytucji pomocy społecznej / formy pomocy dla dzieci, osób starszych i osób niepełnosprawnych w szczególności z zaburzeniami psychicznymi • liczba wydarzeń gminnych i miejskich, które gromadziły powyżej 100 osób • zaufanie do swoich sąsiadów • zaangażowanie w działania na rzecz swojej okolicy • % mieszkańców deklarujących działalność w organizacjach społecznych i wolontariacie • poczucie więzi z najbliższym sąsiedztwem • poczucie wpływu na działania władz lokalnych • frekwencja w wyborach lokalnych w stosunku do ogółu uprawnionych do głosowania • % mieszkańców deklarujących udział w zebraniach publicznych poza miejscem pracy • liczba ofert współpracy finansowej i pozafinansowej realizowanych pomiędzy samorządem gminy a organizacjami pozarządowymi, liczba osób uczestniczących w działaniach realizowanych w ramach tej współpracy oraz kwota wydatków z budżetu miasta i gminy przeznaczonych na cele tej współpracy • debaty i spotkania publiczne z udziałem władz lokalnych • formy pomocy i aktywności społecznej dla osób starszych • liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. 	
Poprawa	Problemy zdrowotne,		

<p>bezpieczeństwa w tym zdrowotnego</p>	<p>problemy alkoholowe i narkotykowe problemy w sferze opieki i wychowania w szczególności rodzin niewydolnych ekonomicznie i rodzin wielodzietnych, sieroctwo, ograniczona mobilność społeczna i zawodowa wykluczenie społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpowszechnienie używania alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych • oferta programów profilaktycznych adresowanych dzieci i młodzieży szkolnej oraz ich rodziców w zakresie promocji i ochrony zdrowia • liczba akcji edukacyjnych związanych z publiczną edukacją zdrowotną /np. kampanie/ • liczba diagnoz/ projektów badawczych w sferze rozwiązywania problemów uzależnień • % wykrytych wad w stosunku do przebadanej populacji uczniów szkół podstawowych – wady słuchu, wady postawy, wady wzroku, próchnica • % kobiet uczestniczących w zdrowotnych programach profilaktycznych • % kobiet ciężarnych uczestniczących w programach profilaktycznych i innych programach do nich adresowanych w stosunku do liczby urodzeń żywych • % mieszkańców uczestniczących w programach profilaktycznych z zakresu chorób układu krążenia, układu oddechowego i cukrzycy • liczba aptek na 1000 mieszkańców • liczba dentystów na 1000 mieszkańców • % dzieci objętych rodzinną opieką zastępczą w ogólnej liczbie dzieci osieroconych • % dzieci objętych opieką zinstytucjonalizowaną w ogólnej liczbie dzieci osieroconych • % dzieci i rodzin z dziećmi otrzymujących pomoc w placówkach wsparcia dziennego, w tym liczba dzieci korzystających z dożywiania • % /liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i prawnego • liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w instytucjach usługowych na terenie miasta i gminy • liczba zrealizowanych programów/projektów adresowanych do osób niepełnosprawnych i liczba osób w nich uczestniczących, efekty tych programów • liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w wydarzeniach/imprezach lokalnych, które gromadziły powyżej 	<ul style="list-style-type: none"> • GKRPA • Gminne jednostki oświatowe • Organizacje pozarządowe • Gminne jednostki ochrony zdrowia • Samorząd Powiatowy • Samorząd Województwa • Organizacje pozarządowe • Powiatowy Urząd Pracy • PFRON
--	--	---	---

		<p>100 osób</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania w zakresie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – liczba sprawców przemocy poddanych skutecznej terapii • przeciętny czas przemieszczania się do pracy, szkoły, placówek ochrony zdrowia • liczba autobusów komunikacji publicznej na 1000 mieszkańców • liczba przystanków autobusowych na km² • liczba akcji/programów edukacyjnych na temat wizerunku starości w świadomości społecznej • liczba imprez integracyjnych adresowanych do wszystkich mieszkańców gminy z uwzględnieniem różnych grup wiekowych, społecznych i zawodowych • liczba klubów i organizacji aktywizujących osoby starsze • % osób bezrobotnych objętych wsparciem aktywnymi instrumentami rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych, kobiet, osób zamieszkujących obszary wiejskie • liczba kampanii edukacyjnych związanych z promowaniem równości szans • liczba włamań, rozbojów i innych przestępstw na 1000 mieszkańców 	
--	--	--	--

3.2 Szczegółowy opis celów operacyjnych i działań

Cel strategiczny 1. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej.

Cele operacyjne	Działania, zadania, projekty	Źródło finansowani	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Zwiększenie pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych i rodzin z problemem ubóstwa.	1. Osłona socjalna osób i rodzin dysfunkcyjnych w ramach obligatoryjnych świadczeń pomocy społecznej.	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, środki pomocowe UE, PPWOW, organizacje pozarządowe								
	2. Promowanie programów służących dostarczeniu narzędzi zmiany własnego życia i sprzyjających rozwojowi, kreatywności i niezależności.									
	3. Programy adresowane – ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, długotrwała choroba, pomoc dla powracających z zakładu karnego, dla uchodźców, dla bezdomnych									
	4. Rozwijanie zróżnicowanych i zindywidualizowanych form wsparcia społecznego, pomocy społecznej i opieki środowiskowej.									
	5. Rozwój partnerstwa międzysektorowego i międzyinstytucjonalnego, tworzenie koalicji lokalnych w sferze rozwiązywania problemów społecznych.									
	6. Inspirowanie działań mających na celu ochronę i zabezpieczenie rodzinnej solidarności i samopomocy we wszelkich jej formach.				X		X			X
	7. Animowanie rozwoju grup samopomocy i wolontariatu.				X		X			X
	8. Promocja i rozwój działań wspierających integrację międzypokoleniową i wzmacniających poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za opiekę nad					X		X		X

Praca ciągła

	<p>osobami starszymi z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego.</p> <p>9. Upowszechnianie aktywizujących metod pracy z klientem pomocy społecznej- praca socjalna, kontrakt socjalny, prace społecznie użyteczne, zatrudnienie socjalne i wspierane</p>					
Poprawa sytuacji rodzin z problemami uzależnień.	<p>1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych - placówki, programy, kwalifikacje i liczebność kadr w środowiskowym systemie wsparcia społecznego.</p> <p>2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p> <p>3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p> <p>4. Monitorowanie problemów uzależnień w mieście i gminie.</p>	budżet gminy, organizacje pozarządowe	Praca ciągła			
			X		X	

Zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec niepełnosprawności i autonomii osób niepełnosprawnych. 2. Wspieranie aktywizacji i integracji osób niepełnosprawnych poprzez system pomocy społecznej. 3. Stwarzanie optymalnych warunków wychowania i kształcenia dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wdrażanie idei wychowania i kształcenia integracyjnego na wszystkich etapach edukacji wraz z edukacją przedszkolną. 4. Zwiększenie dostępu dóbr i usług umożliwiających osobom niepełnosprawnym aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym. 5. Wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych. 		Praca ciągła
---	--	--	---------------------

Cel strategiczny 2. Aktywna społeczność lokalna.

Cele operacyjne	Działania, zadania, projekty	Źródło finansowania	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rozwój wiedzy, kompetencji i umiejętności mieszkańców gminy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości edukacji i rozwój edukacji ustawicznej. 2. Zwiększenie możliwości korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych. 3. Zapewnienie dostępu publicznego do informacji dotyczących polityk UE i możliwości wsparcia ze strony funduszy strukturalnych na realizację zamierzeń rozwojowych poprzez organizowanie różnych form edukacji społecznej. 	budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE, organizacje pozarządowe	Praca ciągła						

Wzrost efektywności funkcjonowania administracji lokalnej	<p>1. Poprawa jakości zarządzania w nowoczesnej administracji publicznej w kontekście wzajemnych relacji pomiędzy różnymi podmiotami życia publicznego (władza- obywatele i ich organizacje) .</p> <p>2. Poprawa zdolności strategicznych i sprawności instytucjonalnej administracji lokalnej.</p>		
Poprawa sytuacji bezrobotnych na rynku pracy .	<p>1. Identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia – diagnozy indywidualne.</p> <p>2. Organizowanie warsztatów oraz szkoleń z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych.</p> <p>3. Wsparcie psychologiczno-doradcze osób wchodzących i powracających na rynek pracy.</p> <p>4. Organizowanie staży i praktyk zawodowych.</p> <p>5. Wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia.</p> <p>6. Organizowanie kampanii informacyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcanie pracodawców do zatrudniania osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>7. Szkolenia, doradztwo indywidualne i grupowe umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz funkcjonowania w sektorze ekonomii społecznej</p>	<p>budżet gminy, środky pomocowe UE, fundusz pracy, organizacje pozarządowe</p>	Praca ciągła

	<p>8. Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno-informacyjne.</p> <p>9. Inspirowanie i wspieranie działań z zakresu edukacji ustawicznej – przekwalifikowanie, doskonalenie zawodowe, wiedza i umiejętności kluczowe.</p>		
<p>Rozbudowa/poprawianie zasobów i funkcjonowania infrastruktury społecznej (metody, urządzenia i instytucje służące zaspokajaniu potrzeb)</p>	<p>1. Zapewnienie dostępu do lokali socjalnych i mieszkań chronionych dla osób i rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych oraz poprawa standardu zaopatrzenia mieszkań substandardowych.</p> <p>2. Tworzenie korzystnych warunków środowiskowych do krzewienia i rozwoju kultury fizycznej, organizowania wypoczynku i rekreacji zarówno dla dzieci jak i dla dorosłych.</p> <p>3. Tworzenie korzystnych warunków środowiskowych do uczestnictwa w kulturze i podnoszenia kompetencji kulturalnych społeczności lokalnej.</p> <p>4. Rozwój lokalnej infrastruktury pomocy społecznej oraz środowiskowej oferty pomocy dla osób i rodzin dysfunkcyjnych, w szczególności dla osób starszych, dzieci z rodzin ubogich i patologicznych, osób niepełnosprawnych i osób z zaburzeniami zachowania i zaburzeniami psychicznymi.</p>	<p>budżet gminy, budżet państwa, środki pomocowe UE</p>	<p>Praca ciągła</p>
<p>Wzmocnienie inicjatyw aktywizujących i integrujących społeczność lokalną</p>	<p>1. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.</p> <p>2. Zwiększenie aktywności i działań społeczeństwa na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<p>budżet gminy, PPWOW</p>	<p>Praca ciągła</p>

Cel strategiczny 3. Poprawa bezpieczeństwa w tym zdrowotnego.

Cele operacyjne	Działania, zadania, projekty	Źródło finansowania	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<p>Lepszy stan zdrowia mieszkańców gminy oraz poprawa funkcjonowania lokalnego systemu ochrony zdrowia.</p>	<p>1. Ograniczanie popytu na alkohol i środki psychoaktywne wśród młodzieży i dorosłych.</p> <p>2. Rozwój profilaktycznych programów zdrowotnych adekwatnych do sytuacji epidemiologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem programów adresowanych do dzieci i młodzieży.</p>	<p>budżet gminy, NFZ, organizacje pozarządowe</p>	Praca ciągła						
<p>Budowa lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.</p>	<p>1. Wspieranie rodzin z dziećmi na poziomie zagrożeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie rodziny w wysiłkach zmierzających do zapewnienia optymalnych warunków rozwoju fizycznego, emocjonalnego, intelektualnego i społecznego dzieci - wzmocnianie właściwej roli rodziny w ramach relacji społecznych - rozwój samopomocy - pomoc rodzinie w jak najbardziej efektywnym spożytkowaniu form wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia rodziny i pełnienia roli rodziców - zapewnienie rodzicom właściwych umiejętności wiedzy na temat prawidłowego funkcjonowania jako członków rodziny - wspieranie rodziny w radzeniu sobie z problemami, w tym szczególnie z problemami związanymi z wychowywaniem dzieci-docieranie z informacjami i ofertą pomocy, która może być wykorzystana w chwili wystąpienia problemu - kampanie edukacyjno-informacyjne dotyczące zagrożeń np. uzależnienia, przemoc domowa, przemoc rówieśnicza, AIDS. <p>2. Wspieranie rodzin z dziećmi na poziomie problemów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyposażenie członków rodziny 	<p>budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny, środki pomocowe UE, organizacje pozarządowe</p>	Praca ciągła						

	<p>w wiedzy i umiejętności, które uodpornia rodzinę na oddziaływanie problemów i pozwolą uniknąć przejścia w stan kryzysu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc rodzinom w radzeniu sobie z trudnościami, stresami i problemami, które mogą mieć wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, - pomoc w najlepszym wykorzystaniu dostępnych źródeł wsparcia zewnętrznego - korygowanie zdrowotnych, edukacyjnych lub społecznych przyczyn problemów związanych z prawidłowym rozwojem dziecka - dokonanie wszelkich możliwych starań w celu uniknięcia separacji rodziców i dziecka lub praca z rodzicami ukierunkowana na jak najszybszy powrót dziecka do domu - wsparcie wysiłków rodziny ukierunkowanych na poprawę warunków życia rodziny. <p>3. Wspieranie rodzin z dziećmi na poziomie kryzysu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania interwencyjne i doraźne kroki prawne, przerywające natychmiast działanie czynnika kryzysogenne - działania terapeutyczne zmierzające do przywrócenia woli przetrwania kryzysu - działania organizacyjno –prawne, likwidujące lub ograniczające niektóre czynniki kryzysu - działania wzmacniające i poradnicze - wyposażające rodzinę w wiedzę i umiejętności radzenia sobie z kryzysem - działania korygujące ukierunkowane na zmianę nieprawidłowych zachowań - działania redukujące izolację rodziny w społeczności lokalnej w celu przywrócenia właściwych relacji rodziny ze środowiskiem w różnych aspektach – w relacjach osobowych, zatrudnienia, finansowych, relacjach urzędowych. <p>4. Wspieranie rodzin z dziećmi na poziomie integracji w zakresie aktywności społecznej i zawodowej.</p>		
--	---	--	--

<p>Stwarzanie i wzmocnienie warunków sprzyjających aktywności indywidualnej i zbiorowej stanowiącej podstawę utrzymania oraz osiągnięcia przynajmniej minimum gwarantującego egzystencję odpowiadającą współczesnemu rozumieniu godności ludzkiej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. 2. Budowa skutecznego systemu interwencji wobec wszelkiego rodzaju przejawów przemocy i agresji. 3. Rozwój instrumentów aktywnej polityki rynku pracy, zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy i promocja równych szans. 	<p>budżet gminy, fundusz pracy, środki PFRON, NFZ, organizacje pozarządowe</p>	<p>Praca ciągła</p>
<p>Zapewnienie mieszkańcom gminy poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój działań prewencyjnych w społeczności lokalnej na rzecz zwalczania przestępczości. 2. Eliminowanie czynników sprzyjających narażeniu życia i zdrowia mieszkańców oraz sytuacjom kryminogennym. 	<p>budżet gminy, budżet państwa</p>	<p>Praca ciągła</p>

Rozdział 6 INSTRUMENTY FINANSOWE DO REALIZACJI STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE UCHWAŁY BUDŻETOWEJ RADY MIEJSKIEJ

Sposoby i źródła finansowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych określone będą na każdy rok budżetowy według obowiązujących regulacji prawnych dotyczących opracowania projektu uchwały budżetowej gminy:

- Rozdział 6 - „Gminna gospodarka finansowa” ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz.1591 z późn. zm.)
- Dział IV „Budżet jednostki samorządu terytorialnego” ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 203, poz. 1966)
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. 107, poz.726 z późn. zm.)
- Uchwały Rady Miejskiej w Osieku w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej gminy.

2. FINANSOWANIE REALIZACJI CELÓW GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Realizacja celów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych może być finansowana w szczególności z:

1. Publicznych funduszy krajowych, tj. środków budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środków budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych środków jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych,

2. Publicznych środków wspólnotowych, a także z innych źródeł zagranicznych, w tym:

- w ramach funduszy strukturalnych
- w ramach inicjatyw wspólnotowych

3. Środków prywatnych stanowiących udziały w projektach realizowanych w ramach różnych programów krajowych i wspólnotowych.

2.1 Fundusze strukturalne Unii Europejskiej

Fundusze strukturalne stanowią zasoby finansowe UE i umożliwiają pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach. W realizacji celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Osiek na lata 2009-2015 zasadnicze znaczenie będą miały niżej wymienione instrumenty finansowe UE:

- **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)** - udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.
- **Europejski Fundusz Społeczny** – jest głównym instrumentem wspierającym działania podejmowane w ramach Europejskiej Strategii Zatrudnienia. W ramach EFS wspierane są kwestie horyzontalne, wspólne dla całego obszaru Unii i jej poszczególnych członków dotyczące rozwoju lokalnego, równości szans, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju. Kwestia równości szans odnosi się w szczególności do promowania równych szans mężczyzn i kobiet na rynku pracy, do wyrównywania szans edukacyjnych i szans na rynku pracy osób narażonych na wykluczenie społeczne, osób zamieszkałych na terenach wiejskich i zaniedbanych oraz osób niepełnosprawnych. Rozwój społeczeństwa informacyjnego uwzględnia działania skierowane na podwyższenie poziomu technologicznego poprzez podnoszenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, aktualizowanie wiedzy o nowoczesnych formach zarządzania i organizacji pracy oraz podwyższanie poziomu wykształcenia. Zrównoważony rozwój łączy obszar społeczno- gospodarczy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

2.2 Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013

Podstawę do programowania interwencji EFRR i EFS oraz Funduszu Spójności stanowią Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia. Określają one działania o charakterze rozwojowym zaplanowane na lata 2007-2013 w zakresie promowania wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. Służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych. NSRO będą wdrażane przy pomocy Programów Operacyjnych (PO) zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego oraz przy pomocy Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) zarządzanych przez Samorządy poszczególnych województw, z których mogą korzystać między innymi jednostki samorządu terytorialnego. Obszary wsparcia:

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Świętokrzyskiego

- Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość
- Społeczeństwo informacyjne
- Inicjatywy lokalne w zakresie zatrudnienia i rozwoju oraz wsparcie struktur świadczących usługi lokalne w tworzeniu nowych miejsc pracy
- Środowisko
- Zapobieganie i zwalczanie zagrożeń przyrodniczych i technologicznych
- Turystyka
- Inwestycje w kulturę
- Inwestycje w transport
- Inwestycje energetyczne
- Inwestycje w kształcenie zwłaszcza w zawodowe
- Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia i infrastrukturę społeczną
- Wsparcie obszarów problemowych wybranych miast
- Współpraca międzyregionalna.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

- Nowoczesna gospodarka, w tym rozwój infrastruktury uczelni wyższych, infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
- Wspieranie innowacji oraz promocji i współpracy
- Systemy miejskiego transportu zbiorowego
- Drogi wojewódzkie poprawiające wewnętrzne powiązania komunikacyjne województw Polski Wschodniej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej w tym transportowej, środowiskowej, energetycznej, kultury i zdrowia
- Przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa ekologicznego
- Rozwój nowoczesnych usług medycznych

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

- Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw
- Zwiększenie wpływu sektora nauki na gospodarkę
- Tworzenie miejsc pracy w nowoczesnej gospodarce
- Doradztwo i szkolenia niezbędne do realizacji inwestycji
- Rozwój narzędzi społeczeństwa informacyjnego

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

- Zatrudnienie
- Edukacja
- Integracja społeczna
- Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw
- Rozwój zasobów ludzkich na terenach wiejskich
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
- Budowa sprawnej i skutecznej administracji publicznej oraz partnerskiego państwa
- Rozwój potencjału trzeciego sektora

- Promocja postaw zdrowotnych wśród osób pracujących

2.3 Instrumenty służące realizacji projektów współfinansowanych z budżetu UE

Projekty realizowane z udziałem środków UE muszą mieć zapewniony odpowiedni wkład krajowy, różny w zależności od rodzaju działania. Środki na współfinansowanie z funduszy unijnych pochodzić będą: z części budżetu państwa będących w dyspozycji poszczególnych ministrów lub rezerw celowych, środków funduszy celowych (Fundusz Pracy, PFRON, NFOŚiGW) oraz z budżetów jednostek. Zgodnie też z ustawą o finansach publicznych w budżecie państwa może być tworzona odrębna rezerwa celowa na współfinansowanie zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej oraz programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE.

2.4 Instrumenty promocji zatrudnienia

Instrumenty finansowe dla rynku pracy finansowane będą przede wszystkim ze środków Funduszu Pracy, który funkcjonuje na podstawie Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Środki Funduszu są przekazywane w formie zapłaty, refundacji lub finansowania zakupu usług i instrumentów rynku pracy przewidzianych w/w. ustawą.

Należą do nich:

- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy, szkolenia lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego poza miejscem stałego zamieszkania w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy,
- finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub szkolenie poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy,
- dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- finansowanie dodatków aktywizacyjnych

Dodatkowo dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, czyli:

bezrobotnych do 25. roku życia, bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych powyżej 50. roku życia, bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia, bezrobotnych niepełnosprawnych, można stosować następujące instrumenty:

- prace interwencyjne polegające na zwrocie przedsiębiorcy części kosztów wynagrodzenia zatrudnionego bezrobotnego,
- stypendium szkoleniowe w wysokości 40% kwoty zasiłku,
- staż,
- przygotowanie zawodowe,
- stypendium dla osób kontynuujących naukę,
- roboty publiczne,
- doposażenie stanowiska pracy,
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem.

Finansowanie tych instrumentów możliwe będzie również z innych niż Fundusz Pracy środków publicznych (budżet państwa, jednostek).

2.5 Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Przeznaczone są na różnego rodzaju działania dotyczące integracji osób niepełnosprawnych, w tym również na współfinansowanie działań objętych wsparciem EFS.

2.6 Instrumenty wspomagające integrację społeczną

Program Integracji Społecznej

Program jest utworzony w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich, finansowanego z pożyczki z Banku Światowego. Samorządy gminne otrzymują:

- wsparcie w projektowaniu lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- wsparcie dla lepszego aktywizowania lokalnej społeczności,
- pomoc w identyfikacji lokalnych liderów, motywowaniu ich do działania oraz w zachęcaniu mieszkańców do aktywnego włączania się w rozwiązywanie problemów społecznych,

Samorządy uczą się, jak skutecznie i trwale rozwiązywać problemy społeczne, jak efektywnie planować rozwój instytucjonalny, jak integrować społeczność.

W ramach Programu finansowane są projekty skierowane do trzech grup beneficjentów: osób starszych, dzieci, rodzin.

- **Szwajcarsko-Polski Program Współpracy**

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce. Program ma na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w rozszerzonej Unii Europejskiej.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Celem uruchomienia „Rządowego Programu – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich” (Program „FIO”) jest pobudzenie oraz wzmocnienie inicjatyw obywatelskich, z udziałem sektora organizacji pozarządowych. Środki FIO, pochodzące z utworzonej na tę okoliczność rezerwy celowej, będą przeznaczone na dofinansowanie: współpracy pomiędzy sektorami pozarządowym i publicznym w ramach partnerstwa publiczno-społecznego oraz priorytetowych działań inicjowanych przez organizacje pozarządowe realizujących zadania publiczne, umożliwiających korzystanie ze środków Unii Europejskiej, wymagających zintegrowanych form działania, promujących upowszechnianie dobrych praktyk oraz modelowych rozwiązań służących rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego.

Działaniami dla ograniczenia wykluczenia społecznego służyć będą również następujące instrumenty:

- wdrożenie systemu kontraktów socjalnych jako narzędzia aktywizacji klientów pomocy społecznej
- wdrożenie systemu wsparcia dla osób wychodzących z ubóstwa,
- tworzenie spółdzielni socjalnych, mających na celu aktywizację zawodową i ułatwienie obecności na rynku pracy bezrobotnym oraz bezdomnym, którzy realizują indywidualny program wychodzenia z bezdomności. Instrument ten, przewidziany projektem Ustawy o spółdzielniach socjalnych, będzie przeznaczony przede wszystkim dla osób o tzw. niskiej zatrudnialności, mających problem ze znalezieniem pracy i długotrwale bezrobotnych,

- dodatki mieszkaniowe – to systemowy instrument pomocy świadczonej rodzinom zbyt ubogim do samodzielnego ponoszenia obciążeń z tytułu najmu (utrzymania) mieszkań

2.7 Potencjał organizacji pozarządowych

W finansowaniu działań lokalnej polityki społecznej, zgodnie z zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie należy uwzględnić możliwości partycypowania w kosztach tych działań organizacji pozarządowych. Dysponują one zasobami własnymi zgromadzonymi w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej składek członkowskich, darowizn od osób prywatnych i firm, a także dotacji otrzymanych z różnych instytucji zewnętrznych. Mogą pozyskiwać środki finansowe na zadania dla których ostatecznymi beneficjentami będą mieszkańcy Miasta i Gminy Osiek z budżetu centralnego np. z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w ramach absorpcji funduszy strukturalnych.

• Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wspiera rozwój lokalnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz środowisk i organizacji trzeźwościowych między innymi poprzez zlecenie i finansowanie zadań w tym zakresie.

• Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii

Zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii powierza i wspiera wykonywanie zadań publicznych, wraz z udzielaniem dotacji na finansowanie ich realizacji na podstawie pełnomocnictwa ministra właściwego ds. zdrowia w zakresie: działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych, ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych.

• Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Zgodnie z art.36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej mogą być realizowane na zlecenie Funduszu przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe w tym o charakterze lokalnym. Według Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 13 stycznia 1999 r. (Dz. U. Nr 7 poz. 58 z dnia 26 stycznia 1999 r.) w sprawie zlecania przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym oraz jednostkom samorządu terytorialnego zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej, organizacjom pozarządowym i jednostkom samorządu terytorialnego mogą być zlecane następujące zadania:

- 1) organizowanie i prowadzenie szkoleń i kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych,
- 2) organizowanie szkoleń i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących procesu integracji osób niepełnosprawnych w najbliższym środowisku i społeczności lokalnej, zwiększania ich aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji,
- 3) prowadzenie terapii psychologicznej dla osób, które stały się niepełnosprawne w stopniu znacznym lub umiarkowanym, w celu łagodzenia stresu spowodowanego niepełnosprawnością,
- 4) prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, mających na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, w tym w szczególności obejmujących naukę orientacji w przestrzeni i wykonywania czynności dnia codziennego przez osoby ociemniałe, zwiększających mobilność osób niepełnosprawnych ruchowo, ogólnie usprawniających osoby ze znacznym upośledzeniem ruchu i mowy, rozwijających umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, a także ogólnie usprawniających zaburzone funkcje organizmu i ograniczających deficyty rozwojowe osób z upośledzeniem umysłowym,

- 5) organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych - dla osób niepełnosprawnych oraz imprez o charakterze integracyjnym - wspierających aktywność osób niepełnosprawnych w tych dziedzinach,
- 6) organizowanie targów, wystaw i innych imprez o charakterze wystawienniczym promujących aktywność osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego,
- 7) opracowywanie i wydawanie publikacji, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych, w szczególności służących przybliżaniu problematyki niepełnosprawności oraz podnoszeniu świadomości i wrażliwości społecznej na potrzeby osób niepełnosprawnych, umożliwiającym osobom niepełnosprawnym wyrażanie się w sprawach ich dotyczących oraz przejawianie twórczej i artystycznej ekspresji, a także propagujących sprawdzone rozwiązania w dziedzinie rehabilitacji, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o pomocach technicznych dla osób niepełnosprawnych, oraz informujących o dostępnych usługach w zakresie transportu, komunikacji, turystyki i wypoczynku,
- 8) badania, ekspertyzy i analizy służące pełniejszemu rozpoznaniu zjawiska niepełnosprawności oraz lepszemu zrozumieniu potrzeb różnych środowisk osób niepełnosprawnych oraz potrzeb wynikających z różnych rodzajów niepełnosprawności,
- 9) opracowanie i realizacja programów celowych służących zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności programów związanych z aktywizacją osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
- 10) prowadzenie rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w różnych typach placówek.

Dotacje fundacji

Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga

www.citibank.pl/poland/kronenberg

Udziela wsparcia instytucjom non profit na przedsięwzięcia mieszczące się w ramach dwóch głównych obszarów programowych:

1) Edukacja

- innowacje w edukacji,
- edukacja ekonomiczna,

- dziedzictwo kulturowe i tradycje,
- twórczość artystyczna dzieci i młodzieży.

2). Rozwój lokalny

- priorytety opieki zdrowotnej,
- polityka społeczna,
- nauka przedsiębiorczości.

Fundacja dla Polski

www.fdp.org.pl

Dotacja przeznaczona jest na stworzenie warunków dla realizacji projektów z zakresu filantropii, kultury i spraw społecznych przez osoby prywatne, instytucje i przedsiębiorstwa.

Program Dzieci Ulicy wspiera lokalne organizacje pozarządowe prowadzące pracę środowiskową z dziećmi i młodzieżą, dla których ulica stała się miejscem życia.

Fundacja im. Stefana Batorego

www.batory.org.pl

Dotacje udzielane są organizacjom pozarządowym na konkretne przedsięwzięcia, a także na wzmocnienie instytucjonalne w ramach programów:

Programy krajowe:

- 1) Program społeczeństwa obywatelskiego
- 2) Program Trzeci Sektor
- 3) Program Równych szans

Programy międzynarodowe

- 1) Program Współpracy Międzynarodowej
- 2) Program Inicjatyw Obywatelskich
- 3) Program przeciwdziałania uzależnieniom

Fundusz kanadyjski

www.canada.pl

Głównymi założeniami Funduszu jest wspieranie inicjatyw zmierzających do rozwoju organizacji społecznych i samorządowych oraz uaktywnienia lokalnych społeczności w działaniu na rzecz:

- kobiet, dzieci i mężczyzn,

- niepełnosprawnych,
- reform demokratycznych,
- ochrony środowiska.

Fundacja kultury

www.fundajakultury.pl

Fundacja Kultury promuje rozwój kultury i sztuki narodowej.

ROZDZIAŁ 7 WDRAŻANIE GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. ZARZĄDZANIE I WDRAŻANIE

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (jt Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.) za właściwe zarządzanie i wdrażanie gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych odpowiada kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ze względu na zakres merytoryczny działań strategicznych OPS współpracuje z gminnymi jednostkami organizacyjnymi oraz instytucjami zewnętrznymi, które realizują i wspierają zadania lokalnej polityki społecznej.

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej:

- opracowywanie rocznych planów działań we współpracy z innymi instytucjami dla celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- przygotowywanie prognozy wydatków dla celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i określenie możliwych źródeł finansowania,
- przygotowywanie sprawozdań oraz innych dokumentów związanych z realizacją strategii we współpracy z innymi instytucjami uczestniczącymi w realizacji strategii,
- dokonywanie oceny postępów realizacji strategii,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych w związku z realizacją strategii,
- gromadzenie i upowszechnianie informacji o programach krajowych i wspólnotowych wspierających realizację działań Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- animowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi dla celów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

2. MONITOROWANIE

Monitorowanie będzie służyło zapewnieniu odpowiedniej jakości wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Będzie ono prowadzone przez Zespół Zadaniowo-Wdrożeniowy powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Osiek.

Zespół Zadaniowo-Wdrożeniowy wraz z przedstawicielami organizacji pozarządowych z terenu Miasta i Gminy Osiek zbiera się pod koniec każdego roku, celem oceny realizacji strategii. Ocena będzie polegać na przeglądzie zrealizowanych zadań i celów strategicznych. Zespół Zadaniowo-Wdrożeniowy daje rekomendacje dla Rady Miejskiej planów działań na rok następny.

3. EWALUACJA

Ewaluacja służy poprawie jakości, efektywności i spójności pomocy udzielanej w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w odniesieniu do poszczególnych grup docelowych pomocy oraz najbardziej dotkliwych problemów. Ocena zmian w sytuacji społecznej Miasta i Gminy Osiek w wyniku realizacji strategii dokonywana będzie na podstawie ilościowej i jakościowej analizy danych pochodzących z monitoringu, dialogu prowadzonego z instytucjami realizującymi i wspierającymi strategię oraz badań ankietowych prowadzonych w ramach ewaluacji programów i projektów operacyjnych. Prowadzona będzie dla każdego celu w kierunku wyciągnięcia wniosków dla lokalnej polityki społecznej. W ramach oceny analizie będą poddawane czynniki przyczyniające się do osiągnięcia założonego rezultatu lub jego braku. Ponadto do pomiaru zrealizowanych działań stosowane będą wskaźniki zastosowane jako bazowe do opisu sytuacji społecznej gminy w fazie postępowania diagnostycznego dla celów strategii. Standard informacji dotyczących efektów realizacji strategii będzie uwzględniał również wskaźniki uznane za podstawowe w Narodowej Strategii Integracji Społecznej:

- udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w tym dzieci niepełnosprawne,

- udział młodzieży do lat 18 uczestniczącej w systemie edukacji w tym niepełnosprawni uczniowie,
- udział 15-latków, którzy w badaniu PISA dotyczącym umiejętności czytania otrzymali wynik 1 lub poniżej,
- udział młodzieży do 24 roku życia podejmującej kształcenie na poziomie wyższym w tym udział młodzieży niepełnosprawnej,
- udział szkół prowadzących zajęcia wyrównawcze i relacja liczby dzieci objętych zajęciami wyrównawczymi do liczby dzieci ogółem w szkołach,
- liczba ludności dotkniętej problemem ubóstwa /ustawowy próg ubóstwa/
- liczba osób bezrobotnych / stopa bezrobocia,
- liczba bezrobotnej młodzieży / stopa bezrobocia,
- stopa pracujących osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej,
- udział uczestniczących w aktywnych programach rynku pracy w tym udział osób niepełnosprawnych,
- udział osób objętych kształceniem ustawicznym w grupie wiekowej 24-64,
- zakres realnego uprawnienia do świadczeń publicznego ubezpieczenia zdrowotnego,
- uczestnictwo kobiet w ciąży w programach profilaktycznych dla ciężarnych,
- udział dzieci i młodzieży w badaniach przesiewowych,
- udział osób objętych programami lokali socjalnych oraz mieszkań chronionych w grupach: opuszczający placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, eksmitowani, opuszczający stacjonarne zakłady dla psychicznie chorych oraz upośledzonych umysłowo,
- relacja pracowników socjalnych do liczby mieszkańców,
- relacja objętych pomocą środowiskową do liczby podopiecznych korzystających z usług stacjonarnych,
- udział osób uczestniczących w działaniach NGOs i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy
- działalność punktu informacji oraz poradnictwa obywatelskiego

Aktualizację strategii zaplanowano na 2011r. , 2013r., czyli co 2 lata.

4. INFORMACJA I PROMOCJA STRATEGII W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W celu zaangażowania do realizacji strategii jak największej liczby osób i instytucji przewiduje się działania informacyjno promocyjne. Instrumenty działań informacyjnych i promocyjnych:

- **Internet** - Biuletyn Informacji Publicznej Miasta i Gminy Osiek.
- **Szkolenia i spotkania informacyjne** – dla beneficjentów pomocy dostępnej w ramach absorpcji funduszy strukturalnych UE, organizowane we współpracy z różnymi instytucjami polityki społecznej, obejmujące zakres pomocy oraz stosowane procedury.
- **Współpraca z mediami** – artykuły i komunikaty w prasie lokalnej informujące o strategii, o najważniejszych przedsięwzięciach podejmowanych w danym roku kalendarzowym w tym o projektach realizowanych przy współfinansowaniu zewnętrznym, a w szczególności ze środków Unii Europejskiej
- **Debaty i warsztaty profilaktyczne - dla animatorów działań profilaktycznych, młodzieży i rodziców.**
- **Festyny integracyjne** - na rzecz dzieci niepełnosprawnych, z rodzin patologicznych i ubogich.
- **Seminaria i szkolenia** - na temat finansowania działań gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, organizowane we współpracy z gminami ościennymi, Starostwem Powiatowym w Staszowie, Samorządem Województwa, z udziałem organizacji pozarządowych.
- **Możliwość uczestnictwa w charakterze obserwatorów w posiedzeniach organów kolegialnych administracji samorządowej**
- **Otwarte prezentacje projektów realizowanych w ramach strategii**

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1 Załącznik nr 1: Lista uczestników spotkania dot. zasad realizacji Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich oraz 3 warsztatów strategicznych

IMIĘ I NAZWISKO	
ANIOŁ MICHAŁ	Ochotnicza Straż Pożarna w Tursku Wielkim
BARAN MARTA	Sołtys wsi Pliskowola
BĄK CZESŁAW	Sołtys wsi Suchowola
DZIECIUCH MARIOLA	Pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku
GAJEK MIROSŁAW	Klub Sportowy „Piast” w Osieku
JEZNACH SABINA	Radna Rady Miejskiej Osiek, nauczyciel Gimnazjum w Osieku
JOŃCA STANISŁAW	Zarząd osiedla Osiek
JOŃCA STANISŁAWA	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Ossali
KICIŃSKA IRENA MARTA	Dyrektor Gimnazjum w Osieku
KONYS CZESŁAW	Sołtys wsi Lipnik
KOPEĆ RYSZARD	Sołtys wsi Długołęka
KUBICKA LUCYNA	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Mucharzew
KUNOWSKA MAŁGORZATA	Dyrektor Liceum Ogólnokształcącego w Osieku
KUSIK ZYGMUNT	Radny Rady Miejskiej w Osieku
KWIATKOWSKI JÓZEF	Ochotnicza Straż Pożarna w Ossali
LEŚNIAK LUCYNA	Dyrektor szkoły Podstawowej w Długołęce, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Długołęka i Okolic
MATŁOK STANISŁAW	Ochotnicza Straż Pożarna w Długołęce
MARYNOWSKA MAGDALENA	Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Osieku
MISIAK ADAM	Sołtys wsi Kąty

NIEKURZAK EDWARD	Ochotnicza Straż Pożarna w Suchowoli
PIECHNIAK JÓZEF	Sołtys wsi Trzcianka
PIWOWARSKI JACEK	Nauczyciel LO Osiek, Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły i Wsi Bukowa „Bukowianie”
Ks. PODGÓRSKI HENRYK	Parafia Osiek
RENDZIŃSKI MACIEJ	Sołtys wsi Szwagrów
RUDNICKA MAŁGORZATA	Konsultant regionalny dla województwa świętokrzyskiego
RUSEK STANISŁAWA	Dyrektor szkoły Podstawowej w Osieku
SAGAN AGATA	Sołtys wsi Strużki
SKOTAREK MARIUSZ	Nauczyciel Szkoły Podstawowej w Osieku, Radny Rady Miejskiej Osiek
SKWARZEC MAŁGORZATA	Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Osieku
SOWIŃSKI MARIAN	Sołtys wsi Ossala
STĘPIEŃ ZYGMUNT	Radny rady Miejskiej w Osieku
SULIBORSKA STANISŁAWA	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Pliskowoli
TRZNADEL MAŁGORZATA	Sołtys wsi Trzcianka Wieś
WDOWIAK EUGENIUSZ	Ochotnicza Straż Pożarna w Pliskowoli
WIELOPOLSKI AUGUSTYN	Sołtys wsi Bukowa
WIRASZKA LUCYNA	Dyrektor Przedszkola Osiek
SZCZYPIOR IZABELA	Pracownik PUP Staszów
OGÓREK ANNA	Pracownik PCPR Staszów
RUDNICKA MAŁGORZATA	Konsultant Regionalny na woj. świętokrzyskie
POLEWSKI KRZYSZTOF	Moderator CAL
PARGIEŁA ROMAN	Radny Rady Miejskiej w Osieku
KASPRZYK AGNIESZKA	V-ce Dyrektor Publicznego Gimnazjum w Osieku
STEMPLEWSKI ARKADIUSZ	Klub Sportowy „Piast” w Osieku
RAJCA KAZIMIERZ	Klub Sportowy „Piast” w Osieku

MACIAS TADEUSZ	Ochotnicza Straż Pożarna w Ossali
CEPIL IRENEUSZ	Kierownik Posterunku Policji w Osieku

6.2 Załącznik nr 2: Projekty opracowane na warsztatach strategicznych .

Projekt I

Projekt dla problemu : UBÓSTWO

Diagnoza:

- 1.Braki finansowe.
- 2.Bezrobocie.
- 3.Niskie wykształcenie i niedostosowanie do aktualnego rynku pracy.
- 4.Nałogi – alkoholizm.
- 5.Ucieczka od problemu.
- 6.Niezaradność- brak motywacji do działania.
- 7.Brak fachowego wsparcia.

Cele:

Wzmocnienie wiary we własne siły rodzin wielodzietnych i niepełnych.

DZIAŁANIA:

Czas/działanie-zadanie	I	II	III	IV	V	VI	Odpowiedzialny
Zatrudnienie psychologa w celu rekrutacji do udziału w zajęciach psychologiczno-terapeutycznych	X						Koordinator
Prowadzenie zajęć psychologiczno-terapeutycznych	X	X	X	X	X	X	Koordinator
Zorganizowanie spotkania ze specjalistą od grup					X		Koordinator

Czas/działanie-zadanie	I	II	III	IV	V	VI	Odpowiedzialny
samopomocowych							
Wolontariat- spisanie umów, praca wolontariatu	X						Koordinator
	X	X	X	X	X	X	
Zatrudnienie asystenta rodziny Praca asystenta	X						Koordinator
	X	X	X	X	X	X	
Zorganizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin wielodzietnych (5-dni)					X		Koordinator
Ewaluacja						X	Koordinator

Budżet

Zadanie	Koszt		
	razem	projekt	Własny
Zatrudnienie psychologa do rekrutacji grupy 8 godz x 55 zł	440,00	440,00	-----
Prowadzenie zajęć przez psychologa 1 X w tyg.X 55 zł X 8 godz. X 4 tyg.	1.760,00	1.760,00	-----
Prowadzenie zajęć grupowych 2 godz. X 150 zł.X 6 m-cy	1.800,00	1.800,00	-----
Zorganizowanie spotkania ze specjalistą od grup samopomocowych 4X 150 zł	600,00	600,00	-----
Wolontariat	1.800,00	-----	1.800,00
Baza lokalowa	2.400,00	-----	2.400,00
Asystent rodziny 2 godz. X 4 tyg. X 6 m-cy X 55 zł	2.640,00	2.640,00	-----

Zadanie	Koszt		
	razem	projekt	Własny
Media: woda, prąd, telefon	3.000,00	3.000,00	-----
Koszty administracyjne	2.000,00	2.000,00	-----
Zespół zarządzający:	3.000,00	3.000,00	-----
1. koordynator 5 godz. X 6 m-cy X 55 zł			
2. asystent 5 godz. X 6 m-cy X 45 zł			
Koszty podróży ,delegacje	500,00	500,00	-----
-----	6.000,00	6.000,00	
RAZEM	25.940,00	21.740,00	4.200,00

Projekt II

Projekt dla problemu : MAŁA AKTYWNOŚĆ

Diagnoza:

- 1.Brak finansów.
- 2.Brak motywacji.
- 3.Telewizja, komputer zajmują wolny czas.
- 4 Brak osób pobudzających mieszkańców do działania.
- 5.Brak korzyści materialnych z udzielania się społecznego.
- 6.Brak wsparcia przez urzędy państwowe.

Cele:

Zwiększenie liczby spotkań różnych grup społecznych, celem ustalenia konkretnych działań (np. organizacja dożynek).

DZIAŁANIA:

Czas	I	II	III	IV	V	VI	VII	Odpowiedzialni
Działanie- zadanie								
Spotkanie wszystkich organizacji działających na wsi	X							
Ustalenie terminu i miejsca dożynek	X							
Ustalenie osób odpowiedzialnych za poszczególne działania	X							
Przygotowania materiału pod działanie		X						
Opracowanie części artystycznej		X	X	X				
Przygotowanie i rozpropagowanie ogłoszeń				X				
Wykonanie wieńca dożynkowego i oprawy dekoracyjnej				X	X			
Poświęcenie wieńca, przemówienia okolicznościowe						X		
Zabawa Dożynkowa						X		
Prace porządkowe po imprezie						X		
Spotkanie po dożynkowe celem podsumowania							X	

BUDŻET:

ZADANIA	KOSZT		
	RAZEM	PROJEKTU	WŁASNY
Spotkanie organizacyjne	200,00	200,00	-----

ZADANIA	KOSZT		
	RAZEM	PROJEKTU	WŁASNY
Przygotowanie materiału potrzebnego do wykonania wieńca	500,00	500,00	-----
Opracowanie części artystycznej	500,00	500,00	-----
Przygotowanie zaproszeń dla gości i ogłoszeń o dożynkach	200,00	200,00	-----
Wykonanie wieńca,	500,00	-----	500,00
Poświęcenie wieńca- opłata za mszę	100,00	100,00	-----
Zabawa dożynkowa – opłacenie zespołu	2.000,00	2.000,00	-----
Poczęstunek dla zaproszonych gości	1.000,00	1.000,00	-----
Prace porządkowe po imprezie, sprzątanie, wywóz śmieci	500,00	500,00	-----
Spotkanie pod sumujące imprezę	200,00	200,00	-----
RAZEM	5.700,00	5.200,00	500,00

Projekt III

Projekt dla problemu : BEZROBOCIE

Diagnoza:

- 1.Brak miejsc pracy.
- 2.Likwidacja zakładów pracy.
- 3.Brak odpowiedniego wykształcenie.
- 4.Brak motywacji.

Cel:

Zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych poprzez organizowanie różnych szkoleń i kursów.

DZIAŁANIA:

Czas	I	II	III	IV	V	VI	VII	odpowiedzialni
Działania								
Znalezienie i zatrudnienie fachowca do prowadzenia szkoleń,			X					
Przygotowanie plakatów ogłoszeniowych		X						
Promocja i reklama szkoleń (internet, plakaty, radio, kościół)		X	X	X	X	X		
Wynajem sali na prowadzenie szkoleń	X							
Zakup materiałów szkoleniowych, biurowych				X	X	X		
Nabór chętnych do udziału w szkoleniach			X					
Kursy, szkolenia				X	X	X		
Zakończenie kursów egzaminem, otrzymanie dyplomu ukończenia							X	
Ocena działań, podsumowanie							X	

BUDŻET:

ZADANIA	KOSZT		
	RAZEM	PROJEKTU	WŁASNY
Zatrudnienie fachowca 1.500 zł X 3 m-ce	4.500,00	4.500,00	-----
Wynajem sali 300 zł X 3-m-ce	900,00	900,00	-----
Przygotowanie plakatów:druk	600,00	600,00	-----
Zakup materiałów szkoleniowych	2.000,00	2.000,00	-----
Oplata za ogłoszenie w radiu, prasie	500,00	500,00	-----
Zakup dyplomów ukończenie kursu	500,00	500,00	-----
Koszty podróży, delegacje, rozwieszenie plakatów	400,00	400,00	-----

ZADANIA	KOSZT		
	RAZEM	PROJEKTU	WŁASNY
Koszty rozmów telefonicznych	200,00	200,00	-----
RAZEM	9.600,00	9.600,00	0,00

Projekt IV

Projekt dla problemu : PATOLOGIA

Diagnoza:

1. Łatwy dostęp do alkoholu, nadużywanie alkoholu.
2. Problemy rodzinne.
3. Brak wzorców do naśladowania.
4. Brak należytej dyscypliny.
5. Bezrobocie- brak pieniędzy.
6. Wpływ negatywny mediów.
7. Brak wolontariuszy i instytucji chętnych do pomocy osobom potrzebującym.
8. Unikanie problemów.

Cel:

Zmniejszenie dostępu do alkoholu, propagowanie sportowego – zdrowego trybu życia.

DZIAŁANIA:

Czas (tydzień)	I	II	III	IV	Odpowiedzialni
Działania- zadania					
Spotkanie osób, które zajmą się organizacją imprezy sportowo - rekreacyjnej	X				

Czas (tydzień)	I	II	III	IV	Odpowiedzialni
Działania- zadania					
Ustalenie terminu imprezy i miejsca		X			
Przygotowanie programu imprezy: turniej piłki nożnej, piłki siatkowej, rzuty karne, żonglerka piłką, biegi na 500 m i na 1000m		X	X		
Ustalenie z policją i strażą warunków zapewnienia bezpieczeństwa			X		
Ogłoszenie terminu imprezy				X	
Zatrudnienie sędziów				X	
Zakup nagród i dyplomów			X		

BUDŻET

ZADANIA	KOSZT		
	RAZEM	PROJEKTU	WŁASNY
Wynajęcie pomieszczenia na spotkanie	100,00	100,00	-----
Przygotowanie plakatów 100 x 1,50	150,00	150,00	-----
Ogłoszenie w mediach	200,00	200,00	-----
Wynajęcie stadionu	500,00	500,00	-----
Koszty zabezpieczeń: policja, straż pożarna, lekarz	600,00	600,00	-----
Wynagrodzenie sędziów	300,00	300,00	-----
Zakup dyplomów, nagród	610,00	610,00	-----
Sprzątanie obiektu	150,00	150,00	-----
3 osoby X 50 zł			
RAZEM	2.610,00	2.610,00	0,00